

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till energieffektivitetslag och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en energieffektivitetslag, en lag om ändring av elmarknadslagen, en lag om ändring av naturgasmarknadslagen samt en lag om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden. Genom de föreslagna lagarna genomförs energieffektivitetsdirektivet nationellt.

I den föreslagna energieffektivitetslagen föreskrivs om stora företags skyldighet att genomföra en energibesiktning med fyra års intervall. Det föreslås att det i lag ska tas in behövliga bestämmelser om behörigheten för de personer som är ansvariga för energibesiktningar. Den gällande lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden föreslås bli upphävd. Bestämmelser om mätning och fakturering i den lagen föreslås bli överförda till den föreslagna energieffektivitetslagen samt i fråga om el till elmarknadslagen och i fråga om naturgas till naturgasmarknadslagen.

I syfte att främja kraftvärme föreskrivs det om en skyldighet att i vissa fall göra en anläggningsspecifik kostnadsnyttoanalys av möjligheterna till kraftvärmeproduktion.

Dessutom ska sådana kriterier som beaktar energieffektiviteten fastställas för försälj-

ningsvillkoren för och prissättningen av nät-tjänsterna i fråga om el och naturgas. Bestämmelserna i fråga ska ingå i elmarknadslagen, naturgasmarknadslagen och i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

Syftet med de föreslagna lagarna är att höja energieffektiviteten och att främja en effektiv och sparsam energianvändning hos slutförbrukarna. Det centrala målet för lagarna är att skapa förutsättningar och ramar för beslut som leder till förbättrad energieffektivitet och energibesparingar genom att bestämmelser utfärdas om återrapportering som gäller mätning, fakturering och energiförbrukning. Strävan är att öka energisparandet och minska slutförbrukningen av energi och förbrukningen av primärenergi. Den föreslagna energieffektivitetslagen ska tillämpas på alla energibolag som säljer eller distribuerar el till slutförbrukarna eller säljer fjärrvärme, fjärrkyla eller bränsle. Lagen ska dessutom tillämpas på alla stora företag i och med att dessa åläggs att genomföra obligatoriska energibesiktningar.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	5
1 INLEDNING	5
2 NULÄGE	5
2.1 Lagstiftning och praxis	5
Främjande av energieffektiviteten i Finland	5
Energieffektivitetsavtalen	7
Energibesiktningar	8
Mätningen av energi	9
Kraftvärmeproduktion	10
Elmarknadslagen och naturgasmarknadslagen	12
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och EU:s lagstiftning .	13
Energitjänstedirektivet	13
CHP-direktivet	13
Energieffektivitetsdirektivet	13
Sverige och Danmark	14
Storbritannien	14
2.3 Bedömning av nuläget	14
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	17
3.1 Målsättning	17

3.2	Alternativa tillvägagångssätt.....	19
3.3	De viktigaste förslagen.....	19
4	PROPOSITIONENS KONSEKVENSER.....	20
4.1	Ekonomiska konsekvenser	20
4.2	Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	20
4.3	Konsekvenser för miljön	21
5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	21
5.1	Beredningsskeden och beredningsmaterial	21
5.2	Remissyttranden och hur de har beaktats.....	21
6	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	22
	DETALJMOTIVERING	23
1	LAGFÖRSLAG	23
	1 Energieffektivitetslag	23
	1 kap. Allmänna bestämmelser	23
	2 kap. Energibesiktningar.....	25
	3 kap. Behörigheten för och registrering av personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag	30
	4 kap. Mätning och fakturering	32
	5 kap. Främjande av kraftvärmeproduktion.....	36
	6 kap. Särskilda bestämmelser	37
	2. Lag om ändring av elmarknadslagen.....	38
	3. Lag om ändring av naturgasmarknadslagen	41

2 kap. Allmänna förpliktelser för nätinnehavare och innehavare av lagringsanläggning och behandlingsanläggning för kondenserad naturgas samt prissättningen av tjänster	41
3 kap. Systemförpliktelser och utredning av naturgashandeln	42
4 kap. Naturgasleverans och naturgasförbrukarens ställning	43
4. Lag om ändring av 6 och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden .	43
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	44
2.1 Statsrådets förordningar.....	44
2.2 Arbets- och näringsministeriets förordningar	45
2.3 Energimyndighetens föreskrifter	45
3 IKRAFTTRÄDANDE	45
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN OCH LAGSTIFTNINGSORDNING	46
LAGFÖRSLAG.....	47
Energieffektivitetslag	47
om ändring av elmarknadslagen	57
om ändring av naturgasmarknadslagen.....	61
om ändring av 6 och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden	64
BILAGOR.....	67
PARALLELLTEXT.....	67
om ändring av elmarknadslagen	67
om ändring av naturgasmarknadslagen.....	74
om ändring av 6 och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden	80

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

I denna proposition föreslås det att det stiftas en energieffektivitetslag samt lagar om ändring av elmarknadslagen, naturgasmarknadslagen och lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden. Målet för lagarna är att främja energisparandet och en effektiv användning av energin. Det centrala målet för lagarna är att skapa förutsättningar och ramar för beslut som leder till förbättrad energieffektivitet och energibesparingar genom att bestämmelser utfärdas om återrapportering som gäller mätning, fakturering och energiförbrukning samt genom att ålägga alla stora företag att regelbundet genomföra energibesiktningar av företagen. Lagarnas syfte är att främja energisparandet och minska växthusgasutsläppen från energiproduktion samt att åstadkomma kostnadsbesparingar för slutförbrukarna av energi.

Genom lagarna ska Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (nedan energieffektivitetsdirektivet) sättas i kraft. Energieffektivitetsdirektivet genomförs också med hjälp av andra åtgärder, t.ex. de energieffektivitetsavtal som ingås mellan staten och olika aktörer.

Genom den föreslagna energieffektivitetslagen upphävs lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009), nedan energitjänstelagen, och bestämmelserna i den ska i tillämpliga delar överföras till den föreslagna lagen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Främjande av energieffektiviteten i Finland

De centrala elementen i energieffektivitetsverksamheten i Finland är frivilliga energieffektivitetsavtal, energibesiktningar och

och -kartläggningar samt en marknadsbaserad infallsvinkel på energieffektiviteten. Energieffektivitetsverksamheten i Finland har blivit upprepade gånger prisad som ett element i den lyckade finska energipolitiken, bl.a. vid de landsgranskningar som Internationella energiorganet IEA har genomfört.

Energitjänstelagen trädde i kraft vid ingången av 2010. I lagen föreskrivs det om energibolags skyldigheter i syfte är att höja energieffektiviteten hos bolagens kunder. Lagen innehåller bl.a. krav avseende mätning av, fakturering för och rapportering om energiförbrukningen. Genom den sattes Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/32/EG om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster och om upphävande av rådets direktiv 93/76/EEG (nedan energitjänstedirektivet) i kraft. Energitjänstedirektivet har inte till övriga delar satts i kraft i Finland genom lagstiftning, utan energieffektivitetspolitiken har bedrivits långt på marknadsvillkor.

Motiva Oy (fram till år 2000 Motiva) är ett statsägt bolag hos vilket arbets- och näringsministeriet (tidigare handels- och industriministeriet) årligen beställt åtgärdshelheter vars syfte är att främja energieffektiviteten. Motiva Oy har sedan 1993 genomfört ett s.k. energi-arbetsprogram på uppdrag av arbets- och näringsministeriet. Med hjälp av programmet omsätts olika slags nationella klimat- och energipolitiska riktlinjer för främjande av energieffektiviteten, energisparandet och förnybar energi i praktiken. Arbetsprogrammet har gjorts upp för ett år i sänder och har karaktären av ett privaträttsligt konsultavtal mellan Motiva Oy och arbets- och näringsministeriet. Det har inte funnits en författningsbaserad skyldighet att beställa arbetsprogrammet och programmet är inte ett sådant förvaltningsavtal som avses i 3 § i förvaltningslagen (434/2003). Ansvaret för beställningen av energi-arbetsprogrammet överfördes från ar-

bets- och näringsministeriet till Energimyndigheten från och med den 1 januari 2014.

Motiva Oy har i samband med energi arbetsprogrammet samordnat och förvaltat förfarandet med energieffektivitetsavtal och energibesiktningar i Finland. Från och med slutet av 2010 har Motiva Oy också på uppdrag av arbets- och näringsministeriet samordnat den riksomfattande konsumentrådgivningen i energifrågor. Motiva Oy:s uppgifter i samband med energieffektivitetsavtalen har inbegripit bl.a. deltagandet i beredningen av energieffektivitetsavtal, genomförandet av åtgärdsprogram i anslutning till dem tillsammans med avtalsparterna, t.ex. gemensamma utvecklingsprojekt med företag, utvecklingen och upprätthållandet av ett system för uppföljning av avtalsverksamheten samt bedömningen av konsekvenserna liksom även rådgivning, nätverkande och utbildning i anslutning till avtalen. Motiva Oy:s uppgift i samband med energibesiktningens verksamheten har bl.a. varit utveckling, uppföljning och marknadsföring av besiktningens verksamheten, bedömning av verksamhetens konsekvenser, utbildning av energibesiktningarna, kvalitetssäkring av besiktningens verksamheten samt rådgivning för sökande av besiktningstöd och internationellt samarbete. Som ett led i systemet för konsumentrådgivning i energifrågor utsåg arbets- och näringsministeriet Motiva Oy till en nationell samordningspunkt för konsumentrådgivningen i energifrågor i december 2010. Målet för den samordnade rådgivningen i energifrågor är att möjliggöra en tillförlitlig och oberoende energirådgivning för konsumenter på olika håll i Finland. Den nationellt sett viktigaste platsen för informations-spridning i fråga om energirådgivning är den webbportal som upprätthålls av Motiva Oy och som länkats samman med andra konsumentrådgivningstjänster och www-sidor.

Energiarbetsprogrammet för 2013 inbegrep utöver den egentliga arbetsprogramdelen dessutom en del som handlar om konsumentrådgivningen i energifrågor och en helhet av EU-projekt som stöder energi arbetsprogrammets mål. Energiarbetsprogrammets omfattning år

2013 var totalt 3 944 880 euro, av vilka arbets- och näringsministeriets finansieringsandel är 3 750 000 euro. Den övriga finansieringen (186 750 euro) består huvudsakligen av kommissionens medfinansiering för helheten av EU-projekt. Systemen med energieffektivitetsavtal och energibesiktningar och genomförandet av dem har haft en viktig roll i arbetsprogrammen. Omfattningen av konsumentrådgivningen i energifrågor år 2014 är 875 000 euro.

Målet för de informationsåtgärder som ingått i arbetsprogrammen har varit att påverka energianvändarnas attityder, vanor och val. I arbetsprogrammen har vid behov vikt lagts vid särskilda områden, t.ex. 2013 års arbetsprogram har fokuserat på deltagande i förberedelserna inför det nationella genomförandet av energieffektivitetsdirektivet. Andra prioriterade områden i 2013 års arbetsprogram var stödet till genomförande av energieffektivitetsavtalen för näringslivet och kommun- och fastighetsbranschen, upprätthållande och utveckling av uppföljningssystemet för avtalsverksamheten jämte konsekvensbedömning, högklassigt genomförande av energibesiktningar och -analyser samt internationellt samarbete, uppföljning och konsekvensbedömning, påskyndande av ibruktageandet av bioenergi och annan förnybar energi samt information och informationsutbyte som stöder energi arbetsprogrammet som inbegriper bl.a. Motivass webb-tjänster.

Genom Motiva Oy har man redan under en längre tid i Finland satsat på information, rådgivning och utbildning kring energieffektivitetsfrågor. Motivass verksamhet omfattar alla sektorer av information och rådgivning i energieffektivitetsfrågor från konsumenter till företag. Olika ministeriers finansiering för Motivass informationsprojekt ligger kring cirka två miljoner euro på årsnivå. Hälften av denna har gått åt till det ovan nämnda arbetsprogrammet för konsumentrådgivning i energifrågor. En central roll i den rådgivning som riktas till konsumenter innehas av webbportalen för energirådgivning, eneuvonta.fi, och nätverket av landskapsvisa rådgivningsorganisationer som samordnas av Motiva. Dessutom

tillhandahåller energibolagen rådgivning för sina kunder.

Miljöministeriet upprätthåller dessutom webbportalen Korjaustieto.fi som en del av söktjänsten kring renoveringar som är riktad till konsumenter och fastighetsägare samt ett nätverk för rådgivning i renoveringsfrågor.

Också rådgivning för företag tillhandahålls. I finansieringen av den deltar utöver arbets- och näringsministeriet dessutom också vissa branschförbund inom näringslivet. Energieffektivitetsinformation som är riktad till företag distribueras och finansieras också vid sådana utvecklingsprojekt som genomförs tillsammans med företagen.

Till hållbara val när det gäller resor uppmuntras som ett led i det nationella arbetet för styrning av resandet, som samordnaren Trafikverket beställer av Motiva Oy. Trafikverket beviljar dessutom regioner och kommuner understöd för mobilitetsstyrning.

Utöver den rådgivning i renoveringsfrågor som miljöministeriet producerar informerar Motiva Oy på uppdrag av ministeriet om fastigheternas energiprestanda och energicertifikat. Dessutom tillhandahålls riksomfattande rådgivning kring bl.a. följande teman: fastighetshållning och -skötsel, materialeffektivitet, fukt- och mögelproblem samt tillgänglighet.

Energieffektivitetsavtalen

Finlands system med energieffektivitetsavtal är ett viktigt verktyg för att genomföra den nationella energi- och klimatstrategin, och en bakomliggande faktor är också sådana internationella avtal för begränsning av klimatförändringen som Finland har förbundit sig vid.

Systemet med energieffektivitetsavtal har delats upp i sektorer som hör till arbets- och näringsministeriets, miljöministeriets, kommunikationsministeriets samt jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområden. Arbets- och näringsministeriet är med som avtalspart också i de energieffektivitetsavtal som miljöministeriet och kommunikationsministeriet har huvudansvaret för. Arbets- och näringsministeriet har huvudansvaret för energieffektivitetsavtalen inom näringslivet, kommunsektorn och oljebranschen samt för kommunernas energiprogram.

Näringslivets energieffektivitetsavtal är det mest omfattande avtalsområdet, som täcker hela industrin, servicesektorerna, energiproduktionen samt överföringen och distributionen av och detaljhandeln med fjärrvärme och el. Strukturellt sett fungerar näringslivets energieffektivitetsavtal så att det finns ett gällande ramavtal om effektivisering av energianvändningen inom näringslivet för åren 2008—2016 som ingåtts mellan arbets- och näringsministeriet, Finlands Näringsliv och branschförbunden. I avtalet fastställs avtalsparternas ömsesidiga skyldigheter samt de åtgärder som berör de företag som ansluter sig till avtalssystemet.

Ett företag ansluter sig till avtalssystemet genom att underteckna en anslutningshandling, varvid företaget förbinder sig vid de åtgärder som skrivits in i åtgärdsprogrammen och uppställer för sig själv ett sådant mål för effektivisering av energianvändningen som förutsätts av avtalet. Åtgärdsprogrammen är i allmänhet branschvisa, men med tanke på den energiintensiva industrins särdrag har ett särskilt åtgärdsprogram upprättats för den. Programmet omfattar alla företag som enligt avtal definierats som energiintensiva oberoende av företagets bransch. De företag som inte har ett eget branschspecifikt åtgärdsprogram kan ansluta sig till det allmänna åtgärdsprogrammet för näringslivet.

I kommunbranschen finns två alternativa avtalsmodeller. För stora och medelstora kommuner finns det ett bilateralt energieffektivitetsavtal som ingås mellan arbets- och näringsministeriet och kommunen i fråga. För små kommuner finns det ett energiprogram som förvaltas av Motiva Oy. En kommun ansluter sig till avtalet genom att underteckna anslutningshandlingen. Energieffektivitetsavtalet för oljebranschen (HÖYLÄ III) omfattar distributionen av flytande uppvärmningsbränsle och flytande trafikbränsle samt oljeeldade byggnader.

Inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde finns det två energieffektivitetsavtal för transportsektorn. Energieffektivitetsavtalet för kollektivtrafiken för 2008—2016 omfattar linje- och lokaltrafiken inklusive järnvägs-, metro- och spårvagnstrafiken. Det andra avtalet omfattar godstransporter och logistik.

Miljöministeriet har huvudansvaret för energieffektivitetsavtalet för fastighetssektorn som omfattar både hyresbostadssammanslutningar och verksamhetslokaler. Systemet med frivilliga avtal omfattar dessutom ett energiprogram för jordbruket som jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för.

Energibesiktningar

Målet med energibesiktningens verksamheten i den nuvarande formen i Finland är att analysera den totala energiförbrukningen hos besiktningsobjekten, utreda potentialen för energisparande och lägga fram förslag på energisparåtgärder inklusive lönsamhetskalkyler. Vid energibesiktningarna utreds också möjligheterna att använda förnybara energiformer. Utöver energisparpotentialen rapporteras det vid besiktningarna också om de föreslagna åtgärdernas inverkan på CO₂-utsläppen. Handels- och industriministeriet började understöda energibesiktningarna av servicebyggnader samt av industri- och energiproduktionsanläggningar i Finland år 1992. Ett egentligt energibesiktningssystem inleddes år 1994. Åren 1992—2013 har nästan 9 200 energibesiktningar inletts inom ramen för energibesiktningssystemet. Av dem har 5 250 energikartläggningar genomförts i kommunernas servicebyggnader, 2 150 kartläggningar i servicebyggnader inom den privata sektorn, 1 560 kartläggningar i industrianläggningar och 210 kartläggningar i anläggningar för energiproduktion. Utöver byggnaderna och produktionsprocesserna omfattar energibesiktningssystemet dessutom transportkedjorna samt möjligheterna att öka användningen av förnybar energi på den kommunala nivån regionvis. Sammanlagt 34,1 miljoner euro i ener-

gistöd har fram till utgången av 2013 beviljats för energikartläggningar i servicebyggnader, industrianläggningar och anläggningar för energiproduktion. Ansökningarna om stöd för energibesiktningar behandlas regionalt vid NTM-centralerna (närings-, trafik- och miljöcentralerna). Genom den föreslagna energieffektivitetslagen görs energibesiktningarna obligatoriska för alla stora företag, vilket innebär att det i fortsättningen inte längre är möjligt för dessa att få energistöd för besiktningarna. Små och medelstora företag ska också fortsättningsvis kunna ansöka om stöd hos den regionala NTM-centralen. Bestämmelser om stödgrunderna finns i statsrådets förordning om allmänna villkor för beviljande av energistöd (1063/2012).

Enligt uppskattning har kostnadsbesparingar på sammanlagt mer än 700 miljoner euro uppnåtts fram till utgången av 2012 tack vare de energisparåtgärder som vidtagits på basis av energibesiktningarna. De faktiska kostnadsbesparingarna är ännu större än de uppskattade, eftersom man inom uppföljningssystemet för besiktningar inte samlar täckande uppgifter om vilka spareffekter som energianalyserna inom processindustrin har, då åtgärderna i fråga rapporteras via systemet med energieffektivitetsavtal.

Sedan 2008 har arbets- och näringsministeriet svarat för administrationen av energibesiktningssystemet. Ansvar för den konkreta organiseringen av besiktningssystemet vilar sedan 1993 på Motiva Oy vars verksamhet inbegriper främjande, utveckling och uppföljning av besiktningens verksamhet samt utbildning av besiktningsmän och kvalitets-säkring av besiktningarna.

Verksamheten med energikartläggningar i bostadsbyggnader, som miljöministeriet ansvarar för, inleddes år 2003. Med tanke på energikartläggningarna skapades det en modell för energiklassificering av höghus och radhus i syfte att kartlägga möjligheterna till energisparande. Modellen uppdaterades år 2005. Sammanlagt cirka 4 600 energikartläggningar har gjorts i flervåningshus och de understöd som

beviljats åren 2003—2013 för verksamheten uppgår sammanlagt till 5,5 miljoner euro.

Energiprogrammet för gårdsbruksenheter, som jord- och skogsbruksministeriet ansvarar för, inleddes år 2010 genom uppgörandet av energiplaner för gårdsbruksenheter; dessa får understöd av statens medel och kan betraktas som förenklade energibesiktningar. Fram till utgången av 2013 hade stöd beviljats för sammanlagt 213 energiplaner. Enligt planerna ska genomförandet och understödandet av gårdsbruksenheterernas energihanteringstjänster från och med 2015 ingå som en del i programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014—2020. Avsikten är att genomförandet av gårdsbruksenheterernas energiplaner ska fortsätta inom ramen för programmet och att genomförandet och stödandet av mer omfattande energikartläggningar för gårdsbruksenheter ska inledas. I energikartläggningarna ingår en övergripande analys av energiförbrukningen vid gårdsbruksenheten, bl.a. behovet av investeringar i syfte att effektivisera energianvändningen, möjligheterna att öka användningen av förnybar energi samt införandet av metoder som sparar energi.

I Finland har det gjorts några energibesiktningar av transportkedjor. Energibesiktningar av enskilda trafikmedel har inte gjorts och sådana har inte ansetts vara ändamålsenliga.

När det gäller energibesiktningens verksamheten är Finland en internationellt ansedd föregångare. Energitjänstedirektivet, som trädde i kraft 2006, förpliktade medlemsstaterna att skapa effektiva energibesiktningssystem av hög kvalitet som genomförs på ett oberoende sätt för alla konsumenter. Finlands erfarenheter och kompetens bidrog i betydlig grad till att Europeiska kommissionen gjorde energibesiktningarna till en av de viktigaste åtgärderna på EU-nivån. Genom energieffektivitetsdirektivet gjordes energibesiktningarna obligatoriska för stora företag. De obligatoriska energibesiktningarna enligt energieffektivitetsdirektivet skiljer sig dock avsevärt till sitt innehåll från de frivilliga, övergripande energibesiktningar av byggnader eller verksamhetsställen som traditionellt genomförts i Finland och un-

derstöds av arbets- och näringsministeriet (energibesiktningar av s.k. Motiva-modell) och som i denna lag för tydlighetens skull kallas objektsbesiktningar. Med en objektsbesiktning kan i denna lag avses utöver energibesiktningar av s.k. Motiva-modell också andra energibesiktningar i mindre skala, t.ex. energibesiktningar av en viss produktionslinje.

Mätningen av energi

I energitjänstelagen finns bestämmelser om mätning av, fakturering för och rapportering om slutförbrukarnas energiförbrukning. Lagen omfattar el, fjärrvärme, fjärrkyla samt bränsle. Bestämmelser om mätning av och fakturering för el och naturgas finns dessutom i elmarknadslagen respektive naturgasmarknadslagen. Bestämmelserna har utformats långt utgående från energitjänstedirektivet och det s.k. energimarknadspaketet. Bestämmelserna om mätning och fakturering i energieffektivitetsdirektivet överensstämmer långt med bestämmelserna i energitjänstedirektivet.

I både energitjänstedirektivet och energieffektivitetsdirektivet ingår en skyldighet att tillhandahålla slutanvändarna individuella mätare som till ett konkurrenskraftigt pris korrekt visar den faktiska energianvändningen och ger information om faktisk användningstid. En bestämmelse om mätare infördes redan i energitjänstelagen och genom den förevarande propositionen överförs bestämmelsen med smärre preciseringar till energieffektivitetslagen.

I det s.k. energimarknadspaketet föreskrevs det om fjärravläsbara mätare som kan registrera uppgifter varje timme. I Finland infördes fjärravläsbara mätare i fråga om el, och bestämmelser om dem utfärdades genom elmarknadslagen (588/2013) och statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009). Målet var att fram till år 2014 ska 80 procent av kunderna omfattas av systemet med fjärravläsning. När det gäller el omfattas i praktiken cirka 97 procent av alla eldriftställen av sådan timvis mätning och fjärravläsning av mätuppgifter som förutsätts av direktivet. När det gäller naturgas finns det

ännu inte någon motsvarande lagstiftning i Finland.

I fråga om mätning av fjärrvärme har det i lagstiftningen inte krävts registrering av mätuppgifter per timme eller fjärravläsning av mätuppgifter. När det gäller fjärrvärme har dock fjärravläsning av mätuppgifter införts på marknadsbasis och uppskattningsvis 80 procent av slutförbrukarna omfattas av systemet med fjärravläsning, så att försäljaren av fjärrvärme överför mätuppgifter på antingen månadsnivån eller timnivån till sitt datasystem.

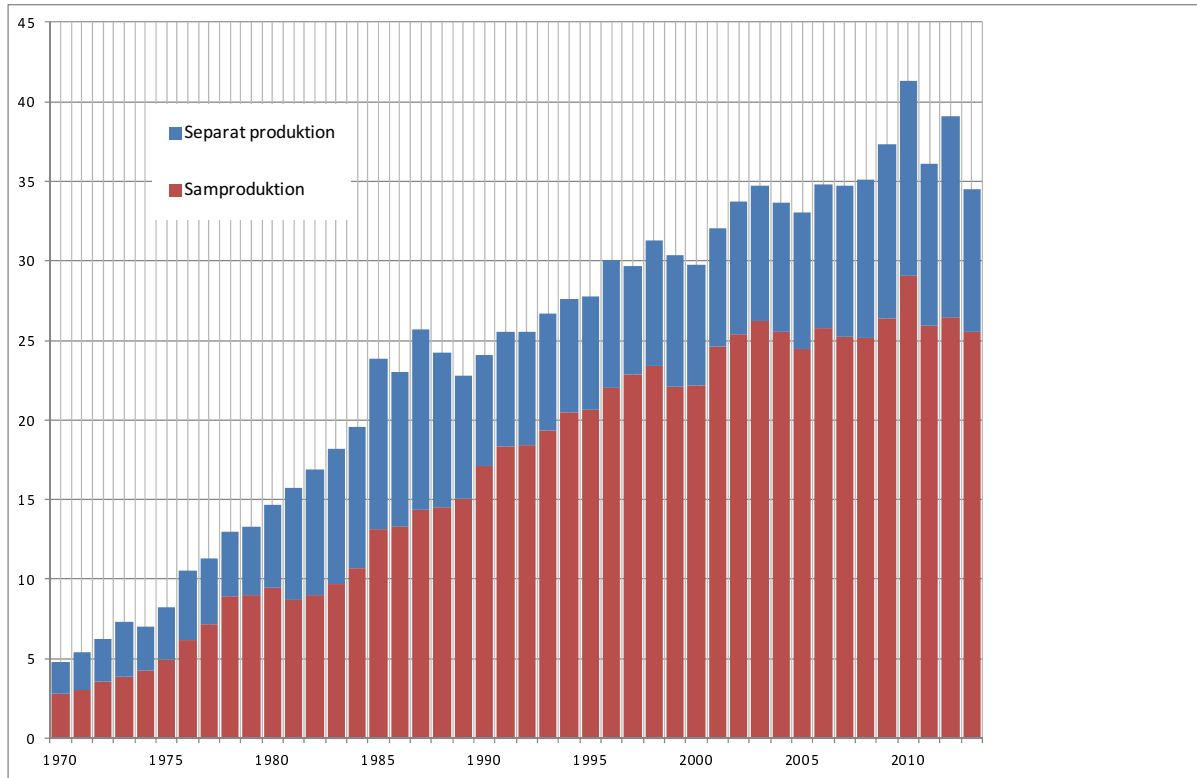
Dessutom förutsätter miljöministeriets förordning om byggnaders energiprestanda (D3, 2/11) som utfärdats med stöd av markanvändnings- och bygglagen (132/1999), i regel att byggnaderna förses med utrustning för mätning eller beredskap för mätning av energiförbrukningen, så att förbrukningen av de olika energiformerna i byggnaden lätt kan redas ut.

Förordningen om vatten- och avloppsinstallationer för fastigheter (Finlands byggbestämmelsesamling D1, 2007), som utfärdats med stöd av markanvändnings- och bygglagen, har ändrats från och med januari 2011 (D1, 2010) så att i en fastighet med fler än en lägenhet installeras utöver huvudvattenmätaren dessutom lägenhetsvisa vattenmätare för mätning av kallt och varmt bruksvatten som kommer till lägenheten. Vattenförbrukningen ska kunna följas lätt och utslaget användas som faktureringsgrund. För att lägenhets specifika uppgifter om vattenförbrukningen ska kunna användas som faktureringsgrund förutsetts dock att det finns en uttrycklig vederlagsbestämmelse om detta i husbolagets bolagsordning eller att en sådan ska inkluderas i bolagsordningen.

Förordningarna har tillämpats med stöd av markanvändnings- och bygglagen på omfattande renoveringar och ändringsarbeten. Dessutom inskrevs tillämpningsskyldigheten i miljöministeriets förordning om förbättring av byggnaders energiprestanda vid reparations- och ändringsarbeten (4/13) som utfärdades år 2013.

Kraftvärmeproduktion

Statsrådets förordning om certifiering av elens ursprung (417/2013) innehåller bestämmelser om kraftvärme genom vilka Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG, dvs. det s.k. CHP-direktivet, har satts i kraft. Finland är ett föregångarland när det gäller kraftvärmeproduktion och systemet har utvecklats långt på marknadsvillkor. I Finland är fjärrvärme den allra vanligaste uppvärmningsformen. År 2012 producerades cirka 46 procent av den energi som användes till uppvärmning av bostads- och servicehus med hjälp av fjärrvärme. Ett fjärrvärmenät finns i sammanlagt 166 kommuner i Finland. Fjärrvärme produceras i CHP-anläggningar, dvs. samproduktionsanläggningar, och i separata värmeverk. Vid kraftvärmeproduktionen tillvaratas den överskottsvarme som genereras i turbinerna i samband med elproduktionen. Kraftvärmeproduktionen är således ett energi-effektivt sätt att producera energi, och dess andel av fjärrvärmeproduktionen har ökat betydligt under de senaste årtiondena. Över 70 procent av fjärrvärmen genereras som beslutat av hög effektiv kraftvärme.

Figur 1. Fjärrvärmeproduktionen 1970–2013 (Källa: Statistikcentralen, Energianskaffning och -förbrukning)

Elmarknadslagen och naturgasmarknadslagen

Lagstiftningen om energimarknaden inbegriper lagstiftning om energieffektivitet, särskilt när det gäller mätning av och fakturering för elförbrukningen. Unionens energimarknadspaket, som syftar till bl.a. att främja införandet av s.k. smarta nät och mätare i medlemsstaterna, har för sin del satts i kraft genom elmarknadslagen och naturgasmarknadslagen (508/2000). Elmarknadslagen reformerades i dess helhet år 2013. I samband med detta reviderades naturgasmarknadslagen och lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknadslagarna.

I 1 § i elmarknadslagen åläggs alla företag som omfattas av lagen att främja en effektiv och sparsam användning av elektricitet både i sin egen och i kundernas verksamhet. I elmarknadslagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den föreskrivs om skyldigheter i fråga om utredning och mätning av elleveranser. Statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009) anger minimikraven i fråga om de mätningssuppgifter som ska lämnas till olika grupper av elanvändare samt det vilka uppgifter som ska lämnas och tidpunkter då nätinnehavaren ska överlämna uppgifterna till elförsäljarna. De allmänna uppgifter i anslutning till mätning av elleveranserna som numera hör till nätinnehavarna har i förordningen preciserats, så att nätinnehavaren vid ordnandet av mättjänster ska verka för en effektiv och sparsam användning av el i kundernas verksamhet samt främja möjligheterna att styra elförbrukningen. Genom bestämmelsen strävar man efter att säkerställa att nätinnehavarna vid tillhandahållandet av mättjänster på ett effektivare sätt än tidigare beaktar energieffektivitetsaspekten och behoven att styra kundernas elförbrukning. I förordningen föreskrivs dessutom att vid ingången av 2014 ska all mätning av elförbrukningen basera sig på timvis mätning och fjärravläsning av mätningssuppgifter. Distributionsnätinnehavaren får på vissa villkor göra avvikelser från skyldigheten att mäta elförbrukningen per timme vid högst 20 procent av eldriftstillena i distributionsnätet.

Energimyndigheten (fram till utgången av 2013 Energimarknadsverket) har dessutom med stöd av elmarknadslagen utfärdat en föreskrift om specificering av fakturor på elenergi och elöverföring (367/441/2006), som upphävs genom en ny föreskrift om specificering av fakturor på elförsäljning och eldistribution (1097/002/2013), som träder i kraft den 1 januari 2015.

I naturgasmarknadslagen (508/2000) föreskrivs, på motsvarande sätt som i elmarknadslagen, att företagen på naturgasmarknaden har till uppgift att sörja för de tjänster som sammanhänger med kundernas naturgasanskaffning samt att främja en effektiv och sparsam användning av naturgas både i sin egen och i kundernas verksamhet. I statsrådets förordning om naturgasmarknaden (622/2000) föreskrivs bl.a. att nätinnehavaren ska sörja för mätningen och mätaravläsningen på vilka utredningen av och faktureringen för naturgashandeln baserar sig samt för registreringen av mätningssuppgifter och se till att parterna på naturgasmarknaden meddelas uppgifterna. Energimyndigheten har dessutom med stöd av naturgasmarknadslagen utfärdat en föreskrift om specificering av fakturor på naturgasenergi och överföring av naturgas (314/01/2000), som upphävs genom en föreskrift med samma rubrik (1184/002/2013), som träder i kraft den 1 januari 2015.

I lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003) finns återigen bestämmelser om förfaranden som kraftverksinnehavaren kan följa för att certifiera ursprunget för el som producerats på särskilt reglerade produktionsätt och från särskilt reglerade energikällor samt om minimiskyldigheterna för elförsäljare när det gäller att ange elens ursprung. I lagen finns också bestämmelser om en elförsäljares skyldighet att i elfakturor eller i bilagor till dem samt i reklam till elförbrukarna lämna uppgifter om ursprunget i fråga om den el som denne säljer i Finland. I statsrådets förordning om angivande av elens ursprung (233/2005) föreskrivs å sin sida bl.a. att elens ursprung ska anges i de elfakturor som riktas till elförbrukarna eller i bilagor till dessa minst en gång

per kalenderår samt i reklam som delas ut eller sänds direkt till elförbrukarna.

I fråga om el och naturgas har man alltså redan på ovan angivna sätt utfärdat bestämmelser om lämnande av viss information till slutförbrukarna. Slutförbrukarna har dessutom möjlighet att få information om elens ursprung. De skyldigheter som anges i elmarknads- och naturgasmarknadslagstiftningen har visserligen fullgjorts i stor utsträckning, men de har betraktats som otillräckliga tjänster för att slutförbrukarna i tillräckligt hög grad och på ett kostnadseffektivt sätt skulle kunna förbättra effektiviteten i slutförbrukningen av energi.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och EU:s lagstiftning

Energitjänstedirektivet

Energitjänstedirektivet trädde i kraft i maj 2006. Energitjänstedirektivet gäller i princip all slutanvändning av energi med undantag för företag, flygtrafik och sjöfart som omfattas av systemet med utsläppshandel. Energitjänstedirektivet fastställer för medlemsstaterna ett riktgivande mål om nio procents energibesparing under perioden 2008—2016. Sparmålet definieras i energienheter, så att genomsnittsvärdet för energianvändningen inom tillämpningsområdet åren 2001—2005 används som utgångsvärde. För Finlands del är sparmålet under de ovan nämnda nio åren 17,8 terawattimmar (TWh). Under vissa förutsättningar kan i sparmålet inkluderas s.k. tidiga åtgärder sedan år 1995 och i särskilt motiverade fall åtgärder sedan år 1991, förutsatt att åtgärdernas spareffekt kvarstår ännu år 2016.

Under energitjänstedirektivets giltighetstid ska medlemsstaterna upprätta tre handlingsplaner för energieffektivitet (National Energy Efficiency Action Plan, NEEAP) där nationella åtgärder presenteras och nådda spareffekter rapporteras. Planerna har skickats till

kommissionen i juni 2008 och 2011 samt i april 2014. I energitjänstedirektivet åläggs energibolag att tillhandahålla myndigheterna uppgifter om kundernas energianvändning samt att distribuera information som främjar energisparandet till kunderna. Medlemsstaterna fick annars själva välja de åtgärder och metoder genom vilka det vägledande sparmålet ska eftersträvas. I direktivet angavs de allmänna ramarna för mätning, uppskattning och verifiering av energibesparingarna. Energitjänstedirektivet har upphävts genom det nya energieffektivitetsdirektivet.

CHP-direktivet

CHP-direktivet trädde i kraft i februari 2004. Syftet med direktivet var att höja energieffektiviteten och förbättra leveranssäkerheten genom att ramar skapades för främjande av högeffektiv kraftvärme. I direktivet fastställdes effektivitetskriterier för kraftvärmeproduktionen, ålades medlemsstaterna att införa ursprungsgarantier för kraftvärmeproducerad el samt att utreda nationella möjligheter till produktion av högeffektiv kraftvärme. Medlemsstaterna ska dessutom årligen lämna statistik över CHP till Eurostat och på begäran av kommissionen vart fjärde år publicera en lägesrapport. Finland har skickat rapporter 2007 och 2011. CHP-direktivet har upphävts genom energieffektivitetsdirektivet.

Energieffektivitetsdirektivet

Energieffektivitetsdirektivet utfärdades den 25 oktober 2012 för att säkerställa att EU:s energi- och klimatmål, de s.k. 20-20-20-målen, ska nås i fråga om energieffektivitet. Enligt målet ska den totala energiförbrukningen i EU år 2020 vara minst 20 procent lägre än om utvecklingen skulle ha fortsatt enligt det basscenario som publicerades 2007. Direktivet trädde i kraft i december

2020, och det skulle införlivas i den nationella lagstiftningen senast den 5 juni 2014.

Direktivet innehåller såväl enskilda åtgärder som mer omfattande åtgärdsprogram som ska höja energieffektiviteten i medlemsstaterna. Bakom direktivet ligger Handlingsplanen för energieffektivitet 2011, som kommissionen publicerade i mars 2011.

Direktivet ersatte två direktiv om energieffektivitet som antagits av Europaparlamentet och rådet. För det första upphävdes energitjänstedirektivet, med undantag av de punkter där det föreskrivs om det indikativa sparmålet på 9 procent som satts upp för 2016 och om rapporteringen. Dessutom upphävdes det så kallade CHP-direktivet om främjande av kraftvärme.

Genom energieffektivitetsdirektivet upphävdes dessutom bestämmelserna om offentlig upphandling i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/30/EU om märkning och standardiserad konsumentinformation som anger energirelaterade produkters förbrukning av energi och andra resurser (energimärkningsdirektivet). Vidare fogades det till ingressen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55/EG (ekodesigndirektivet) ett nytt stycke som handlar om byggnaders energiprestanda.

EU:s medlemstater håller på att införa olika metoder för att uppfylla kraven i direktivet.

Sverige och Danmark

I Sverige tillämpas timvis mätning av elförbrukningen redan i mycket stor utsträckning. Lagen förutsätter att alla eldriftsställen ska vara försedda med timmättningsapparat senast under 2009. Sverige har lämnat en regeringsproposition om genomförande av energieffektivitetsdirektivet på hösten 2013 och lagarna har trätt i kraft i juni 2014.

Egentliga förordningar för genomförande av direktivet finns ännu inte. I Danmark används utrustning för lägenhetsvis mätning av energiförbrukningen och fördelningsmätare i omfattande utsträckning.

Storbritannien

I Storbritannien har man sedan 2002 haft ett system för främjande av energieffektiviteten som baserar sig på vissa ålägganden för gas- och eldistributionsföretag och där energibolagen ska genomföra projekt varigenom deras kunder sparar energi. Systemet baserar sig på ett individuellt åläggande att förbättra energieffektiviteten som Storbritanniens regleringsmyndighet för el- och naturgasmarknaden Ofgem fastställt för varje el- och gasleverantör med minst 50 000 kunder. De individuella mål som fastställts för leverantörerna fördelas mellan leverantörerna i relation till deras kundvolym utgående från det totala målet för förbättrad energieffektivitet i Storbritannien åren 2005—2008.

Energidistributörerna får ta ut en fast avgift av sina kunder, dvs. konsumenterna, för att kunna finansiera verksamheten. Hösten 2008 offentliggjorde Storbritanniens regering en plan vars mål är att el- och gasdistributörernas alla kunder ska ha fjärravläsbara timmätare senast år 2020. Tillräckliga bestämmelser på lagnivå i syfte att uppnå målet utfärdades år 2008.

När det gäller sådana obligatoriska energibesiktningar av stora företag som energieffektivitetsdirektivet förutsätter har Storbritannien och Frankrike samma sorts verkställighetsplaner som Finland.

2.3 Bedömning av nuläget

På grund av den energiintensiva industrin och landets nordliga läge har energikostnaderna haft en stor betydelse i Finland, och därför är Finland ett av föregångarländerna i fråga om energieffektivitet. Åtgärder har ge-

nomförts på marknadsvillkor utan någon lagstiftning. Exempel på detta är ett omfattande system med energieffektivitetsavtal, omfattande energibesiktningsverksamhet samt täckande utnyttjande av systemet med kraftvärme. Hittills har det inte funnits något behov av mer omfattande lagstiftning eller en energieffektivitetslag. I och med det nya energieffektivitetsdirektivet har situationen dock förändrats. Trots att energieffektivitetsåtgärder genomförts framgångsrikt i Finland på marknadsvillkor, har energieffektivitetsdirektivet skapat ett behov att utfärda bestämmelser på lagnivå om vissa principer. I direktivet förutsätts bl.a. att medlemsstaterna utfärdar bestämmelser om sanktioner för underlåtelse att iaktta kraven i direktivets artiklar.

Några av de finländska förfarandena måste ändras och utvecklas till följd av direktivet. Exempelvis uppfyller den omfattande energibesiktningsverksamhet som sedan länge varit i bruk i Finland inte längre som sådan kraven i direktivet. Utöver de s.k. objektsbesiktningarna ska det nu i och med direktivet införas obligatoriska energibesiktningar av stora företag som ska genomföras vart fjärde år. På grund av att energibesiktningarna genom lag görs obligatoriska för stora företag går det inte längre att bevilja stora företag energistöd för energibesiktningar.

Motiva har sedan 1993 på uppdrag av arbets- och näringsministeriet ordnat utbildning för energibesiktningsmän. Finland har både kvalitativt och kvantitativt sett ett tillräckligt antal certifierade energibesiktningsmän för att vara ansvariga personer för s.k. objektsbesiktningar. Närmare 1 900 energibesiktningsmän inom servicesektorn, industrin och energisektorn hade utbildats och certifierats fram till utgången av 2013. Vid utbildningen certifieras energibesiktningsmän att fungera som ansvariga personer för övergripande energibesiktningar av byggnader eller verksamhetsställen enligt den s.k. Motivamodellen, och tyngdpunkten i utbildningen ligger till stora delar på metodutbildningen. Av dem som deltar i kurserna förutsätts grundutbildning på området energiteknik (el-

energi eller värme och VVS-teknik) eller arbetserfarenhet som ger motsvarande kompetens. Under de senaste fem åren har antalet nya energibesiktningsmän som genomgått utbildningen varit 85—95 årligen. Från och med ingången av 2014 överfördes ansvaret för organisering av utbildningen av energibesiktningsmän från arbets- och näringsministeriet till Energimyndigheten. Under 2014 planeras ändringar i systemet för utbildning och certifiering av energibesiktningsmän, så att övergången till utbildning av och beviljandet av certifiering för energibesiktningsmän enligt det nya förfarandet kan ske vid ingången av 2015. De kommande ändringarna avser att delvis svara på de krav som energieffektivitetsdirektivet fört med sig. Bakom ändringarna ligger delvis den omfördelning av myndighetsuppgifter och ansvar mellan arbets- och näringsministeriet och Energimyndigheten som genomfördes vid ingången av 2014. I och med propositionen inkluderas i lagstiftningen nya bestämmelser om energibesiktningar och personer som ansvarar för energibesiktningarna.

I energieffektivitetsdirektivet föreskrivs om en skyldighet att installera en värmeenergimätare vid byggnadens värmeväxlare eller leveranspunkt för värme, om byggnaden försörjs med värme, kyla eller varmvatten från fjärrvärmenätet eller från en central källa som försörjer flera byggnader. Energitjänstelagen har förutsatt att mätare tillhandahålls slutförbrukarna av fjärrvärme och fjärrkyla. När det gäller fjärrvärme har alla leveranspunkter för fjärrvärme i Finland alltid en mätare redan av marknadsskäl med tanke på korrekt fakturering av kunderna. Mätningen av och faktureringen för fjärrvärme inbegriper den energi som går åt för uppvärmning av lokaler och bruksvatten. I Finland är det vatten som från vattenledningsnätet leds till byggnader alltid kallt och det uppvärms i värmeväxlaren eller med hjälp av någon annan värmealstringsapparat skilt i varje byggnad. I lagstiftningen intas för tydlighetens skull en bestämmelse om värmeenergimätare. Energitjänstelagens bestämmelser om mätning och

fakturerings finns redan nu till stora delar på den nivå som förutsätts i energieffektivitetsdirektivet. Bestämmelserna överförs med mindre preciseringar till energieffektivitetslagen. På motsvarande sätt revideras bestämmelserna om mätning i elmarknadslagen och naturgasmarknadslagen och i de föreskrifter som utfärdats med stöd av dem. Dessutom revideras statsrådets förordning om utredning och mätning av elleveranser (66/2009), som utfärdats med stöd av elmarknadslagen, så att den entydigt motsvarar energieffektivitetsdirektivets krav angående utlämnande av uppgifter till en tredje part som agerar på elförbrukarkundens vägnar.

I energieffektivitetsdirektivet konstateras det att i vissa flerfamiljshus som försörjs med fjärrvärme eller gemensam centralvärme skulle det vara tekniskt svårt och dyrt att använda exakta individuella värmemätare eftersom det varmvatten som används för uppvärmning leds in i och ut ur lägenheterna på flera olika ställen. Det kan antas att det trots detta är tekniskt möjligt med individuell mätning av värmeförbrukning i flerfamiljshus i de fall där det vore möjligt att installera individuella mätare utan att byta ut de befintliga inomhusledningarna för varmvatten i byggnaden. I fråga om befintliga byggnader betyder detta i praktiken att uppvärmningssystemet bör renoveras. Annars är det inte möjligt att installera mätare utan att ändringar görs i rörsystemet för värmeledning. Också i sådana fall där det är möjligt att installera mätare ska installationen vara kostnadseffektiv. Alternativet till en individuell förbrukningsmätare är individuell värmefördelningsmätare för mätning av individuell värmeförbrukning på varje enskilt element. Också installationen av en sådan ska vara kostnadseffektiv.

Dylika individuella mätare för mätning av värmeförbrukningen per lägenhet eller värmefördelningsmätare för individuell mätning av värmeförbrukningen hos värmeelement är inte lönsamma i Finland. En utredning om de tekniska och ekonomiska förutsättningarna för individuell mätning och fördelningsmät-

re och om deras kostnader, som arbets- och näringsministeriet låtit utföras av VTT, blev färdig i oktober 2013. Enligt utredningen skulle de årliga kostnaderna för värmefördelningsmätare bli täckta först efter det att de skulle styra förbrukarna att spara över 21 procent av värmeenergin i bostadsutrymmena i höghusen och över 14 procent av värmeenergin i radhusen. För att kostnaderna för den individuella mätningen av värmeförbrukningen i bostäder ska kunna täckas krävs ännu större energibesparingar: över 45 procent i flervåningshus och 30 procent i bostadsradhus. Enbart besparingen av värmeenergi på grund av fördelningsmätare skulle kräva en sänkning av innetemperaturen med cirka 3—4 grader, dvs. från den rekommenderade temperaturen kring 21—22°C till 17—19°C.

Dessa gränsvärden förverkligas i en situation där någon kalkylerad ränta inte beaktas vid kostnadsberäkningen. Om den kalkylerade räntan tas i beaktande vid beräkningarna, höjs sparkraven ytterligare. En fråga för sig är hur stor den ekonomiska nyttan borde vara för att den skulle ha en styrande effekt. Med de ovan angivna gränsvärdena täcks endast de kostnader som förorsakas.

Bland de typer av bostäder som studerades täcktes de årliga kostnaderna genom 10 procent energisparande endast i större radhuslägenheter som byggts före år 1980. Deras andel av radhusbeståndet är 5 procent (1 procent av radhus- och höghusbeståndet). Detta betyder att i 99 procent av de existerande flerfamiljshusen skulle en individuell mätning och indirekt fastställande av värmeenergiförbrukningen medföra så stora kostnader att täckandet av dem inte lyckas med de energibesparingar som kan åstadkommas med ändrat beteende.

Det är mer kostnadseffektivt att investera i regleringen och balanseringen av byggnaders uppvärmningssystem vilket ger mer säkra besparingar än utrustning som inverkar indirekt. Med tanke på uppnåendet av de rekommenderade värdena för innetemperaturen (21—22°C) är det allra viktigaste således att

det finns ett uppvärmningssystem som är rätt inställt och som fungerar väl.

Individuell värmemätning eller element-specifika värmefördelningsmätare skulle dessutom kunna få negativa följder som försämrar boendehälsan och -trivseln och kan i värsta fall leda till ökade fukt- och mögelproblem. Sådana kan orsakas t.ex. av frånlufts- och tilluftsventiler som de boende täpper till. Genom dessa felaktiga åtgärder försöker invånarna sänka värmeförbrukningen i sin egen lägenhet, men samtidigt försämras t.ex. kvaliteten på inneluften i höghuset, i både den egna lägenheten och grannarnas lägenheter.

VTT:s utredning visar att den individuella mätningen av värmeförbrukningen i lägenheter i de befintliga byggnaderna är tekniskt svårt att genomföra och fördelning av uppvärmningskostnaderna med hjälp av element-specifika apparater är inte heller kostnadseffektivt. Det finns inte heller något allmänt acceptabelt förfarande som vid tillämpningen av individuell mätning och fakturering skulle beakta värmeöverföringen mellan lägenheterna från fall till fall och skulle resultera i en rättvis fördelning av kostnaderna mellan bostäderna i ett hus. Inte heller i fråga om nybyggen verkar någotdera av förslagen vara ekonomiskt lönsamt med nuvarande teknik, då energibestämmelserna för nybyggen och energieffektiviteten redan nu är på god nivå och ska i framtiden ännu åtstramas och höjas. Också de krav angående energieffektiviteten som gäller renoveringar innebär att både mätningen av värmeförbrukning och värmefördelningsmätare blir allt olönsammare också i äldre byggnader som renoveras.

Elektriciteten mäts och faktureras i Finland per förbrukare. Också individuella vattenmätare är allmänna i bostäder i Finland. I bologsordningarna finns däremot bestämmelser om hur kostnaderna för bruksvatten fördelas per lägenhet. Oftast baserar sig fördelningen på antingen antalet personer eller på bostadsytan.

Energibolagen tillhandahåller sina kunder rådgivning i fråga om utnyttjandet av de

uppgifter som de nya mätapparaterna producerar oftast i en normal kundbetjäningssituation samt via internet.

I den gällande lagstiftningen om försäljningsvillkoren för och prissättningen (tariffer) av elnätstjänster har inte tariffens struktur begränsats. Lagstiftningen om försäljningsvillkoren för och prissättningen av nättjänster hindrar alltså inte leverantörerna från att främja konsumenters deltagande i systemets effektivitet, inklusive styrningen av efterfrågan. Dessutom föreskrivs det i 18 § i elmarknadslagen, som handlar om de allmänna principerna för tillhandahållande av nättjänster, att nätinnehavare ska tillhandahålla parterna på elmarknaden sina elnätstjänster på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt. I energieffektivitetsdirektivet uppställs dock ett uttryckligt energieffektivitetskrav när det gäller tariffer. Därför ska ett par nya bestämmelser om energieffektiviteten tas in i elmarknadslagstiftningen. Praxisen förväntas dock inte bli förändrad.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Enligt artikel 4 i energitjänstedirektivet ska medlemsstaterna uppsätta ett indikativt sparmål på 9 procent med tanke på år 2016.

Finlands nationella vägledande energisparmål på 9 procent för år 2016, som presenterats i NEEAP-1-rapporten (National Energy Efficiency Action Plan), är 17,8 TWh uttryckt i mängden energi. Det etappmål som uppställts för år 2010 är 5,9 TWh. Den faktiska energibesparing som beräknats för år 2010 i NEEAP-3 är 11,9 TWh, dvs. cirka dubbelt så högt jämfört med etappmålet. Den energibesparing på 25,4 TWh som beräknas bli uppnådd år 2016 är 43 procent högre än energisparmålet enligt energitjänstedirektivet. På motsvarande sätt svarar den energibesparing enligt energitjänstedirektivet som

uppskattas bli uppnådd år 2020, drygt 37 TWh, en energibesparing på 19 procent beräknad utgående från energianvändningen på energitjänstedirektivets tillämpningsområde. När till detta läggs energieffektivitetsåtgärder som inte omfattas av beräkningen av energitjänstedirektivets spareffekter, kan det bedömas att Finland för sin egen del kommer att uppnå målet för effektivisering av energianvändningen med 20 procent fram till år 2020 så som förutsätts enligt energieffektivitetsdirektivet.

När medlemsstaterna på våren 2013 fastställde det nationella målet för energieffektivitet skulle de ta hänsyn till EU:s gemensamma sparmål på 20 procent med tanke på år 2020. I enlighet med direktivet skulle kommissionen senast den 30 juni 2014 utgående från de nationella målen bedöma huruvida EU:s gemensamma sparmål som uppställts för år 2020 skulle uppnås. Om uppnåendet av målen verkar osannolikt, ska kommissionen vid behov framlägga förslag på ytterligare åtgärder. Finland uppsatte sitt eget mål i samband med energi- och klimatstrategin. Enligt den är Finlands nationella vägledande mål för 2020 i enlighet med artikel 3 i energieffektivitetsdirektivet i fråga om den absoluta slutförbrukningen av energi 310 TWh och motsvarande mål i fråga om förbrukningen av primärenergi 417 TWh.

Enligt artikel 7 i energieffektivitetsdirektivet ålades varje medlemsstat att inrätta ett kvotpliktsystem för energieffektivitet. Systemet ska säkerställa att energidistributörer och/eller företag som säljer energi i detaljistledet senast den 31 december 2020 uppnår målet med en ackumulerad energibesparing i slutanvändningsledet som motsvarar en ny årlig besparing på 1,5 procent. Som ett alternativ till kvotpliktsystemet fick medlemsstaterna välja att vidta andra policyåtgärder under förutsättning att motsvarande energibesparingar hos slutanvändarna kan uppnås genom dem. Finlands nya energibesparingsåtagande som beräknats enligt 1,5 procent motsvarar 2,32 TWh. Omräknad till ackumulerad energibesparing är sparmålet 65,00 TWh_{kum}. Minis-

terarbetsgruppen för klimat- och energipolitik godkände i november 2013 användningen av ett alternativt program vid genomförandet av artikel 7.

De nuvarande åtgärderna för främjande av energieffektiviteten har samlats under åtta åtgärdshelheter i ett nationellt energieffektivitetsprogram. Enligt uppskattning kan man genom de föreslagna åtgärderna uppnå en ackumulerad energibesparing på sammanlagt 99,55 TWh_{kum}.

Lagförslagets syfte är att stöda utvecklingen av energieffektiviteten i Finland och uppnåendet av de energisparmål som förutsätts i energieffektivitetsdirektivet. I lagstiftningen inkluderas bestämmelser om energibesiktningar, preciserande bestämmelser om mätning av och fakturering för energi, bestämmelser om främjande av högeffektiv kraftvärme samt bestämmelser om energieffektivitetskrav när det gäller försäljningsvillkoren för och prissättningen av elnätstjänster. I fråga om energibesiktningar inkluderas bestämmelser vars syfte är att kunna utveckla ett system för energibesiktningar av stora företag som i första hand betjänar målet att utveckla energieffektiviteten hos dessa företag och samtidigt uppfylla direktivets krav. Det finländska frivilliga systemet med energibesiktningar har fungerat bra. Direktivet förutsätter dock vissa ändringar i det finländska systemet.

Syftet med kraven avseende mätning är att främja en effektiv och sparsam förbrukning av energin hos energiförbrukare. I fråga om mätning utfärdas dock sådana bestämmelser som lämpar sig för den finländska miljön och det finländska byggnadsbeståndet, och till denna del kan möjligheterna till mätning och kraven angående mätningarnas kostnadseffektivitet resultera i sådana lösningar som skiljer sig från de lösningar som införs i andra medlemsstater. Avsikten med bestämmelserna är att direktivets krav angående mätning ska uppfyllas i de finländska förhållandena med beaktande av den kostnadseffektivitet som konstateras i direktivet.

I Finland ligger produktionen av högeffektiv kraftvärme redan på en berömlig nivå. Direktivet förutsätter dock att en kostnadsnyttoanalys ska göras i vissa fall, när en anläggning planeras eller uppgraderas. Bestämmelser om kostnads-nyttoanalysen tas in i energieffektivitetslagen. Syftet med bestämmelserna är att öka medvetenheten om högeffektiv kraftvärme och att utreda olika genomförandealternativ för planerade nya anläggningar och uppgraderingar av befintliga anläggningar.

Syftet med energieffektivitetskraven i försäljningsvillkoren för och prissättningen av elnätstjänster är å sin sida att främja energieffektiv användning av nätet. Trots att bestämmelser om energieffektivitet ännu saknas i detta hänseende förverkligas avsikten med en energieffektiv användning av nätet dock relativt bra redan nu. Genom de föreslagna bestämmelserna skrivs den nuvarande praxisen in i lag.

3.2 Alternativa tillvägagångssätt

Direktivet förutsätter till många delar att direktivet ska sättas i kraft genom nationell lagstiftning. Exempelvis artikel 13 förutsätter att bestämmelser utfärdas om sanktioner som har samband med flera andra artiklar i direktivet. Det är inte möjligt att föreskriva om sanktioner, om det inte finns tillräckligt exakta bestämmelser om grunderna för sanktioner.

När det gäller obligatoriska energibesiktningar av stora företag ska det utfärdas egna bestämmelser. För att de obligatoriska energibesiktningar av stora företag som förutsätts i direktivet ska bli genomförda och för att minimikriterierna för dessa ska bli uppfyllda ska till denna del bestämmelser intas i lag. Avsikten är att man i fortsättningen utvecklar energibesiktningens verksamheten och utbildningen av besiktningmän i fråga om både obligatoriska och frivilliga energibesiktningar.

Direktivet förutsätter att sådana mätare som möjliggör noggrann mätning av energiförbrukningen ska tillhandahållas och installe-

ras. Sådana bestämmelser finns redan särskilt i elmarknadslagen och energitjänstelagen. Bestämmelserna behöver dock preciseras till vissa delar.

Alla artiklar i energieffektivitetsdirektivet förutsätter dock inte preciserande lagstiftning och de genomförs med andra medel, som exempelvis genom frivilliga energieffektivitetsavtal, som har resulterat i betydande energibesparingar inom både den offentliga och den privata sektorn. När den pågående avtalsperioden för energieffektivitetsavtal löper ut vid utgången av 2016, bör det övervägas huruvida nya bestämmelser om energieffektivitetsavtal ska tas in i lag. Intentionsavtal om nya avtalsförhandlingar har redan undertecknats.

3.3 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det stiftas en ny energieffektivitetslag som syftar till att höja energieffektiviteten och att nationellt genomföra energieffektivitetsdirektivet. Lagen ska innehålla fyra olika helheter.

Det föreskrivs om stora företags skyldighet att genomföra en obligatorisk energibesiktning av företaget med fyra års mellanrum. Det ska inte längre vara möjligt att få energistöd för dylika obligatoriska energibesiktningar av stora. Små och medelstora företag ska också fortsättningsvis kunna ansöka om stöd hos den regionala NTM-centralen (närings-, trafik- och miljöcentralen) för övergripande energibesiktningar av byggnader eller verksamhetsställen enligt den s.k. Motivamodellen. Bestämmelser om stödgrunderna finns i statsrådets förordning om allmänna villkor för beviljande av energistöd (1063/2012). Det föreslås att bestämmelser ska utfärdas om behörighetsvillkor för personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag. I denna lag utfärdas inga bestämmelser om behörighetskraven för de personer som är ansvariga för objektsbesiktningar utan det ankommer på den person som är ansvarig för energibesiktningen av ett företag att se till att också objektsbesiktning-

arna genomförs på tillbörligt sätt. Hittills har Motiva certifierat personer med ansvar för objektsbesiktningarna.

Den gällande energitjänstelagen föreslås bli upphävd, och bestämmelserna om mätning och fakturering i uppdaterad form bli överförda till den föreslagna lagen om energieffektivitet. För tydlighetens skull föreslås det att det i den föreslagna energieffektivitetslagen intas en bestämmelse som förutsätter att en värmeenergimätare ska finnas vid värmeväxlaren eller leveranspunkten för värme.

I syfte att främja kraftvärmeproduktionen föreskrivs det om en skyldighet att i vissa fall göra en anläggningsspecifik kostnadsnyttoanalys med tanke på möjligheterna att införa kraftvärmeproduktion.

Propositionen innehåller dessutom förslag till ändring av elmarknadslagen, naturgasmarknadslagen och lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknadslagen. I lagen ska tas in bestämmelser om prissättningen av elnätstjänster och om de kriterier avseende energieffektivitet som ska uppställas på dem.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

I propositionen finns bestämmelser som förutsätter att mätare installeras för att mäta energiförbrukningen. Motsvarande bestämmelser ingår i regel redan i gällande lagar och just inga nya skyldigheter skapas. Faktureringsintervallet följer också i huvudsak den mall som föreskrivs i förslaget. I propositionen föreslås det att om man använder en fjärravläsbar mätare som kan registrera uppgifter varje timme, ska kunden tillhandahållas ackumulerade och timvisa uppgifter om förbrukningen per dag, vecka, månad och år. Alla nätinnehavare har ännu inte ett sådant system, vilket kommer att medföra ekonomiska konsekvenser. I propositionen föreskrivs dock om en övergångsperiod fram till den 31 december 2015 för införandet av ett sådant system.

Skyldigheten att utföra en kostnadsnyttoanalys, som förutsätts i energieffektivitetsdirektivets artikel 14 om främjande av effektiv värme och kyla och som ska göras vid planeringen av en ny anläggning eller uppgraderingen av en befintlig anläggning, kommer att ha ekonomiska konsekvenser. Det förekommer dock uppskattningsvis endast 0–2 sådana fall per år. Avsikten är dock att verksamhetsutövaren har nytta av kostnadsnyttoanalysen och att denne får information om möjligheterna att driva anläggningen som en anläggning för högeffektiv kraftvärme.

De obligatoriska energibesiktningarna av stora företag kan medföra betydliga ekonomiska konsekvenser för stora företag. Det går inte heller längre att bevilja understöd för besiktningarna på grund av att de är obligatoriska. I sista hand är det dock möjligt att genom energibesiktningar få till stånd betydande förbättringar i företagens energianvändning och fördelarna med energibesiktningarna kan uppskattas överskrida de kostnader som medförs av dem.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Propositionen har konsekvenser särskilt för Energimyndighetens verksamhet. Ansvaret för den konkreta organiseringen av besiktningssystemet vilar sedan 1993 på Motiva Oy vars verksamhet inbegriper främjande, utveckling och uppföljning av besiktningens verksamhet samt utbildning av besiktningarna. Direktivet förutsätter att bestämmelser om energibesiktningar intas i lag och att bestämmelserna ska omfatta bl.a. minimikriterierna, kvalitetssäkring, utbildningen av besiktningarna samt tillsynen. I propositionen föreslås för Energimyndigheten administrativa uppgifter i samband med energibesiktningar. Propositionen uppskattas medföra Energimyndigheten en extra arbetsbörda som motsvarar 0,5–1,0 årsverke.

Energikartläggningarna i gårdsbruksenheter ska också fortsättningsvis skötas genom jord- och skogsbruksministeriets försorg, energikartläggningarna av bostadshus genom miljöministeriets försorg och energikartläggningar inom transportsektorn genom kommunikationsministeriets försorg.

Det förutsätts att de viktigaste uppgifterna om den kostnadsnettoanalys som ska göras i syfte att främja produktionen av högeffektiv kraftvärme ska lämnas till Energimyndigheten för att ge myndigheten möjlighet att granska uppgifterna. Antalet sådana kostnadsnyttoanalyser uppskattas vara 0–2 per år varför de inte medför några betydande konsekvenser för myndigheter.

4.3 Konsekvenser för miljön

I Finland utgår främjandet av energieffektiviteten och de åtgärder som behövs för detta i allt högre grad från de gemensamma mål som fastställts inom Europeiska unionen. Ökad energieffektivitet har enligt internationella bedömningar ansetts vara det mest effektfulla sättet att minska utsläppen av växthusgaser, både globalt och ur europeisk synvinkel. Energisparåtgärderna är i regel kostnadseffektiva och ekonomiskt lönsamma.

Det viktigaste målet med ökad energieffektivitet är att minska utsläppen av växthusgaser på ett kostnadseffektivt sätt. EU:s gemensamma mål är att höja energieffektiviteten med 20 procent fram till år 2020 från 2005 års nivå.

Utöver stävjandet av klimatförändringen finns det också andra viktiga skäl till att spara energi. Sådan är att trygga energitillförseln, minska behovet av importerad energi, minska energikostnaderna och andra miljöskäl såsom miljö- och luftvård. Målet att minska utsläppen främjar också ökningen av andelen förnybar energi.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet. Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 26 november 2012 en arbetsgrupp för att förbereda genomförandet av energieffektivitetsdirektivet. Arbetsgruppens mandattid löpte ut vid utgången av 2013. I arbetsgruppen ingick förutom arbets- och näringsministeriets företrädare dessutom företrädare för finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, miljöministeriet, RAKLI ry, Finlands Näringsliv EK, Finsk Energiindustri rf, Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry, Finlands Kommunförbund samt Olje- och Gasbranschens Centralförbund ry. Arbetsgruppens sekreterare var från arbets- och näringsministeriet samt från Motiva Oy. I sitt arbete stöddes arbetsgruppen av sektioner samt av en författningsarbetsgrupp. Arbets- och näringsministeriet arrangerade ett öppet diskussionsmöte för intressentgrupperna i Ständerhuset den 26 april 2012. Det var också möjligt att delta i mötet via internet. Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport den 15 januari 2014.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Arbets- och näringsministeriet har erhållit utlåtande om utkastet till regeringsproposition av följande instanser: justitieministeriet, finansministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, Energimyndigheten, Konkurrens- och konsumentverket, Trafikverket, Trafiksäkerhetsverket Trafi, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA), Asunto-, toimitila- och rakennuttajaliitto RAKLI ry, Finlands Näringsliv EK ry, Finsk Energiindustri rf, Fingrid, Fortum, Inspecta, Ista, Finlands fastighetsförbund rf, Kodintekniikkaliitto ry, Världsnaturfonden WWF, Motiva Oy, Byggnadsindustrin, Rakli, Sato, Finlands Fackförbunds Centralorganisation r.f. (FFC), Finlands Kommunförbund, Finlands naturvårdsförbund, Finlands miljöcentral, Företagarna i Finland, Finlands Kon-

sultbyråers förbund SKOL ry, Tekes, Teknologindustriin, Teollisuuden Voima Oyj TVO, dataombudsmannens byrå, VVO-koncernen Abp, VTT, Oljebranschens centralförbund.

Ett sammandrag har sammanställts av utlåtandena. Sammandraget finns tillgängligt på arbets- och näringsministeriets webbplats.

De synpunkter som framförts i remissyttrandena har i mån av möjlighet beaktats vid

beredningen. Lagförslaget har finslipats vid arbets- och näringsministeriet.

6 Samband med andra propositioner

Några andra propositioner som skulle hänföra sig till denna proposition finns inte hos riksdagen för behandling.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 Energieffektivitetslag

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. I första paragrafen föreskrivs om lagens syfte, vilket är främjande av energieffektiviteten. I denna lag föreskrivs det dessutom om energibesiktningar av företag, kostnadsnyttoanalyser i syfte att utnyttja högeffektiv kraftvärme och överskottsvärme samt om energimarknadsföretagens skyldighet att verka för en effektiv och sparsam användning av energi i kundernas verksamhet. Direktivet om energieffektivitet sätts nationellt i kraft genom den föreslagna lagen. Avsikten är att genom den nya lagen ersätta energitjänstelagen. Paragrafen om energitjänstelagens syfte har inkluderats i denna lag.

2 §. Tillämpningsområde. I paragrafen finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde. I 2 och 3 kapitlen föreskrivs om energibesiktningar av företag. Till denna del omfattar lagen alla stora företag. Med stora företag avses andra än små eller medelstora företag. I 3 kap. finns bestämmelser om personer som är ansvariga för energibesiktningarna av stora företag. I 4 kap. finns bestämmelser om mätning av och fakturering för elleveranser och det tillämpas på företag som säljer eller distribuerar el eller som säljer fjärrvärme, fjärrkyla eller bränsle. I 5 kap. finns bestämmelser om högeffektiv kraftvärme och det tillämpas på nät för fjärrvärme och fjärrkyla samt på sådana anläggningar som kan generera användbar överskottsvärme och anläggningar som kan tillgodogöra sig överskottsvärmen.

Utöver denna lag finns bestämmelser om mätning av och fakturering för el- och naturgasförbrukning i elmarknadslagen och i naturgasmarknadslagen samt i lagstiftning som utfärdats med stöd av dem.

3 §. Definitioner. De definitioner som ingår i paragrafen följer de definitioner som finns i energitjänstelagen, energieffektivitetsdirektivet samt i el- och naturgasmarknadsdirektiven.

I 1 punkten hänvisas det i enlighet med energieffektivitetsdirektivet till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 om energistatistik. I förordningen föreskrivs att med energi avses bränslen, värme, förnybar energi, el och varje annan form av energi.

I 2 punkten föreskrivs i enlighet med energieffektivitetsdirektivet att med energieffektivitet avses förhållandet mellan produktionen av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi.

I 3 punkten definieras förbättrad energieffektivitet i enlighet med direktivet, så att med förbättrad energieffektivitet avses en ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga och/eller ekonomiska förändringar.

I 4 punkten definieras ett stort företag. Med ett stort företag avses i denna lag en fysisk eller juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som i sin tjänst har minst 250 anställda eller som har en årsomsättning som överstiger 50 miljoner euro och en balansslutning som överstiger 43 miljoner euro. I definitionen i artikel 2.26 i energieffektivitetsdirektivet hänvisas dessutom till kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag.

Enligt 5 punkten avses med europeisk standard i enlighet med direktivet en standard som antagits av Europeiska standardiseringskommittén, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder, och som gjorts offentligt tillgängliga.

Enligt 6 punkten avses med internationell standard en standard som antagits av en av de internationella standardiseringsorganisatio-

nerna och som gjorts offentligt tillgänglig. Dessa organisationer har inte särskilt namngivits i direktivet.

Definitionen på energidetaljist i 7 punkten motsvarar definitionen i den nuvarande energitjänstelagen. Med energidetaljist avses en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt säljer energi till slutförbrukare. Definitionen på energidetaljist är vid. Endast sådana energidetaljister som säljer energi sporadiskt eller icke-yrkesmässigt ska inte omfattas av definitionen på energidetaljist. Att utsträcka de lagstadgade skyldigheterna också till andra parter än de som yrkesmässigt säljer energi skulle kunna bli oskälig för parterna i fråga. Som energidetaljister ska inte betraktas t.ex. parter som säljer ved på ett icke yrkesmässigt sätt eller företag som hyr ut affärslokaler eller bostäder och som köper sådan el för sin fastighet som det sedan säljer eller fördelar mellan hyresgästerna. Utgående från definitionen ska inte heller sådan värmeföretagsamhet där värmeföretagaren endast sköter uppvärmningen av fastigheter, dvs. säljer tjänster men inte energi, omfattas av lagens tillämpningsområde. Inte heller bostadsaktiebolag betraktas som energidetaljister.

I 8 punkten finns en definition på slutförbrukare. Energieffektivitetsdirektivets definition på slutförbrukare motsvarar till stora delar definitionen i energitjänstelagen. Med slutförbrukare avses i denna lag i enlighet med energitjänstelagen en fysisk eller juridisk person som köper energi för egen slutanvändning. När det gäller fjärrvärme innebär detta således att bostadsaktiebolagen är slutförbrukare och inte de människor som bor i bostäderna, eftersom bostadsaktiebolaget köper värme för uppvärmning av bolagets alla lokaler. När det gäller el förbrukar varje enhet själv el och betalar för sin förbrukning genom egen faktura. Således bestäms det vilka som är slutförbrukare av el och värme på olika sätt t.ex. i bostadsaktiebolagen.

Enligt 9 punkten avses med bränslegrossist i enlighet med energitjänstelagen en fysisk eller juridisk person som säljer bränsle till energidetaljister. Som bränslegrossister be-

traktas således alla bränsleförsäljare i handelsledet vilka säljer bränslet vidare till detaljisterna.

Enligt 10 punkten avses med bränsle i enlighet med energitjänstelagen ledningsgas samt naturgas som används som transportbränsle, flytgas, kol och brunkol, lätt och tung brännolja, torv, bibränsle samt transportbränsle med undantag för bunkerbränsle som används för flygtrafik och sjöfart. De bränslen som används i flyg- och sjötrafiken har lämnats utanför definitionen på bränsle eftersom de inte heller omfattas av energitjänstedirektivets definition på energi. Med naturgas avses i denna lag sådan naturgas som används som transportbränsle och ledningsgas enligt 13 punkten. Indelningen har gjorts för att de lagstadgade skyldigheter som fastställts i fråga om ledningsgas kan jämföras med de skyldigheter som gäller el och fjärrvärme och fjärrkyla. De skyldigheter som gäller den naturgas som används som transportbränsle å sin sida kan jämföras med skyldigheterna i fråga om andra bränslen.

Enligt 11 punkten avses med ledningsgas naturgas som levereras till slutförbrukningsstället via ett rörsystem för naturgas.

Enligt 12 punkten avses med leverantör av energitjänster i enlighet med energieffektivitetsdirektivet en fysisk eller juridisk person som levererar energitjänster eller utför andra åtgärder för att förbättra energieffektiviteten i en slutanvändares anläggning eller lokaler.

Enligt 13 punkten avses i denna lag med kraftvärme i enlighet med energieffektivitetsdirektivet samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och elenergi eller mekanisk energi.

I 14 punkten om högeffektiv kraftvärme hänvisas det till bilaga II till energieffektivitetsdirektivet och definitionen och beräkningen där. Besparingarna av primärenergi måste vara minst 10 procent jämfört med referensvärdena för den separata produktionen av el och värme.

Enligt 15 punkten avses med omfattande uppgradering i enlighet med energieffektivitets-

tetsdirektivet renoveringsarbeten vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar enhet.

2 kap. Energibesiktningar

4 §. Energibesiktning av ett företag. I paragrafen förklaras vad som menas med energibesiktning av ett företag. En energibesiktning som görs i ett företag omfattar alltid företaget i dess helhet. Den kan omfatta också en koncern som består av två eller flera företag. I en besiktning utreds hela företaget eller koncernens energiförbrukningsprofil. Företag kan ha flera enskilda energiförbrukningsobjekt, såsom byggnader, produktionsanläggningar och transporter. Energibesiktningen inbegriper energiförbrukningen hos alla dessa, inklusive bl.a. värme, el och bränslen. Sådana energibesiktningar av företag som skulle omfatta hela företaget energiförbrukningsprofil har ännu inte genomförts i Finland. Som en följd av energieffektivitetsdirektivet har ett helt nytt system för besiktningar av denna typ skapats.

I Finland har man redan före stiftandet av denna lag tillämpat ett omfattande och högklassigt program för energibesiktningar och -kartläggningar. Systemets energibesiktningar av s.k. Motiva-modell har omfattat enskilda energiförbrukningsobjekt såsom byggnader och industrianläggningar. Dyliga energibesiktningar erbjuds som sådana fortfarande för bl.a. små och medelstora företag och kommuner.

I energibesiktningen av ett företag inkluderas objektsbesiktningar av företaget olika energiförbrukningsobjekt, såsom olika byggnader och industrianläggningar. Objektsbesiktningar ska göras hos ett tillräckligt stort antal verksamheter vid företaget för att man ska kunna bilda sig en tillförlitlig uppfattning av företaget totala energiprestanda. Avsikten är också att på ett tillförlitligt sätt konstatera de viktigaste möjligheterna att förbättra energieffektiviteten.

5 §. Objektsbesiktning. I paragrafen definieras objektsbesiktning. Med objektsbesiktning avses energibesiktningen av ett enskilt

objekt. Föremålet för objektsbesiktningen kan utgöras av t.ex. en byggnad, en grupp av byggnader, en industrianläggning eller en del av den eller en transportkedja. Objektsbesiktning kan inrikta sig på t.ex. en enskild produktionslinje eller process i en industrianläggning. En objektsbesiktning enligt definitionen beskriver det allmänna innehållet i och målet för energibesiktningens arbetet, men inte det detaljerade sättet att genomföra det. För olika typer av energiförbrukningsobjekt utarbetas i allmänhet energibesiktningens modeller som närmare beskriver omfattningen av besiktningens arbetet samt detaljerna i genomförandet och rapporteringen. Med hjälp av objektsbesiktning beskrivs objektets energiförbrukningsprofil och presenteras förslag på energieffektivitetsåtgärder som kan genomföras på ett kostnadseffektivt sätt.

6 §. Obligatorisk energibesiktning av ett företag. I paragrafen finns bestämmelser om den obligatoriska energibesiktningen av ett företag. Energibesiktningen är obligatorisk för stora företag. En definition på stora företag ingår i 2 §.

Stora företag ska genomföra energibesiktningen med minst fyra års mellanrum. Detta innebär att den följande energibesiktningen av företaget ska ha genomförts senast när fyra år har förflutit från datumet för den föregående besiktningen. De objektsbesiktningar som inbegrips i energibesiktningen av ett företag får inte vara äldre än fyra år, dvs. de ska ha genomförts inom de fyra år som föregår den föregående energibesiktningen av företaget. Syftet med denna bestämmelse är att möjliggöra periodisering av objektsbesiktningar under fyraårsperioden mellan energibesiktningarna på ett sätt som är lämpligt ur företagets synvinkel bl.a. för att jämma ut kostnaderna och den administrativa bördan. I paragrafen om ikraftträdande, dvs. i 33 §, föreskrivs att en obligatorisk energibesiktning av företag ska göras senast den 5 december 2015.

7 §. Befrielse från obligatorisk energibesiktning. I paragrafen föreskrivs det om de situationer där ett stort företag befrias från den obligatoriska energibesiktningen av

företaget enligt 6 §. Om ett företag tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett oberoende organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder, befrias företaget från kravet på obligatorisk energibesiktning, förutsatt att det berörda systemet inbegriper en energibesiktning som uppfyller minimikraven enligt denna lag. Det certifierade ISO 50 001-systemet är ett sådant system som redan i tillämpningsanvisningarna för direktivet uppgetts vara ett sådant system som berättigar till befrielse. På samma sätt är det certifierade ISO 14 001-systemet ett sådant system som berättigar till befrielse, om i det inkluderas en energibesiktning som uppfyller minimikraven. I Finland förbereds komplettering av det energieffektivitetssystem som ingår i näringslivets energieffektivitetsavtal, så att energibesiktningssdelen ska motsvara systemet ISO 50 001. Detta certifierade energieffektivitetssystem (ETJ+) i kombination med det certifierade ISO 14 001-systemet ska vara likvärdigt med systemet ISO 50 001 och berättiga till befrielse från den obligatoriska energibesiktningen. Det bör noteras att systemen i sig redan innehåller en besiktningsskyldighet. När denna lag stiftas har man inte kännedom om några andra system som skulle motsvara Europeiska kommissionens uppfattning om ett tillräckligt, certifierat system.

Om ett stort företag deltar i ett frivilligt system med energieffektivitetsavtal som under-tecknats med en statlig myndighet och som inbegriper en energibesiktning av företag som genomförts enligt de minimikrav som föreskrivs i denna lag och med stöd av den, anses företaget uppfylla kraven på obligatoriska besiktningar enligt 6 §. När denna lag bereds finns det ett gällande system med energieffektivitetsavtal för åren 2008—2016. De skyldigheter som ingår i avtalssystemet är inte helt förenliga med den energibesiktning av företag som föreskrivs i denna lag, dvs. ett gällande avtal räcker inte till för att skyldigheten enligt 6 § skulle vara uppfylld. Avtalet inbegriper det energieffektivitetssystem

(ETJ) som nämns ovan. Om det nämnda energieffektivitetssystemet ska uppgraderas och blir ett sådant energieffektivitetssystem som inbegriper en energibesiktningsskyldighet, kan kraven i 3 mom. anses vara uppfyllda.

Med tanke på genomförandet av energieffektivitetsdirektivet har arbets- och näringsministeriet ingått två intentionsavtal i vilka man förbundit sig att förhandla om en ny avtalsperiod som omfattar åtminstone åren 2017—2020. De tidigare intentionsavtalen har ingåtts med Finlands Näringsliv EK och dess branschförbund samt de sex största städerna och en samkommun. Enligt planerna ska energibesiktningarna av företag inkluderas i det nya systemet med energieffektivitetsavtal, som ska införas 2017, så att systemet ska uppfylla kraven avseende obligatoriska energibesiktningar av företag enligt denna lag. Noteras bör att den nya eftersträ-vade avtalsperioden för energieffektivitetsavtal inleds först år 2017, vilket innebär att ett stort företag som anslutit sig till det nuvarande systemet med energieffektivitetsavtal, men som inte har något sådan certifierat system som berättigar till undantag eller ett uppdaterat energieffektivitetssystem ska i vilket fall som helst genomföra en obligatorisk energibesiktning av företaget senast den 5 december 2015. Den följande obligatoriska energibesiktningen kommer sedan redan att ingå i det nya systemet med energieffektivitetsavtal, om det energieffektivitetsavtal som planeras träda i kraft år 2017 förverkligas så att det innehåller energibesiktningar av företag.

8 §. Minimikrav på energibesiktning. I paragrafen föreskrivs om de allmänna minimikraven avseende energibesiktningen av ett företag. Energibesiktningen av ett företag omfattar hela företaget eller koncernen och den inbegriper en detaljerad översikt över företagens samtliga verksamheter, inklusive byggnader, grupper av byggnader, industriell verksamhet, kommersiell verksamhet, industrianläggningar och transporter samt energiförbrukningsprofilen för dessa. Företagets verksamhet som har att

göra med energiförbrukning och energieffektivitet beskrivs alltså, och företagets alla verksamheter och deras energiförbrukning specificeras, liksom också det hur förbrukningen fördelar sig mellan olika energiförbrukningsobjekt och energiformer.

I 2 mom. föreskrivs om de objektsbesiktningar som ska inkluderas i den obligatoriska energibesiktningen av ett företag. Energibesiktningen av ett företag ska inbegripa ett tillräckligt urval av individuella objektsbesiktningar för att den ska kunna ge en tillförlitlig bild av företagets totala energiprestanda och göra det möjligt att på ett tillförlitligt sätt identifiera de viktigaste möjligheterna att förbättra energieffektiviteten. I energibesiktningen av ett företag ska alltid inkluderas minst en objektsbesiktning, utom om företaget inte har ett enda energiförbrukningsobjekt där det är ändamålsenligt och ekonomiskt motiverat att göra en energibesiktning. Antalet objektsbesiktningar som ska inkluderas i den obligatoriska energibesiktningen av ett företag ställs i relation till antalet energiförbrukningsobjekt och energiförbrukningen vid företaget. Närmare bestämmelser om antalet objektsbesiktningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 3 mom. föreskrivs om presentation av möjligheterna till energisparande. I energibesiktningen av ett företag tas ställning till företagets möjligheter att förbättra energieffektiviteten. Vid energibesiktningen av ett företag beaktas de viktigaste objekten och områdena för utveckling av energieffektiviteten i hela företaget. I energibesiktningen av ett företag ska viktiga resultat av objektsbesiktningar och sådana åtgärder för förbättring av energieffektiviteten som är viktiga eller som kan tillämpas vid företagets andra energiförbrukningsobjekt presenteras. Bedömningen av huruvida en energisparåtgärd är lönsam eller genomförbar kan kräva en mer omfattande och mer detaljerad fortsatt utredning. Vid energibesiktningarna ska då tillräckliga utgångsvärden presenteras med tanke på inledningen av det fortsatta arbetet.

Enligt 3 mom. ska vidare i energibesiktningen av ett företag i mån av möjlighet in-

begripas en plan för de objektsbesiktningar som inkluderas i den följande energibesiktningen av företaget och tidpunkterna för dessa. Undantag från detta får göras endast i speciella fall. Som ett sådant undantag kan betraktas t.ex. ett framtida företagsförvärv till följd av vilket det inte längre skulle vara möjligt att genomföra objektsbesiktningar t.ex. i sådana byggnader som är föremål för förvärvet. Med hjälp av planen kan företaget också försäkra sig om att de objektsbesiktningar som inkluderas i den följande energibesiktningen av företaget har valts ut rationellt och att det finns tillräckligt med tid för att genomföra dem. Det ska dock vara möjligt att på grundad anledning avvika från en uppgjord plan, om genomförandet av planen som sådan skulle visa sig vara oändamålsenligt.

I 4 mom. föreskrivs det om de uppgifter som används vid energibesiktningar och lagringen av dessa. Vid energibesiktningen av ett företag ska aktuella och tillförlitliga uppgifter om energiförbrukningen vid företaget och dess alla energiförbrukningsobjekt användas. I första hand ska uppmätta och spårbara uppgifter användas. Eftersom mätning inte är möjlig i fråga om samtliga uppgifter som behövs vid energibesiktningarna eller när kostnaderna för mätningen skulle bli orimligt höga i förhållande till uppnådd exakthet och andra fördelar, kan också expertbedömning användas i dylika fall. Vid energibesiktningen av ett företag kan också andra uppgifter utnyttjas, exempelvis sådana uppgifter som samlats och beräknats med tanke på internationella rapporteringar. De uppgifter som används vid energibesiktningar ska lagras med tanke på en historisk analys och uppföljningen av resultat. Syftet med mätningarna och insamlingen av uppgifter är att få klar information om företagets energiförbrukning och möjligheterna till energisparande.

Enligt 5 mom. får energibesiktningen av ett företag inte innehålla klausuler som förhindrar företaget från att utlämna besiktningens resultat till en tredje part, t.ex. tillhandahållare av energitjänster, eftersom det uttryckliga

syftet med besiktningarna är att möjliggöra genomförandet av energisparåtgärder.

Närmare bestämmelser om minimikraven på energibesiktning av företag får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §. Minimikrav på objektsbesiktning. I 1 mom. föreskrivs om de objekt som är föremål för objektsbesiktning. Vid valet av besiktningsobjekt kan urvalskriteriet vara t.ex. en stor energiförbrukning hos objektet eller enligt uppskattning stora möjligheter att förbättra energieffektiviteten vid objektet. Om objektsbesiktningar genomförs vid flera objekt, ska man välja olika slags energiförbrukningsobjekt. Avsikten är dessutom att en objektsbesiktning ska göras hos ett sådant objekt där ingen besiktning tidigare har genomförts. I 2 mom. föreskrivs således att om ett visst objekt har varit föremål för objektsbesiktning under de fyra föregående åren, ska objektsbesiktningar i första hand göras vid andra objekt inom företaget. Men om det dock finns stort utrymme för ytterligare förbättringar av energieffektiviteten hos ett sådant objekt som redan genomgått en energibesiktning, kan objektet väljas som föremål för ny objektsbesiktning.

Enligt 3 mom. är alla transportmedel, såsom flygplan, fartyg, tåg och bilar, undantagna från sådana objektsbesiktningar som ingår i en obligatorisk energibesiktning av ett företag, eftersom det genom en besiktning av kartläggningstyp inte i regel går att finna sådana åtgärder som betydligt skulle minska energiförbrukningen hos dem och som inte redan annars har identifierats vid den regelbundna service- och besiktningsverksamheten samt vid de obligatoriska besiktningarna. När det gäller transportmedel kan betydande energibesparingar i regel åstadkommas endast genom att transportmedlen byts ut mot nya. Energikostnaderna utgör också en kritisk kostnadsfaktor för alla transportformer, och de företag som bedriver kommersiell verksamhet fäster i allmänhet särskild uppmärksamhet vid minskningen av nämnda kostnader. När det gäller sjöfart och flygtrafik omfattas företagen dessutom av interna-

tionella bestämmelser som inbegriper sådan övervakning av och rapportering om energiförbrukningen som innehållsmässigt överensstämmer med artikel 8 i energieffektivitetsdirektivet. Det finns dock en egen modell för energibesiktningar av transportkedjor som kan utnyttjas som en del av energibesiktningen av ett företag.

I 4 mom. finns bestämmelser om beräkningarna av energisparåtgärderna i samband med objektsbesiktningar. Vid objektsbesiktningarna beaktas energibesparingsmöjligheterna för besiktningsobjektet, t.ex. en enskild byggnad. Som den primära beräkningsgrunden vid beräkningen av energisparåtgärdernas lönsamhet betraktas i mån av möjlighet en analys av livscykelkostnaderna, som gör att besparingarna på lång sikt ska kunna beaktas. Som sekundär grund kan användas t.ex. enkel återbetalningstid. Det är ändamålsenligt att den primära beräkningsgrunden används då det är fråga om stora investeringar, och att den sekundära beräkningsgrunden används när det är fråga om en mindre investering eller när beslutet att genomföra den inte förutsätter någon noggrannare analys.

I 5 mom. ingår två hänvisningar till den föregående paragrafen som innehåller bestämmelser om minimikraven på energibesiktningar av företag. För det första tillämpas på objektsbesiktningar vad som i 8 § 4 mom. föreskrivs om uppgifter som används vid energibesiktningen av ett företag. De uppgifter som används ska således vara bl.a. tillförlitliga och aktuella. För det andra får objektsbesiktningarna av ett företag inte heller innehålla klausuler som förhindrar att besiktningsresultat lämnas ut till en tredje part.

I 6 mom. ingår ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning, så att närmare bestämmelser om minimikraven på objektsbesiktningarna får utfärdas genom förordning av statsrådet. I förordningen kan olika krav ställas på olika slags besiktningsobjekt.

10 §. Företagets energibesiktningsrapport. I paragrafen finns bestämmelser om en rapport som ska sammanställas om energibe-

siktningen av ett företag. Om varje energibesiktning som görs i ett företag ska det sammanställas en energibesiktningsrapport. Energibesiktningsrapporten, som ska sammanställas vart fjärde år, ska företaget bevara i minst 10 år. Eftersom energibesiktningen av ett företag ska genomföras med minst fyra års mellanrum, får företagets energibesiktningsrapport inte vara äldre än fyra år. Kravet är i kraft i enlighet med 33 §, dvs. från och med den 5 december 2015.

Av rapporten ska framgå åtminstone minimikraven enligt 8 §. Företagets energibesiktningsrapport ska alltså innehålla de viktigaste uppgifterna om ett företag, om hur energiförbrukningen fördelar sig, dvs. energiförbrukningsprofilen, objektsbesiktningarna samt om föreslagna energieffektivitetsåtgärder och deras kalkylerade energispareffekter. Närmare bestämmelser om innehållet i rapporten får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 §. Objetsbesiktningsrapport. I paragrafen föreskrivs att det ska avfattas en objektsbesiktningsrapport om varje objektsbesiktning som inkluderas i energibesiktningen av ett företag. En objektsbesiktningsrapport ska bevaras i minst tio år. Ett företag ska lämna de viktigaste uppgifterna i varje objektsbesiktningsrapport till ett register som Energimyndigheten för eller anvisar inom tre månader från det att objektsbesiktningsrapporten blivit färdig. Hittills har i fråga om alla energibesiktningsprojekt som beviljats energistöd de viktigaste uppgifterna samt en besiktningsrapport skickats till ett register som Motiva Oy för i syfte att säkerställa kvaliteten på energibesiktningarna och med tanke på uppföljningen av energibesiktningsprogrammet. Målet är att kvaliteten på de objektsbesiktningar som ingår i de obligatoriska energibesiktningarna av företag ska hållas på hög nivå, och därför vill man att de viktigaste uppgifterna också fortsättningsvis ska skickas till det register som en myndighet för eller anvisar. Dessutom fullgörs medlemsstatens tillsynsskyldighet enligt energieffektivitetsdirektivet delvis på detta sätt.

I 2 mom. föreskrivs att närmare bestämmelser om de objektsbesiktningsrapporter som hänför sig till energibesiktningen av ett företag och de uppgifter som ska lämnas till registret får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

12 §. Tillsyn. Direktivet förutsätter att medlemsstaterna utövar tillsyn över genomförandet av energibesiktningar och rapporterar antalet genomförda besiktningar till Europeiska kommissionen. Ansvar för tillsynen över obligatoriska energibesiktningar enligt denna lag ankommer på Energimyndigheten. För att fullgöra sin tillsynsskyldighet granskar Energimyndigheten en viss andel av de obligatoriska energibesiktningar av företag som genomförs varje år. De energibesiktningar som granskas får vara utförda inom de fyra föregående åren. Energimyndigheten granskar att de minimikrav på energibesiktningar av företag som anges i denna lag och de förordningar som utfärdats med stöd av den uppfylls. Närmare bestämmelser om antalet energibesiktningar som ska granskas årligen samt om sättet att genomföra granskningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

För att fullgöra sin tillsynsskyldighet har Energimyndigheten rätt att begära att få rapporten om den obligatoriska energibesiktningen av ett företag in för granskning. Energimyndigheten kan begära att endast den senaste av energibesiktningsrapporterna, som inte är mer än fyra år gammal, lämnas in för granskning. Energibesiktningsrapporten ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten och får inte vara mer än fyra år gammal.

Energimyndigheten kan också begära att företaget lämnar en objektsbesiktningsrapport som inkluderats i den obligatoriska energibesiktningen in för granskning. Företaget ska i ett sådant fall lämna rapporten till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten. En objektsbesiktningsrapport som lämnas till Energimyndigheten får inte vara mer än fyra år gammal.

På begäran av Energimyndigheten ska Patent- och registerstyrelsen för ordnandet av tillsynen lämna Energimyndigheten uppgifter om företag i handelsregistret. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

3 kap. Behörigheten för och registrering av personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag

I tredje kapitlet föreslås bestämmelser om den behörighet som krävs av personer som utför energibesiktningar av företag och om förnyad behörighet. Innan denna lag stiftades har Motiva utbildat och certifierat dem som genomför energibesiktningar. Någon lagstiftning om saken har det inte funnits tidigare.

13 §. *Behörigheten för den som är ansvarig för energibesiktningen.* Den ansvariga personen för den obligatoriska energibesiktningen av ett företag enligt denna lag ska vara en person vars behörighet har bekräftats av Energimyndigheten. Ansvariga personer antecknats i ett register över personer som är ansvariga för energibesiktningar.

För att en person ska få behörighet som ansvarig för den obligatoriska energibesiktningen av ett företag ska denne ha en lämplig examen inom områdena teknik, miljö eller energi eller arbetserfarenhet som ersätter en sådan examen. Personen i fråga ska dessutom ha genomgått utbildningen för energibesiktningarna, som visar att personen har förtroendet med genomförandet av energibesiktningar och med lagstiftningen om energibesiktningar. Energimyndigheten är ansvarig myndighet och ordnar utbildning och prov för ansvariga personer samt för ett offentligt register över personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag. Energimyndigheten får anlita utomstående experter t.ex. vid ordnandet av utbildning.

Direktivet förutsätter att medlemsstaterna samarbetar med kommissionen och andra medlemsstater för att jämförelser mellan behörighetssystemen kan göras och behörighetssystem i andra länder kan erkännas. Pa-

ragrafen innehåller således bestämmelser om erkännande av yrkeskompetensen och en hänvisning till lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007). För närvarande tolkas direktivets artikel om besiktningar på mycket olika sätt av olika medlemsstater och således är också läget i fråga om erkännandet av yrkeskvalifikationer oklart. Om en annan medlemsstat dock iakttagit direktivet och utbildat besiktningarna på det sätt som förutsätts i direktivet, ska dessa erkännas som behöriga att genomföra energibesiktningar också i Finland.

Enligt paragrafens sista moment får närmare bestämmelser om lämpliga examina, godtagbar ersättande arbetserfarenhet, utbildningen för ansvariga personer och innehållet i provet för ansvariga personer utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §. *Egna anställda som ansvariga för energibesiktningen.* I paragrafen föreskrivs om sådana fall där företaget använder en av sina egna anställda som ansvarig för genomförandet av obligatoriska energibesiktningar av företaget. Sådana personer omfattas av samma bestämmelser i denna lag och de föreskrifter som utfärdats med stöd av den som gäller utomstående personer som ansvarar för energibesiktningar av företag. Han eller hon ska alltså ha en lämplig examen eller arbetserfarenhet som ersätter en sådan samt också utbildning som besiktningssman. Han eller hon ska också avlägga provet för ansvariga personer med godkänt resultat och bli certifierad av myndigheten.

15 §. *Konstaterande av behörigheten för den som är ansvarig för energibesiktningen.* I paragrafen föreskrivs det om den myndighet som konstaterar behörigheten. Ansökan om behörighet som ansvarig för energibesiktningen av ett företag lämnas till Energimyndigheten. Myndigheten konstaterar att personen i fråga har den utbildning eller ersättande arbetserfarenhet som krävs av en ansvarig person samt ordnar provet för ansvariga personer och tar emot provet, betygsätter provsvaren och godkänner eller avslår ansökan om behörighet.

Också förnyad behörighet ansöks hos Energimyndigheten. Denna konstaterar att yrkeskompetensen upprätthållits eller förutsätter att det prov som avses i 1 mom. avläggs med godkänt resultat för att behörigheten ska förnyas. Yrkeskompetensen anses ha blivit upprätthållen om man t.ex. inom ramen för arbetet genomfört ett tillräckligt antal energibesiktningar av företag.

Närmare bestämmelser om upprätthållande av yrkeskompetensen genom utförandet av energibesiktningar, utbildning eller på annat jämförbart sätt får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §. Giltighetstiden för behörighet att ansvara för energibesiktningen. I paragrafen föreskrivs det att behörigheten ska gälla i sju år. Förnyad behörighet ska ansökas hos den myndighet som beviljat behörigheten, dvs. Energimyndigheten. Avsikten är att en ansökan om förnyad behörighet ska lämnas in innan behörighetens giltighetstid löper ut. Om giltighetstiden för behörighet dock har löpt ut innan förnyad behörighet hunnit skaffas, ankommer det på Energimyndigheten att bedöma huruvida förutsättningarna för upprätthållen kompetens uppfylls eller om personen i fråga ska avlägga ett nytt prov för ansvariga personer. Man behöver alltså inte avlägga provet automatiskt på nytt, fastän giltighetstiden för behörighet skulle hunnit löpa ut. Energimyndigheten ska ge anvisningar om tillvägagångssättet för ansökan om förnyad behörighet och bedöma den tid som processen tar för att de ansvariga personerna kan ansöka om förnyad behörighet i ett tillräckligt tidigt skede.

I paragrafen om ikraftträdelse, dvs. 33 §, ska innehålla en övergångsbestämmelse om behörigheten. De personer som av Motiva Oy beviljats behörighet som ansvariga för understödda objektsbesiktningar före lagens i kraftträdande anses uppfylla behörighetsvillkoren för genomförande av energibesiktningar av företag enligt denna lag till den 31 december 2016. Detta innebär att alla personer som nuförtiden är ansvariga för energibesiktningar är behöriga att utföra energibesikt-

ningar av företag under övergångsperioden. Senast vid utgången av övergångsperioden bör man alltså ansöka om behörighet som ansvarig för energibesiktningar av ett företag enligt denna lag.

Antalet beviljade behörigheter uppgår sammanlagt till cirka 1 900, men antalet aktiva besiktningsmän uppgår till cirka 200. Syftet med lagen är att i fortsättningen ge behörigheten endast för aktiva besiktningsmän. Av denna anledning ska förnyad behörighet som energibesiktningsman vid ett företag ansökas med sju års mellanrum. Samtidigt säkerställs upprätthållandet av de ansvariga personernas yrkeskunnande och den höga kvaliteten på energibesiktningarna av företag.

17 §. Återkallande av behörighet. I paragrafen föreskrivs det om möjligheten att återkalla behörigheten för en person, om denne upprepade gånger bryter mot minimikraven avseende energibesiktningar eller annars visar sig vara inkompetent för uppgiften. Endast den myndighet som konstaterat behörigheten kan återkalla den. Endast behörighet som beviljats med stöd av denna lag kan återkallas.

18 §. Registret över personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag. I paragrafen finns bestämmelser om ett register över personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag. Registret förs av Energimyndigheten. Registret är avsett att utgöra en förteckning över de certifierade besiktningsansvariga personerna i företagen. I registret införs endast sådan behörighet som beviljats med stöd av denna lag.

I registret lagras den besiktningsansvarige personens kontaktuppgifter, det identifikationsnummer som den ansvarige personen tilldelats samt behörighetens giltighetstid. Dessutom kan i registret också lagras uppgifter om de energibesiktningar som den ansvarige personen genomfört, om han eller hon önskar det.

Uppgifterna om en person som är ansvarig för energibesiktningen av ett företag ska avföras ur registret när ett år har förflutit från

det att giltighetstiden för hans eller hennes behörighet löpte ut, om inte behörigheten dessförinnan har förnyats.

Energimyndigheten beslutar om utlämnande av uppgifter ur registret. Avsikten är att ett företag som planerar att låta genomföra en energibesiktning av företaget ska med hjälp av registret kunna t.ex. kontrollera giltighetstiden för behörigheten för en person som ansvarar för energibesiktningen av företag.

Var och en har rätt att utan ersättning få uppgift om en enskild registeranteckning som gäller honom eller henne själv.

4 kap. Mätning och fakturering

Bestämmelserna i kapitlet har delvis blivit överförda till denna lag från energitjänstelagen. Genom energitjänstelagen sattes energitjänstedirektivet i kraft. Bestämmelserna om mätning i energitjänstedirektivet liknar långt bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet som nu ska sättas i kraft. De bestämmelser som finns i energieffektivitetsdirektivet har precisats till vissa delar jämfört med bestämmelserna i energitjänstedirektivet. Således ska också bestämmelserna i den nationella lagen preciseras i någon mån. I denna lag föreskrivs i huvudsak om mätning av och fakturering för fjärrvärme och fjärrkyla. Bestämmelser om mätning av och fakturering för el och naturgas finns i elmarknadslagen respektive naturgasmarknadslagen samt i de förordningar som utfärdats med stöd av dem.

19 §. Tillhandahållande av mätare för slutförbrukare av fjärrvärme och fjärrkyla. I paragrafen finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla mätare för slutförbrukare av fjärrvärme och fjärrkyla. Mätare ska erbjudas till ett konkurrenskraftigt pris. Skyldighet att tillhandahålla mätare har den som ordnar med mätning, dvs. i praktiken nätinnehavaren. I den gällande energitjänstelagen ingår redan en skyldighet att tillhandahålla mätare.

Med tanke på uppföljning av förbrukningen av fjärrvärme och -kyla räcker det med en mätning av förbrukningen en gång i månaden.

De mätare som används uppfyller i regel redan nu detta krav, vilket innebär att lagförslaget inte förutsätter några nya praktiska åtgärder, utan endast säkerställer att direktivets krav uppfylls också i fortsättningen.

Mätaren ska mäta noggrant den faktiska energiförbrukningen och ge information om tidpunkten för förbrukningen. Mätare ska tillhandahållas när en existerande mätare byts ut eller när en ny byggnad byggs eller en befintlig byggnad genomgår omfattande renovering som inverkar på byggnadens energiprestanda. I direktivet hänvisas till Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU, dvs. direktivet om byggnaders energiprestanda och dess bestämmelse om större renoveringar. Med större renovering avses i nämnda direktiv reparation av byggnaden så att de totala kostnaderna för reparationen av klimatskalet eller byggnadens tekniska system utgör mer än 25 procent av byggnadens värde, exklusive värdet av den mark där byggnaden är belägen, eller att reparationen omfattar mer än 25 procent av klimatskalets yta. Medlemsstaterna fick välja vilket alternativ de vill tillämpa när de sätter direktivet i kraft. Bestämmelsen i fråga har inte införlivats med den nationella lagstiftningen i Finland. I de fall där tillämpningen av punkten varit aktuell har det hänvisats till det bygglov eller det åtgärdstillstånd som ska ansökas enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999). Inte heller genom denna lag ska tolkningen av bestämmelsen i fråga i Finland påverkas, utan också här ska det hänvisas till 125 och 126 § i markanvändnings- och bygglagen.

20 §. Fastighetens värmeenergimätare. I paragrafen finns bestämmelser om en obligatorisk värmeenergimätare som ska installeras vid fastighetens värmeväxlare eller vid leveranspunkten av värme eller kyla i en sådan fastighet som försörjs med värme eller kyla från ett fjärrvärmenät eller en central källa som försörjer flera fastigheter. Skyldigheten att installera mätare har begränsats till sådana fall där uppvärmningssystemet byts ut eller en ny inkoppling görs i en ny fastighet. I Finland har i princip alla

byggnader med fjärrvärme värmeenergimätare som mäter mängden inmatad värme, redan av den orsaken att fjärrvärmebolagen ska kunna fakturera korrekt.

Bestämmelser om detta finns också i 117 g § i markanvändnings- och bygglagen. Enligt bestämmelserna ska de produkter och installationstekniska system som används i byggnaden samt deras reglage och mätare vara sådana att energiförbrukningen och effektbehovet förblir låga när byggnaden och dess system används för avsett syfte och sådana att energiförbrukningen kan följas. Markanvändnings- och bygglagen ålägger dock inte direkt någon att installera mätare, och eftersom direktivets krav i detta avseende är ovillkorligt, har det ansetts ändamålsenligt att skapa klarhet i saken genom att utfärda en bestämmelse om kravet avseende värmeenergimätare.

I direktivet åläggs också en skyldighet att mäta förbrukningen av varmt vatten i sådana fall där vattnet kommer från en källa utanför huset. I Finland levereras vattnet till byggnaderna alltid som kallvatten och vattnet värms i byggnadens värmeväxlare. Därför har det ansetts vara oändamålsenligt att i paragrafen inta bestämmelser om mätningen av varmvatten.

21 §. Handledning av slutförbrukaren vid installation av mätare för fjärrvärme och fjärrkyla. I paragrafen föreskrivs att den som installerar mätaren eller ordnar med installationen av en mätare ska i samband med installationen ge slutförbrukaren lämpliga råd och information om avläsning av mätare, förvaltning och uppföljning av uppmätta data samt om användningen av dem vid övervakning av energiförbrukningen. Rådgivningen kan ske på ort och ställe eller exempelvis genom broschyrer eller via internet.

22 §. Fakturering. I propositionen föreslås det att faktureringen för fjärrvärme och fjärrkyla ska ske enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. I energitjänstelagen föreskrivs om fakturering på basis av den faktiska förbrukningen minst tre gånger om året. Energieffektivitetsdirektivet förplik-

tar att göra faktureringen en gång om året. Dessutom ska uppgifterna om fakturering ställas till förfogande minst två gånger om året, eller när kunden begär det eller om elektronisk fakturering används, fyra gånger om året. I Finland sker faktureringen för energiförbrukning i praktiken minst fyra gånger om året, med undantag av t.ex. sommarstugor. Praxisen skulle inte förändras i någon större utsträckning i fråga om sådana objekt för vilka fakturering sker mer sällan, eftersom lagen ska innehålla en bestämmelse om rimlighet när det gäller kostnader och arrangemang. Avsikten med den föreslagna lagen är således inte att ändra den gällande praxisen i Finland. Syftet med den är att mer uttryckligt skriva in gällande praxis i lag och samtidigt uppfylla direktivets krav.

Faktureringen ska få baseras på uppskattad förbrukning eller ett fast belopp endast i det fall att faktureringen görs utifrån slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för en viss faktureringsperiod. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad energiförbrukning ska också få göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad energiförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad. En motsvarande bestämmelse ingår i den gällande energitjänstelagen.

Det går också förstås utifrån att med kunden avtala om olika slags betalnings- och faktureringsätt, t.ex. fakturering i jämnstora poster. I ett sådant fall ska dock uppgifter om förbrukningen, om dessa är tillgängliga, lämnas till kunden minst fyra gånger om året. Uppgifterna om förbrukningen kan ställas till kundernas förfogande t.ex. via internet.

Bestämmelsen om informationen om bränslepriset och -mängden har överförts som sådan från energitjänstelagen. Genom den sattes energitjänstedirektivet i kraft. I fakturan eller avtalet, på kvittot eller i en bilaga till dessa ska slutförbrukaren av bränsle lämnas specificerade uppgifter om enhetspriset på bränsle och mängden bränsle som levererats.

I 5 mom. finns bestämmelser om att fakturan för och uppgifterna om förbrukningen av fjärrvärme och fjärrkyla ska sändas på elektronisk väg, om slutförbrukaren begär det. Alla försäljare ska således möjliggöra fakturering och lämnandet av uppgifter om förbrukningen på elektronisk väg. Som elektroniska fakturor betraktas t.ex. fakturor som skickas per e-post och bankernas e-fakturor. Av fakturan ska tydligt framgå grunden för fakturering, särskilt om fakturan inte grundar sig på den faktiska förbrukningen. Alla fakturor, prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i paragrafen ska lämnas slutförbrukaren avgiftsfritt. Avgiftsfriheten ska gälla samtliga faktureringsätt och sätt att lämna uppgifter. Också den rapport som avses i 25 § ska lämnas avgiftsfritt. För tilläggs-tjänster ska fakturering kunna ske till rimliga priser.

23 §. Minimiuppgifter i fakturor för fjärrvärme, fjärrkyla och bränsle. I paragrafen finns bestämmelser om den minimiinformation som varje faktura bör innehålla. Uppgifterna ska finnas antingen i fakturan eller åtfölja fakturan. I uppgifterna ska ingå en fullständig redovisning av de aktuella energikostnaderna i en lättbegriplig form och vid rätt tidpunkt. Slutförbrukaren ska lämnas information om dennes faktiska förbrukning och de aktuella energikostnaderna. Med energikostnader avses i detta sammanhang priset på fjärrvärme, fjärrkyla och bränsle, inte den kostnad som beräknats för kunden. Dessutom ska jämförelse med förbrukningen under motsvarande period det föregående året möjliggöras. Jämförelsen ska helst vara i grafisk form. Jämförelsen kan tillhandahållas exempelvis via internet. Alla uppgifter som avses i paragrafen kan ställas till kundernas förfogande t.ex. via internet.

Dessutom ska energidetaljisten i kvittot eller fakturan eller på något annat lämpligt sätt tillhandahålla slutförbrukaren av energi uppgifter om åtgärder för förbättrad energieffektivitet samt kontaktuppgifter för sådana aktörer som kan lämna ytterligare upplysningar om åtgärder för förbättrad energieffektivitet.

Uppgifterna ska alltså kunna ställas till slutförbrukarnas förfogande också på annat sätt än i samband med fakturan, t.ex. på webbplatsen. Uppgifterna ska dock kunna hittas lätt för att det ska kunna anses att de ställts till slutförbrukarens förfogande på tillräcklig nivå. Samtliga uppgifter som avses i paragrafen ska lämnas till slutförbrukaren avgiftsfritt.

Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

24 §. Uppgifter om tidigare förbrukning av fjärrvärme och fjärrkyla. I paragrafen finns bestämmelser om slutförbrukarens rätt att få kompletterande uppgifter om sin tidigare förbrukning. Skyldigheten att ställa uppgifterna till slutförbrukarens förfogande har försäljaren av fjärrvärme och -kyla. Med kompletterande information kan avses t.ex. flödesmängden i fråga om vatten som rinner genom fjärrvärmeanordningar eller uppgifter om avkylningen av fjärrvärmevatten.

I paragrafen föreskrivs särskilt om de fall där man använder en fjärravläsbar mätare som är kapabel att registrera uppgifter varje timme samt om de fall där sådan mätare inte finns. Om det finns en mätare som mäter förbrukningen varje timme, ska uppgifterna om tidigare förbrukning från minst de tre föregående åren finnas tillgängliga för slutförbrukaren t.ex. via internet eller mätarens gränssnitt. Uppgifterna ska dock göras tillgängliga endast från och med det att leveransavtalet började löpa, om denna period är kortare än den ovan nämnda perioden. Om någon mätare som mäter förbrukningen varje timme inte finns i bruk, ska sådana uppgifter som finns till hands ställas till slutförbrukarens förfogande. Slutförbrukaren har rätt att genom t.ex. internet eller mätarens gränssnitt få information om den aktuella förbrukningen med tanke på övervakning av förbrukningen. De kostnader som föranleds av detta kan energiförsäljaren ta ut hos slutförbrukaren.

I 4 mom. föreskrivs om lämnande av uppgifter till tredje part. Den som ordnar med

mätning ska göra alla uppgifter om slutförbrukarens energifakturor och tidigare förbrukning tillgängliga för den som tillhandahåller energitjänster, om slutförbrukaren begär detta. Avsikten är att ge slutförbrukaren en möjlighet att jämföra olika energileveransavtal.

25 §. Rapport om energiförbrukning. Paragrafen har, med undantag för ett nytt moment som fogats, överförts som sådan från energitjänstelagen. Paragrafen omfattar fjärrvärme, fjärrkyla, el och ledningsgas.

En energidetaljst ska lämna slutförbrukaren en rapport om dennes energiförbrukning minst en gång om året. Rapporten ska innehålla uppgift om slutförbrukarens energiförbrukning under rapporteringsperioden och de föregående tre åren, om kundförhållandet har varat så länge, referensdata om slutförbrukarens energiförbrukning jämfört med andra motsvarande slutförbrukare och information om åtgärder för förbättrad energieffektivitet samt kontaktuppgifter för sådana aktörer som kan lämna ytterligare upplysningar om åtgärder för förbättrad energieffektivitet. Någon rapporteringsskyldighet föreligger inte, om mätning av den faktiska förbrukningen inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

Också 3 mom. har överförts direkt från energitjänstelagen. Om energidetaljsten byts, ska rapporten om energiförbrukning lämnas till slutförbrukaren inom tre månader från det att avtalet om energiförsäljning löpt ut, med undantag för de fall där avtalsförhållandet ännu inte har varit i kraft i sex månader eller om den föregående rapporten har lämnats inom de föregående sex månaderna.

Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 4 mom. I det föreskrivs om sättet att leverera rapporten. Rapporten ska lämnas till slutförbrukaren i första hand på samma sätt som fakturan. Detta betyder att om e-faktura används ska också rapporten lämnas elektroniskt, men om traditionell pappersfaktura används, ska också rapporten sändas per post. Detaljisten och slutförbrukaren får dock avtala också om annat leveranssätt.

I 5 mom. finns bestämmelser om avgiftsfrihet när det gäller de uppgifter om elförbrukning som behövs med tanke på rapporten. En nättinnehavare ska till elförsäljaren avgiftsfritt lämna de uppgifter om en slutförbrukares elanvändning som behövs med tanke på rapporten.

I 6 mom. bemyndigas statsrådet att genom förordning vid behov utfärda bestämmelser om innehållet i rapporten om energianvändning.

26 §. Utredning om energiförsäljningen. Paragrafen har överförts som sådan från energitjänstelagen. Skyldigheten enligt energitjänstelagen följde av energitjänstedirektivet, som har upphävts genom energieffektivitetsdirektivet. Man vill dock också fortsättningsvis ge Energimyndigheten möjlighet att begära en utredning om uppgifterna om energiförsäljningen.

I 1 mom. föreskrivs att företag som säljer energi ska på begäran av Energimyndigheten lämna myndigheten uppgifter om energiförsäljningen högst en gång om året. I fråga om el, ledningsgas, fjärrvärme och fjärrkyla ska Energimyndigheten kunna begära uppgifter om den totala energiförsäljningen och tidpunkterna för den, slutförbrukarnas energiförbrukning per användarkategori, slutförbrukarnas geografiska lokalisering enligt kundgrupp samt om prissättning och prisstruktur. I fråga om bränslen, inklusive naturgas som används som transportbränsle, ska Energimyndigheten kunna begära uppgifter om den totala bränsleförsäljningen per bränsleslag och tidpunkterna för den, den geografiska fördelningen av försäljningen samt om bränslepriset. Uppgifter ska inte begäras automatiskt varje år utan endast vid sådana tillfällen då det är nödvändigt och uppgifterna ska vara sådana som är nödvändiga med tanke på övervakningen och främjandet av energitjänsterna och energieffektiviteten och som annars inte finns tillgängliga eller står till förfogande. I fråga om de begärda uppgifternas offentlighet gäller bestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999).

I fråga om el, ledningsgas, fjärrvärme och fjärrkyla ska detaljisterna vara skyldiga att lämna uppgifterna. Detta skulle vara naturligt eftersom detaljisterna redan förfogar över sådana referensdata om slutförbrukarna som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten. Uppgifterna kan utnyttjas även vid lämnandet av uppgifter i sammandrag.

I fråga om bränslen, inklusive naturgas som används som transportbränsle, ska dock skyldigheten att lämna uppgifter enligt 2 mom. åläggas bränslegrossisterna. Skaran av bränsleförsäljare är mycket stor och det skulle vara en orimligt tung börda för små detaljister att göra utredningar av denna typ. Också ur myndighetssynvinkel är det administrativt sett lättare att begära utredning om bränsleförsäljningen av grossisterna.

I 3 mom. finns bestämmelser om att uppgifterna ska lämnas i den form som Energimyndigheten begär och avgiftsfritt. Uppgifter ska dock inte få begäras av energidetaljister och bränslegrossister från en längre period än högst tre år.

För att tillgången till uppgifter kan tryggas är det ändamålsenligt att i 4 mom. föreskriva att energidetaljister och bränslegrossister ska bevara uppgifterna i minst fyra år.

I 5 mom. bemyndigas statsrådet att genom förordning vid behov utfärda bestämmelser om innehållet i uppgifterna om försäljningen av energi.

5 kap. Främjande av kraftvärmeproduktion

27 §. Kostnadsnyttoanalys. I paragrafen finns bestämmelser om en kostnadsnyttoanalys som ska göras när man planerar en anläggning som eventuellt kan tillföra överskottsvärme. Paragrafen omfattar tre olika fall. I vart och ett av fallen handlar det om nya anläggningar samt omfattande uppgradering av befintliga anläggningar. Paragrafens 1 mom. handlar om termiska elproduktionsanläggningar med en tillförd effekt på mer än 20 MW. Kostnadsnyttoanalysen görs för att utvärdera kostnaderna för och

fördelarna med att anläggningen drivs som ett högeffektivt kraftvärmeverk.

Paragrafens 2 mom. handlar om industrianläggningar som kan tillföra överskottsvärme på en användbar temperaturnivå och vars totala tillförda effekt är mer än 20 MW. En kostnadsnyttoanalys görs då för att utvärdera kostnaderna för och fördelarna med att anläggningen ansluts till ett nät för fjärrvärme eller fjärrkyla, om det existerar ekonomiskt motiverad efterfrågan.

Paragrafens 3 mom. handlar om ett fall där man planerar ett nytt nät för fjärrvärme och fjärrkyla eller en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 MW inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla eller en uppgradering av sådan. Då ska en kostnadsnyttoanalys göras för att utvärdera kostnaderna för och fördelarna med att utnyttja användbar överskottsvärme från närliggande industrianläggningar. Den som bygger ett nät eller en anläggning ska göra kostnadsnyttoanalysen. När ett nät byggs ska en kostnadsnyttoanalys göras om det inom området finns en anläggning enligt 2 mom., dvs. en industrianläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 MW som kan tillföra överskottsvärme vid en lämplig temperaturnivå.

I 4 mom. föreskrivs att skyldigheten att göra kostnadsnyttoanalys inte gäller sådana fall som inbegriper installation av utrustning avsedd för avskiljning av koldioxid som produceras av en förbränningsanläggning inför dess lagring i enlighet med lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012).

28 §. Befrielse från skyldigheten att göra kostnadsnyttoanalys. I paragrafen föreskrivs om de förutsättningar under vilka en anläggning är befriad från skyldigheten att göra en kostnadsnyttoanalys. I praktiken handlar det om situationer där anläggningens effekt är låg, mängden överskottsvärme som genereras är liten eller det finns ett långt avstånd mellan anläggningen och fjärrvärmenätet. Enligt 1 mom. 1 punkten befrias en toppbelastnings- och reservanläggning för elproduktion som planeras vara i drift mindre än

1500 driftstimmar per år från skyldigheten att göra en kostnadsnyttoanalys. Enligt 2 punkten är kärnkraftverk och enligt 3 punkten anläggningar i närheten av en lagringsplats för koldioxid i enlighet med lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012) befriade från skyldigheten.

Enligt 4 punkten befrias nya energiproduktionsanläggningar med en liten effekt som planeras i ett existerande nät där det inte i närheten finns tillgång till användbar överskottsvärme från industrin från skyldigheten att göra analysen. Bestämmelser om gränsvärdena ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 5 punkten befrias en ny industrianläggning eller en industrianläggning som genomgår en uppgradering och som tillför användbar överskottsvärme i liten utsträckning, och inget fjärrvärmenät finns i närheten av anläggningen, från skyldigheten att göra kostnadsnyttoanalys. Bestämmelser om gränsvärdena ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 6 punkten befrias anläggningar inom ett område med en liten efterfrågan på fjärrvärme från skyldigheten att göra analysen. Bestämmelser om definitionen av områdena i fråga utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §. Anmälan om kostnadsnyttoanalys. I paragrafen finns bestämmelser om lämnande av information om kostnadsnyttoanalysen till myndigheter. En anmälan om varje gjord kostnadsnyttoanalys ska lämnas till Energimyndigheten. Den egentliga kostnadsnyttoanalysen behöver dock inte tillställas myndigheten. Av anmälan ska framgå resultatet av kostnadsnyttoanalysen och det huruvida verksamhetsutövaren ämnar driva elproduktionsanläggningen som kraftvärmeverk eller utnyttja överskottsvärme från industrin på det sätt som avses i 27 §. Anmälan ska lämnas till Energimyndigheten innan byggnads- eller uppgraderingsarbetet inleds.

I 2 mom. föreskrivs om Energimyndighetens rätt att inom en månad begära ytterligare utredning om kostnadsnyttoanalysen, om den anmälan som lämnats inte är tillräcklig.

Tilläggsutredningen ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter Energimyndighetens begäran. Några byggnads- eller uppgraderingsarbeten får inte inledas innan tilläggsutredningen har lämnats. Bestämmelser om kostnadsnyttoanalysen och innehållet i anmälan om den utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 kap. Särskilda bestämmelser

30 §. Tillsynsmyndighet. I paragrafen finns bestämmelser om allmän tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över iakttagandet av denna lag. Energimyndigheten är den myndighet som ska övervaka att denna lag och de bestämmelser och myndighetsföreskrifter som har utfärdats med stöd av den följs.

31 §. Vite. Energieffektivitetsdirektivet förutsätter att nationella myndigheter under hot av sanktioner ska övervaka att energibesiktningar genomförs och att man vid mätning av och fakturering för energiförbrukning iakttar de nationella bestämmelser som utfärdats med stöd av energieffektivitetsdirektivet. I paragrafen föreskrivs därför att Energimyndigheten kan förena sina beslut som fattats med stöd av denna lag och de bestämmelser och förordningar som utfärdats med stöd av den med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömmande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

32 §. Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut. I paragrafen finns anvisningar om hur man söker ändring. I ett beslut som fattats av en myndighet får ändring sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I ett beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av denna lag och de förordningar och bestämmelser som utfärdats med stöd av den får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I andra beslut som förvaltningsdomstolen meddelat än beslut i ärenden som avses i 17 § får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast, om

högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Beslutet om återkallande av behörigheten för en person som ansvarar för energibesiktningen är med tanke på rättssäkerhet och eventuellt också med tanke på idkandet av näring så betydelsefull att den inte ska omfattas av bestämmelserna om bestämmelserna om besvärstillstånd.

33 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015. I paragrafen om ikraftträdande föreskrivs vid sidan av ikraftträdande dessutom om upphävande av lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009).

Stora företag ska genomföra en i 6 § avsedd energibesiktning av företaget senast den 5 december 2015.

De behörigheter för personer med ansvar för energibesiktningar som konstaterats av Motiva Oy före lagens ikraftträdande gäller till och med den 31 december 2016 för genomförande av energibesiktningar av företaget.

Den som ordnar med mätning ska tillhandahålla kunderna tjänster enligt 24 § 2 mom. utan dröjsmål och senast den 31 december 2015.

2. Lag om ändring av elmarknadslagen

3 §. Definitioner. Till paragrafen fogas bestämmelser om aggregator och organiserade elmarknader som ingår i energieffektivitetsdirektivet. Med aggregator avses i denna lag en tjänsteleverantör på efterfrågesidan som lägger samman kortvariga användarlaster för att sälja eller utauktionera dem på organiserade elmarknader. Med organiserade elmarknader å sin sida avses OTC-marknader och elbörser där handel idkas med elenergi, kapacitet, balanstjänster, tilläggstjänster eller terminer. Tidsperioden för handeln med produkter som är föremål för handeln ska inte påverka bedömningen av huruvida marknaden i fråga hör till organiserade elmarknader.

20 §. Anslutningsskyldighet. Till 1 mom. fogas villkor om öppenhet för insyn och tek-

niska krav med tanke på anslutningen till nätet.

Till 3 mom. fogas en bestämmelse om att anslutningen till elnätet ska ske inom 24 månader från det att anslutningsavtal ingåtts, om det varit möjligt för nätinnehavaren att inom denna tid göra sådana investeringar i elnätet som anslutningen kräver på ett sätt som är skäligt ur nätinnehavarens synvinkel och icke diskriminerande ur nätanvändarnas synvinkel. Enligt bestämmelsen skulle alltså anslutningen till nätet kunna dröja en längre tid än 24 månader, om nätinnehavaren inte har skäliga möjligheter att genomföra sådana investeringar i nätet som krävs för anslutningen inom den angivna tidsfristen. Genomförande av särskilt sådana investeringar i nät som krävs för anslutning av stora kraftverk till nätet är i praktiken inte möjliga inom tidsfristen om 24 månader. I sådana och andra situationer som inbegriper motsvarande grunder ska nätinnehavaren kunna avvika från tidsfristen om 24 månader. En förutsättning är att nätinnehavaren tillämpar grunderna för leverans av anslutningen på nätanvändarna på ett icke diskriminerande sätt. Bestämmelsen följer av bilaga XII till energieffektivitetsdirektivet som förutsätter att den nämnda tidsgränsen sätts för anslutningen av anläggningar som producerar högeffektiv kraftvärme till elnäten.

24 a §. Energieffektivitet vid prissättningen av nättjänster. Till lagen fogas en ny paragraf som handlar om beaktande av energieffektiviteten vid prissättningen av nättjänster. I prissättningen av nättjänster får inte förekomma villkor som är skadliga med tanke på den totala effektiviteten hos elproduktionen, elöverföringen, eldistributionen och elleveranserna samt energieffektiviteten. Detta innebär exempelvis en granskning av huruvida tariffstrukturen ger prissignaler som snarare uppmuntrar till att öka energiförbrukningen i stället för att minska den eller som inbegriper snarare fasta än konsumtionsbaserade avgifter. Också laststyrningen är ett sätt att utnyttja möjligheterna att använda energiinfrastrukturen på ett energieffektivt sätt. Tariffstrukturen ska således inbegripa också signa-

ler till energisparade som baserar sig på efterfrågesidans deltagande eller optimalt utnyttjande av energiinfrastrukturen. Med energieffektiviteten i elproduktion, elöverföring, eldistribution och elleveranser avses i detta sammanhang och i enlighet med energieffektivitetsdirektivet förhållandet mellan produktionen av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi. Bestämmelsen i paragrafen bör tolkas tillsammans med andra bestämmelser om prissättningen av nättjänster. Bestämmelsen baserar sig på den förpliktande bestämmelsen i artikel 15.4. i energieffektivitetsdirektivet.

24 b §. Flexibilitet i elförbrukningen och åtgärder för efterfrågestyrning vid prissättningen av nättjänsterna. Till lagen föreslås bli fogad en paragraf med bestämmelser om flexibilitet i elförbrukningen och åtgärder för efterfrågestyrning vid prissättningen av nättjänsterna. Bestämmelserna i paragrafen bör tolkas tillsammans med andra bestämmelser om försäljningsvillkoren för och prissättningen av nättjänster. Bestämmelserna följer av de förpliktande åtagandena i artikel 15.4. och artikel 15.8 samt i bilaga XI till energieffektivitetsdirektivet. Med flexibilitet i elförbrukningen avses i detta sammanhang s.k. laststyrning. Med laststyrning avses tidvis förläggning av elförbrukningen till en annan tidpunkt än topperioderna i efterfrågan på el och tidpunkterna med pristopp. Utöver flyttning av tidpunkten för förbrukning kan också tidvis utebliven förbrukning betraktas som laststyrning. Laststyrningen sker på initiativ av elförbrukaren exempelvis på basis av den styrsignal som marknadspriset för el ger. Detta skiljer laststyrningen från åtgärderna för styrning av efterfrågan, vilka å sin sida genomförs på nätinnehavarens initiativ t.ex. genom tidsfördelningen av tariffer, dvs. olika överföringsavgifter vid olika tider på dygnet.

Enligt 1 mom. får i prissättningen av nättjänsterna inga sådana villkor uppställas som kan hindra tillhandahållande av flexibilitet i elförbrukningen på marknaden för balanskraft och tilläggstjänster för köpare eller som

hindrar detaljister från att på organiserade elmarknader ställa till förfogande systemtjänster med tanke på åtgärder för efterfrågestyrning eller efterfrågehantering. I prissättningen av nättjänsterna ska dessutom hänsyn tas till de kostnader och fördelar som medförs av flexibiliteten i elförbrukningen eller nätinnehavarens åtgärder för styrning av efterfrågan. Enligt punkt 1 i bilaga XI till energieffektivitetsdirektivet ska nättarifferna vara kostnadsbaserade i förhållande till de kostnadsbesparingar i näten som uppnåtts genom åtgärder på efterfrågesidan, däribland besparingar från sänkta leveranskostnader eller till följd av nätinvesteringar och en mer optimal nätdrift. Sådana fördelar som avses i bestämmelsen är exempelvis sänkta kostnader för nätinnehavarens verksamhet eller sänkta investeringskostnader, minskade nätförluster samt sänkta avgifter för den högre nätnivån som nätinnehavaren ska betala. Genom bestämmelsen preciseras förverkligandet av kostnads motsvarigheten i fråga om prissättningen av nättjänster mellan olika kundgrupper samt mellan nätinnehavarens olika tariffer.

Enligt 2 mom. ska nätinnehavarens försäljningsvillkor för nättjänster skapa förutsättningar för flexibiliteten i elförbrukningen att delta i marknaden för balanskraft och reservkraft samt i tillhandahållandet av tilläggstjänster, om nätinnehavaren ska ordna deltagandet. En sådan uppgift har nuförtiden på basis av 45 § i elmarknadslagen ålagts exempelvis stamnätsinnehavaren som har systemansvar. I försäljningsvillkoren ska dock elsystemets driftsäkerhet och effektivitet beaktas också till denna del. Nätinnehavaren ska alltså kunna ställa adekvata tekniska krav och sådana villkor som baserar sig på nätanvändarnas beredskap till laststyrning. I försäljningsvillkoren får det dock inte ingå villkor som utan grund hindrar att den flexibilitet i elförbrukningen som en aggregator tillhandahåller deltar i marknaden för balanskraft och reservkraft eller i tillhandahållandet av tilläggstjänster.

53 a §. *Anslutning av kraftvärmeproduktion och småskalig elproduktion till distributionsnätet.* Till lagen föreslås bli fogad en ny paragraf i syfte att underlätta anslutning av distribuerad högeffektiv kraftvärme och småskalig elproduktion till nätet. Enligt bestämmelsen ska distributionsnätinnehavaren ha allmänna och lättillämpliga förfaranden för anslutning av högeffektiv kraftvärme och småskalig elproduktion till distributionsnätet. Bestämmelsen baserar sig i fråga om distribuerad högeffektiv kraftvärme på den förpliktande bestämmelsen i bilaga XII till energieffektivitetsdirektivet. En av åtgärderna i statsrådets redogörelse om en nationell energi- och klimatstrategi (SRR 2/2013) är att skapa enkla förfaranden med tanke på anslutning samt enhetliga anvisningar om försäljning och prissättning av samt fakturering för sådan el som småproducenter säljer.

Med distribuerad elproduktion avses enligt artikel 2.31 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG kraftverk som anslutits till distributionsnätet. Med högeffektiv kraftvärme avses i detta sammanhang högeffektiv kraftvärme enligt definitionen i energieffektivitetslagen. Med småskalig elproduktion avses i detta sammanhang sådan småskalig elproduktion som avses i 3 § 14 punkten i elmarknadslagen, dvs. ett kraftverk eller en helhet som utgörs av flera kraftverk med en effekt på högst två megavoltampere. Med distributionsnät å sin sida avses det distributionsnät som definierats i 3 § 2 punkten i elmarknadslagen, dvs. ett elnät vars nominella spänning är lägre än 110 kilovolt.

57 §. *Distributionsnätinnehavarens fakturor.* I denna proposition föreslås det att distributionsnätinnehavarens fakturering ska ske utifrån den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Faktureringen grundar sig huvudsakligen på avläsning av mätapparaturen som mäter förbrukningen varje timme, men för sådana objekt som inte har dylik apparatur, får faktureringen också ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning. Fakture-

ringen får grunda sig på uppskattad förbrukning eller ske till ett fast belopp endast i det fall att faktureringen görs utifrån slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från faktureringen enligt konstaterad energiförbrukning ska kunna göras också i det fall att ingen mätapparatur installerats vid eldriftsstället. Avsikten med bestämmelsen är att sätta i kraft kravet i energieffektivitetsdirektivet. Faktureringsförfarandet förväntas inte bli ändrat, eftersom faktureringen för el i Finland i huvudsak redan nu sker utifrån mätning minst fyra gånger om året.

Paragrafens 3 mom. har i huvudsak samma innehåll som det tidigare 1 mom. I momentet har inkluderats en skyldighet att lämna prisuppgifter och -uppskattningar i rätt tid och i en lätt begriplig form. Därutöver har det inkluderats en skyldighet att med fakturan lämna uppgifter om den faktiska förbrukningen och prisuppgifter samt ge en möjlighet att jämföra förbrukningen och kostnaderna med förbrukningen och kostnaderna under den motsvarande perioden det föregående året. Uppgifterna kan lämnas exempelvis via internet eller mätarens gränssnitt. Jämförelsedata behöver alltså inte lämnas i själva fakturan. De tillägg som gjorts till momentet följer av bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet.

I 4 mom. ingår en ny bestämmelse om att de fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukarna på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Dessutom föreskrivs om skyldighet att sända fakturan och uppgifterna om förbrukningen på elektronisk väg, om slutförbrukaren begär det. Som elektroniska fakturor betraktas t.ex. fakturor som skickas per e-post och bankernas e-fakturor.

57 a §. *Betalningssätt för distributionsnätinnehavarens fakturor.* I lagen föreslås bli intagen en ny paragraf om betalningssätten för fakturor till vilken det tidigare 57 § 2 mom. har flyttats. Bestämmelsen är i övrigt oförändrad till innehållet.

69 §. Detaljförsäljarens fakturor. I propositionen föreslås det att el som levererats till slutförbrukaren ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Faktureringen grundar sig huvudsakligen på avläsning av mätapparaturen som mäter förbrukningen varje timme, men för sådana objekt som inte har dylik apparatur, får faktureringen också ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning. Faktureringen får grunda sig på uppskattad förbrukning eller ske till ett fast belopp endast i det fall att faktureringen görs utifrån slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärdet för en viss faktureringsperiod. Avvikelse från faktureringen enligt konstaterad energiförbrukning ska kunna göras också om ingen mätapparatur installerats vid eldriftsstället. Avsikten med bestämmelsen är att sätta i kraft kravet i energieffektivitetsdirektivet. Faktureringsförfarandet förväntas inte bli ändrat, eftersom faktureringen för el i Finland i huvudsak redan nu sker utifrån mätning minst fyra gånger om året.

Paragrafens 3 mom. har i huvudsak samma innehåll som det tidigare 1 mom. I momentet har inkluderats en skyldighet att lämna prisuppgifter och -uppskattningar i rätt tid och i en lätt begriplig form. Därutöver har det inkluderats en skyldighet att med fakturan lämna uppgifter om den faktiska förbrukningen och prisuppgifter samt ge en möjlighet att jämföra förbrukningen och kostnaderna med förbrukningen och kostnaderna under den motsvarande perioden det föregående året. Uppgifterna kan lämnas exempelvis via internet eller mätarens gränssnitt. Jämförelsedata behöver alltså inte lämnas på själva fakturan. De tillägg som gjorts till momentet följer av bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet.

Det tidigare 2 mom. har flyttats till 4 mom. och innehållet har kvarstått oförändrat.

I 5 mom. ingår en ny bestämmelse om att de fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukarna på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Dessutom före-

skrivs om skyldighet att sända fakturan och uppgifterna om förbrukningen på elektronisk väg, om slutförbrukaren begär det. Som elektroniska fakturor betraktas t.ex. fakturor som skickas per e-post och bankernas e-fakturor.

69 a §. Betalningssätt för detaljförsäljarens fakturor. I lagen föreslås bli intagen en ny paragraf om betalningssätten för fakturor till vilken det tidigare 69 § 3 mom. har flyttats. Bestämmelsen är i övrigt oförändrad.

3. Lag om ändring av naturgasmarknadslagen

2 kap. Allmänna förpliktelser för nätinnehavare och innehavare av lagringsanläggning och behandlingsanläggning för kondenserad naturgas samt prissättningen av tjänster

9 a §. Till kapitlet har fogats två nya paragrafer som handlar om distributionsnätinnehavarens fakturering. Paragraferna motsvarar i stor utsträckning de paragrafer om fakturering som tagits in i elmarknadslagen. I denna proposition föreslås det att distributionsnätinnehavarens fakturering ska ske enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Om mätapparaturen inte omfattas av systemet för fjärravläsning, kunde faktureringen ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning. Faktureringen får grunda sig på uppskattad förbrukning eller ske till ett fast belopp endast i det fall att faktureringen görs utifrån slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärdet för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning ska också få göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad naturgasförbrukning inte är möjlig eller kan ordnas till rimlig kostnad. Faktureringsförfarandet förväntas inte bli ändrat, eftersom faktureringen för el i Finland i huvudsak redan nu sker utifrån mätning minst fyra gånger om året. Avsikten med den föreslagna lagen är således inte att ändra den gällande praxisen i Finland. Syftet

med den är att mer uttryckligt skriva in gällande praxis i lag och samtidigt uppfylla direktivets krav.

Paragrafens 3 mom. har ändrats så att bestämmelsen motsvarar den motsvarande bestämmelsen i elmarknadslagen. En distributionsnätsinnehavare ska i fakturan till slutförbrukaren lämna en specifikation över hur priset på distribution av naturgas har bildats. I specifikationen ska distributionsnätsinnehavaren visa kunden av vilka delar den faktura som kunden ska betala består av. Naturgasmarknadsmyndigheten ska vara behörig att utfärda närmare föreskrifter om vilka uppgifter som fakturan ska innehålla samt om sättet på vilket dessa ska lämnas. Skyldigheten omfattar samtliga kunder hos distributionsnätsinnehavaren. I de fakturor som sänds till konsumenter ska distributionsnätsinnehavaren utöver ovan nämnda uppgifter dessutom lämna uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. I fakturan ska man bl.a. uppge den instans som ett klagomål över faktureringen i första hand ska lämnas till. Målet är att öka konsumenternas medvetenhet om till buds stående tvistlösningsmetoder. Därutöver har det i momentet inkluderats en skyldighet att i fakturan uppge den faktiska förbrukningen och prisuppgifter samt ge en möjlighet att jämföra förbrukningen och kostnaderna med förbrukningen och kostnaderna under den motsvarande perioden det föregående året. Uppgifterna kan lämnas exempelvis via internet eller mätarens gränssnitt. Jämförelsedata behöver alltså inte lämnas på själva fakturan.

I 4 mom. ingår en ny bestämmelse, som följer av energieffektivitetsdirektivet, om att de fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukarna på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Dessutom föreskrivs om skyldighet att sända fakturan och uppgifterna om förbrukningen på elektronisk väg, om slutförbrukaren begär det. Som elek-

troniska fakturor betraktas t.ex. fakturor som skickas per e-post och bankernas e-fakturor.

9 b §. I paragrafen har det inkluderats en bestämmelse, som motsvarar bestämmelsen i elmarknadslagen, om de betalningssätt som erbjuds konsumenterna. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. Avgifter ska kunna tas ut av kunderna för tjänster i anslutning till betalningssätt. I villkoren för betalningssätten kunde då också hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som detaljförsäljaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Som oskälig skillnad mellan kostnaderna för olika betalningssätt kunde också betraktas en situation där de avgifter som tas ut hos kunden på grund av sin storlek utgör ett hinder för att ett visst betalningssätt används. Det skulle vara diskriminerande att t.ex. endast ta ut avgift för en del av betalningssätten.

Den föreslagna bestämmelsen påverkar inte det vilka distributions- eller mättjänstprodukter som kunden ska välja. Också en kund som valt faktureringen i jämnstora poster som betalningssätt ska kunna omfattas av olika tjänster.

Distributionsnätsinnehavare ska som alternativt betalningssätt också kunna erbjuda kunden fakturering på förhand. Förhandsfaktureringen får dock inte vara det enda betalningssalternativ som erbjuds de kunder som är konsumenter. De poster som faktureras på förhand ska också i tillräckligt hög grad återspegla konsumentens uppskattade årliga naturgaskonsumtion.

3 kap. Systemförpliktelser och utredning av naturgashandeln

2 §. Det föreslås att ett nytt 2 mom. inkluderas i paragrafen. De tidigare 2 och 3 momenten blir 3 och 4 moment. Genom bestämmelsen sätts för sin del den motsvarande bestämmelsen i energieffektivitetsdirektivet i kraft. Enligt bestämmelsen ska slutförbrukaren till ett konkurrenskraftigt pris tillhandahållas mätare som korrekt visar naturgasför-

brukningen och ger information om faktisk förbrukningstidpunkt. Skyldigheten blir aktuell när en existerande mätare byts ut eller när en ny byggnad byggs eller en befintlig byggnad genomgår omfattande renovering som inverkar på byggnadens energiprestanda. När en existerande mätare byts ut behöver mätare enligt denna paragraf dock inte tillhandahållas, om installationen inte är tekniskt möjligt eller inte är kostnadseffektivt med hänsyn tagen till besparingsmöjligheterna på längre sikt. I fråga om större renoveringar hänvisas här, liksom också i den motsvarande bestämmelsen som föreslås i energieffektivitetslagen, till bygglov och åtgärdstillstånd enligt 125 och 126 § i markanvändnings- och bygglagen.

4 kap. Naturgasleverans och naturgasförbrukarens ställning

3 §. I propositionen föreslås det att naturgas som levererats till slutförbrukaren ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Faktureringen grundar sig huvudsakligen på fjärravläsning av mätapparaturen, men för sådana objekt som inte har dylik apparatur, får faktureringen också ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning. Faktureringen får grunda sig på uppskattad förbrukning eller ske till ett fast belopp endast om faktureringen görs utifrån slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad energiförbrukning ska också få göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad naturgasförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad. Avsikten med bestämmelsen är att sätta i kraft kravet i energieffektivitetsdirektivet. Paragrafens 3 mom. har i huvudsak samma innehåll som det tidigare 1 mom. I momentet har det inkluderats en skyldighet att lämna prisuppgifter och -uppskattningar i rätt tid och i en lätt begriplig form. Därutöver har det till momentet lagts till en skyldighet att med fakturan uppges den faktiska förbruk-

ningen och prisuppgifter samt ge en möjlighet att jämföra förbrukningen och kostnaderna med förbrukningen och kostnaderna under den motsvarande perioden det föregående året. Uppgifterna kan lämnas exempelvis via internet eller mätarens gränssnitt. Jämförelsedata behöver alltså inte lämnas på själva fakturan. De tillägg som gjorts till momentet följer av bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet.

Det tidigare 2 mom. har flyttats till 4 mom. och innehållet har kvarstått oförändrat.

I 5 mom. ingår en ny bestämmelse om att de fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukarna på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Dessutom föreskrivs om skyldighet att sända fakturan och uppgifterna om förbrukningen på elektronisk väg, om slutförbrukaren begär det. Som elektroniska fakturor betraktas t.ex. fakturor som skickas per e-post och bankernas e-fakturor.

3 a §. I lagen föreslås bli intagen en ny paragraf om betalningssätten för fakturor. Det tidigare 3 § 3 mom. har flyttats till paragrafen. Bestämmelsen är i övrigt oförändrad.

4. Lag om ändring av 6 och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

6 §. *Energimyndighetens uppgifter som nationell energitillsynsmyndighet.* Till 1 mom. fogas en ny 21 punkt och namnet Energimarknadsverket ändras till Energimyndigheten. Enligt 21 punkten utökas Energimyndighetens uppgifter genom en skyldighet att utöver utbudssidan också främja deltagandet av efterfrågebaserade resurser i grossist- och detaljmarknaden för el och naturgas. Bestämmelsen följer av artikel 15.8 i direktivet om energieffektivitet, som innehåller en uttrycklig skyldighet för energitillsynsmyndigheterna i medlemsstaterna. I den finska lagstiftningen har myndigheterna inte tidigare haft någon skyldighet att uppmuntra resurserna på efterfrågesidan.

10 §. *Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten.* Till paragrafen fogas bestämmelser som följer av energieffektivitetsdirektivet och Energimarknadsverkets namn ändras till Energimyndigheten.

Till 2 mom. 4 punkten fogas, enligt den förpliktande bestämmelsen i artikel 15.1. i energieffektivitetsdirektivet, en möjlighet för Energimyndigheten att i de metoder som tillämpas vid prissättningen av nättjänster som mål som sporrar till effektivisering av nätverksamheten inkludera tillhandahållande av systemtjänster som främjar nätanvändarnas åtgärder för bättre energieffektivitet samt sättet för hur målen bestäms och de metoder enligt vilka målsättningen tillämpas i prissättningen. Propositionens syfte är inte att ändra bestämmelsen eller tillämpningspraxisen på annat sätt.

Till paragrafen föreslås dessutom bli fogat ett nytt 3 mom. där det föreskrivs att ett beslut om fastställande som riktar sig till elnätinnehavare får inte hindra nätinnehavaren från att på den organiserade elmarknaden tillhandahålla systemtjänster med tanke på åtgärder för efterfrågestyrning, efterfrågehantering eller distribuerad produktion. Bestämmelsen bör tolkas tillsammans med de bestämmelser som utgör den materiellrättsliga grunden för beslutet om fastställande. Med organiserade elmarknader avses i detta sammanhang organiserade elmarknader enligt definitionen i 3 § i elmarknadslagen. Målet för de systemtjänster som avses i bestämmelsen är särskilt a) slutanvändarnas överföring av last från högtrafik till lågtrafik, med hänsyn tagen till tillgången på förnybar energi, energi från kraftvärme och distribuerad produktion, b) energibesparingar till följd av laststyrning från distribuerade användare genom energiaggregatorer, c) minskad efterfrågan till följd av energieffektivitetsåtgärder som genomförts av energitjänsteleverantörer, däribland energitjänsteföretag, d) anslutning och utleverans från produktionskällor med låga voltal och f) lagring av energi. Bestämmelsen baserar sig på den förpliktande

bestämmelsen i punkt 2 i bilaga XI till energieffektivitetsdirektivet.

Till följd av det nya 3 mom. blir det nuvarande 3 mom. det nya 4 mom. Propositionens syfte är inte att ändra bestämmelsen eller dess tillämpningspraxis.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I den föreslagna energieffektivitetslagen ingår bestämmelser om bemyndigande att utfärda statsrådets förordningar, arbets- och näringsministeriets förordningar och Energimyndighetens och naturgasmarknadsmyndighetens föreskrifter.

2.1 Statsrådets förordningar

Genom statsrådets förordningar ska närmare bestämmelser få utfärdas för det första om energibesiktningar. Enligt 8 § i energieffektivitetslagen ska statsrådet få utfärda bestämmelser om antalet objektsbesiktningar och minimikraven på energibesiktningar. I 9 § föreslås en bestämmelse om bemyndigande enligt vilken bestämmelser om minimikraven på objektsbesiktningar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 13 § får närmare bestämmelser också utfärdas om lämpliga examina, om godtagbar ersättande arbetserfarenhet och om utbildningen för ansvariga personer samt om innehåll i provet för ansvariga personer. Enligt 15 § ska statsrådet få utfärda närmare bestämmelser om upprätthållande av yrkeskompetensen för ansvariga personer genom utförandet av energibesiktningar, utbildning eller på annat jämförbart sätt.

När det gäller mätning och fakturering ska enligt 25 § bestämmelser om innehåll i rapporten om energiförbrukning och enligt 26 § bestämmelser om innehåll i de uppgifter som lämnas till Energimyndigheten och om sättet att lämna uppgifterna kunna utfärdas genom förordning av statsrådet.

I kapitlet om kraftvärmeproduktion finns två paragrafer som innehåller ett bemyndi-

gande för statsrådet att utfärda förordning. I 28 § finns bemyndigande att utfärda bestämmelser om de kriterier för befrielse från kostnads-nyttanalysen som avses i 1 mom. 4—6 punkten, dvs. anläggningarnas tröskelvärden och områden där efterfrågan på fjärrvärme är liten. Enligt 29 § ska statsrådet får utfärda närmare bestämmelser om innehållet i kostnads-nyttanalysen och anmälan om den.

2.2 Arbets- och näringsministeriets förordningar

Enligt energieffektivitetslagen ska arbets- och näringsministeriets förordningar kunna utfärdas om energibesiktningar. Enligt 10 § ska ministeriet kunna utfärda närmare bestämmelser om innehållet i företagens energibesiktningssrapport och enligt 11 § bestämmelser om objektsbesiktningssrapport och de uppgifter som ska lämnas till registret. Enligt 12 § ska ministeriet vidare kunna utfärda bestämmelser om antalet energibesiktningar i de företag som granskas samt om sättet på vilket granskningen ska göras.

2.3 Energimyndighetens föreskrifter

I den föreslagna energieffektivitetslagen ingår en bestämmelse om bemyndigande för Energimyndigheten att utfärda föreskrifter. Enligt 23 § får Energimyndigheten meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan. Det är fråga om tekniska detaljer av liten betydelse som inte är förenade med betydande utövning av prövningsrätt. Bestämmelsen är exakt avgränsad i fråga om tillämpningsområdet och regleringens betydelse i sak förutsätter inte att bestämmelser utfärdas genom lag eller förordning. Energimyndigheten har ett motsvarande bemyndigande att utfärda föreskrifter om detaljer i fakturan också enligt elmarknadslagen. Således är regleringen enhetlig till denna del.

En motsvarande ny bestämmelse om bemyndigande ska också ingå i 2 kap. 9 a 1 i lagen om ändring av naturgasmarknadslagen. Enligt bestämmelsen ska naturgasmarknadsmyndigheten få meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan. Energimyndigheten är naturgasmarknadsmyndighet. Till sitt innehåll motsvarar regleringen den bestämmelse om bemyndigande som föreslagits i energieffektivitetslagen och som gäller Energimyndighetens rätt att utfärda föreskrifter. På grundval av de omständigheter som angivits ovan kan bestämmelsen om bemyndigande betraktas som motiverad.

3 Ikraftträdande

Bestämmelserna i energieffektivitetsdirektivet skulle ha införlivats i den nationella lagstiftningen senast den 5 juni 2014. På grund av orsaker som har att göra med tidtabellen föreslås lagarna träda i kraft den 1 januari 2015.

Bestämmelserna i 57, 57 a, 69 och 69 a § i lagen om ändring av elmarknadslagen föreslås dock träda i kraft först den 1 januari 2016. Likaså föreslås 2 kap. 9 a och 9 b § samt 4 kap. 3 och 3 a § i lagen om ändring av naturgasmarknadslagen träda i kraft först den 1 januari 2016.

I energieffektivitetslagens ikraftträdelsebestämmelse, dvs. 33 §, föreskrivs dessutom att stora företag ska genomföra en i 6 § avsedd obligatorisk energibesiktning av företaget senast den 5 december 2015.

I ikraftträdelsebestämmelsen föreskrivs vidare att de personer som av Motiva Oy beviljats behörighet som ansvariga för företags energibesiktningar före lagens i kraftträdande anses uppfylla behörighetsvillkoren enligt 13 § till utgången av 2016.

I energieffektivitetslagen ingår också en övergångsbestämmelse om att den som ordnar med mätning ska tillhandahålla kunderna tjänster enligt 24 § 2 mom. före utgången av december 2015.

I ikraftträdelsebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden föreskrivs särskilt om beslut om fastställelse i 10 § 1 mom. 1 punkten. Enligt den ska bestämmelserna inte tillämpas på beslut om fastställelse enligt 10 § som trätt i kraft före lagens ikraftträdande. De beslut om fastställelse som gäller tills vidare ska dock bringas i överensstämmelse med kraven i energieffektivitetslagstiftningen i enlighet med 13 §.

4 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Den lag som nu föreslås inbegriper inga inskränkningar i friheten att idka näring trots det att bolag i energibranschen åläggs fler uppgifter genom den.

I lagförslaget berörs inte detaljer som omfattas av egendomsskyddet. Bestämmelserna om ändringssökande och verkställighet strider inte mot bestämmelserna i grundlagen eftersom ändring i de förvaltningsbeslut som Energimyndigheten fattar söks i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

Lagförslaget innehåller bestämmelser om statsrådets och arbets- och näringsministeriets behörighet att utfärda förordningar och om Energimyndighetens behörighet att meddela föreskrifter. Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. De föreslagna bestämmelserna om bemyndigande har begränsats till att gälla detaljer av teknisk karaktär och de innehåller inte några personuppgifter.

Lagförslagens bemyndiganden att utfärda normer står således inte i strid med 80 § i grundlagen och inte heller med bestämmelserna om skyddet för privatlivet i 10 § i grundlagen.

De skyldigheter att tillhandahålla slutförbrukarna tjänster som stöder energisparandet som nu åläggs energibolag, har inte betraktats som sådana offentliga förvaltningsuppgifter enligt 124 § i grundlagen som kan anförtros andra än myndigheter.

På ovan anförda grunder anser regeringen att den föreslagna lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1

Energieffektivitetslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

I denna lag föreskrivs det om främjande av energieffektiviteten, om energibesiktningar som görs för att främja energieffektiviteten, om kostnadsnyttoanalyser som görs för att främja högeffektiv kraftvärme och utnyttjandet av överskottsvärme samt om energimarknadsföretagens skyldighet att verka för en effektiv och sparsam användning av energi i kundernas verksamhet.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

- 1) företag som säljer eller distribuerar el, fjärrvärme, fjärrkyla eller bränsle,
- 2) stora företag och på energibesiktningar av dem samt på personer som är ansvariga för energibesiktningarna av företag,
- 3) nät för fjärrvärme och fjärrkyla, termiska elproduktionsanläggningar och industrianläggningar som kan tillföra användbar överskottsvärme.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *energi* brännbara bränslen, värme, förnybar energi, el och varje annan form av energi,
- 2) *energieffektivitet* förhållandet mellan produktionen av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi,
- 3) *förbättrad energieffektivitet* ökning av energieffektiviteten som ett resultat av tekniska, beteendemässiga eller ekonomiska förändringar,
- 4) *stort företag* en fysisk eller juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som i sin tjänst har minst 250 anställda eller som har en årsomsättning som överstiger 50 miljoner euro och en balansomslutning som överstiger 43 miljoner euro,
- 5) *européisk standard* en standard som antagits av Europeiska standardiseringskommittén, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering eller Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder och som gjorts offentligt tillgänglig,
- 6) *internationell standard* en standard som antagits av en internationell standardiseringsorganisation och som gjorts offentligt tillgänglig,
- 7) *energidetaljist* en fysisk eller juridisk person som yrkesmässigt säljer energi till slutförbrukare,

8) *slutförbrukare* en fysisk eller juridisk person som köper energi för egen slutanvändning,

9) *bränslegrossist* en fysisk eller juridisk person som säljer bränsle till energidetaljister,

10) *bränsle* ledningsgas samt naturgas som används som transportbränsle, flytgas, kol och brunkol, lätt och tung brännolja, torv, bibränsle samt transportbränsle med undantag för bunkerbränsle som används för flygtrafik och sjöfart,

11) *ledningsgas* naturgas som levereras till slutförbrukningsstället via ett rörsystem för naturgas,

12) *leverantör av energitjänster* en fysisk eller juridisk person som levererar energitjänster eller utför andra åtgärder för att förbättra energieffektiviteten i en slutanvändares anläggning eller lokaler,

13) *kraftvärme* samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och elenergi eller mekanisk energi,

9) *högeffektiv kraftvärme* kraftvärme som uppfyller kriterierna enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG, nedan *energieffektivitetsdirektivet*,

15) *omfattande uppgradering* renoveringsarbeten vars kostnad överskrider 50 procent av investeringskostnaderna för en ny jämförbar enhet.

2 kap.

Energibesiktningar

4 §

Energibesiktning av ett företag

Energibesiktning av ett företag är ett systematiskt förfarande vars syfte är att få adekvat kunskap om energiförbrukningsprofilen

för hela koncernen eller företaget, fastställa kostnadseffektiva energibesparingsmöjligheter och kvantifiera besparingarna samt rapportera om resultaten. Vid energibesiktningen av ett företag beaktas företagets alla energiförbrukningsobjekt, vilka är byggnader, industriell och kommersiell verksamhet samt transporter.

Energibesiktningen av ett företag ska omfatta separata objektsspecifika besiktningar av ett så stort antal verksamheter inom företaget att en tillförlitlig bild av företagets totala energieffektivitet kan bildas och de viktigaste möjligheterna att höja den på ett tillförlitligt sätt konstateras.

5 §

Objektsbesiktning

Objektsbesiktning är ett systematiskt förfarande vars syfte är att få detaljerad information om energiförbrukningsprofilen för förbrukningsobjektet och framlägga förslag till energibesparingsåtgärder som kan vidtas kostnadseffektivt. En objektsbesiktning genomförs vid en byggnad eller grupp av byggnader, en industrianläggning eller del av den, eller en transportkedja eller något annat enskilt energiförbrukningsobjekt.

6 §

Obligatorisk energibesiktning av ett företag

Energibesiktningen är obligatorisk för stora företag.

En obligatorisk energibesiktning av ett företag ska genomföras med minst fyra års mellanrum. De objektsbesiktningar som ska ingå i den obligatoriska energibesiktningen av ett företag får inte ha genomförts tidigare än fyra år före den obligatoriska energibesiktningen.

7 §

Befrielse från obligatorisk energibesiktning

Om ett företag tillämpar ett energiledningssystem eller miljöförvaltningssystem som certifierats av ett oberoende organ i enlighet med tillämpliga europeiska eller internationella standarder, och som inbegriper energibesiktning som uppfyller i denna lag eller med stöd av den föreskrivna minimikrav, ska företaget befrias från kravet på obligatorisk energibesiktning enligt 6 §.

Som ett i 1 mom. avsett certifierat system betraktas åtminstone det certifierade systemet ISO 50 001 samt det certifierade systemet ISO 14 001 i kombination med ett energiledningssystem som certifierats av ett oberoende organ och vars krav på energibesiktningar överensstämmer med systemet ISO 50 001.

Om ett företag deltar i ett frivilligt system med energieffektivitetsavtal som undertecknats med en statlig myndighet och som inbegriper en energibesiktning av företaget som genomförts enligt de minimikrav som föreskrivs i denna lag och med stöd av den, anses företaget uppfylla kravet på obligatoriska energibesiktningar enligt 6 §.

8 §

Minimikrav på energibesiktning

Energibesiktningen av ett företag omfattar hela koncernen eller företaget och den innehåller en detaljerad översikt över företagets samtliga verksamheter, inklusive byggnader, industriell verksamhet, kommersiell verksamhet, och transporter samt energiförbrukningsprofilen för dessa.

Energibesiktningen av ett företag ska inbegripa ett tillräckligt urval av individuella objektsbesiktningar för att den ska kunna ge en tillförlitlig bild av företagets totala energiprestanda och göra det möjligt att på ett tillförlitligt sätt identifiera de viktigaste möjligheterna att förbättra energieffektiviteten. Som ett

tillräckligt urval av objektsbesiktningar betraktas ett antal som är tillräckligt representativt för företagets totala energiförbrukning. I energibesiktningen av ett företag ska alltid inkluderas minst en objektsbesiktning, utom om företaget inte har ett enda energiförbrukningsobjekt där det är ändamålsenligt och ekonomiskt motiverat att göra en energibesiktning. Närmare bestämmelser får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I energibesiktningen av ett företag ska viktiga resultat av objektsbesiktningar och åtgärder för förbättring av energieffektiviteten vid företaget presenteras. I energibesiktningen ska i mån av möjlighet inbegripas en plan för de objektsbesiktningar som inkluderas i den följande energibesiktningen av företaget och tidpunkterna för dessa.

Vid energibesiktningen av ett företag ska tillförlitliga, aktuella samt, om möjligt, uppmätta och spårbara operativa uppgifter om energiförbrukning och användningsprofiler utnyttjas. Uppgifterna ska lagras med tanke på en historisk analys och uppföljningen av resultat.

Energibesiktningen av ett företag får inte innehålla klausuler som förhindrar att besiktningens resultat lämnas ut till en tredje part.

Närmare bestämmelser om minimikraven på energibesiktning av företag och antalet objektsbesiktningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Minimikrav på objektsbesiktning

Objektsbesiktningar ska i mån av möjlighet genomföras vid företags olika energiförbrukningsobjekt, dock så att tyngdpunkten ligger på sådana objekt vars energiförbrukning är störst, och sådana objekt där största förbättringar kan göras när det gäller energieffektiviteten.

Om ett visst objekt har varit föremål för objektsbesiktning under de fyra föregående åren, ska objektsbesiktningar i första hand göras vid andra objekt inom företaget, dock

med beaktande av vad som föreskrivs i 1 mom.

Någon objektsbesiktning behöver inte göras i fråga om flygplan, fartyg, tåg och bilar.

Vid objektsbesiktningarna ska de energisparåtgärder som föreslås specificeras och detaljerade och validerade beräkningar för de föreslagna åtgärderna möjliggöras. Beräkningen av besparingar ska i mån av möjlighet i första hand bygga på en analys av livscykelkostnaderna för att långsiktiga besparingar ska kunna beaktas.

På objektsbesiktningar tillämpas vad som i 8 § 4 mom. föreskrivs om uppgifter som används och vad som i 8 § 5 mom. föreskrivs om klausuler som ingår i energibesiktningar.

Närmare bestämmelser om minimikraven på objektsbesiktningar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Företagets energibesiktningssrapport

Det ska avfattas en rapport om energibesiktningen av ett företag. Besiktningssrapporten ska bevaras i minst tio år. Företaget får inte ha en energibesiktningssrapport som är mer än fyra år gammal.

Av rapporten ska framgå åtminstone uppgifter som motsvarar minimikraven enligt 8 §. Närmare bestämmelser om innehållet i företagets energibesiktningssrapport får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

11 §

Objektsbesiktningssrapport

Det ska avfattas en rapport om varje objektsbesiktning som inkluderas i energibesiktningen av ett företag. Rapporten ska bevaras i minst tio år. Ett företag ska lämna de viktigaste uppgifterna i varje objektsbesiktningssrapport som inkluderats i energibesiktningen av företaget till ett register som Energimyndigheten för eller anvisar inom tre må-

nader från det att objektsbesiktningssrapporten blivit färdig.

Närmare bestämmelser om objektsbesiktningssrapporter och de uppgifter som ska lämnas till registret får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

12 §

Tillsyn

Energimyndigheten utövar tillsyn över att de obligatoriska energibesiktningarna av företag genomförs i enlighet med denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. En viss andel av de energibesiktningar av företag som genomförs varje år ska granskas. Närmare bestämmelser om antalet energibesiktningar som granskas årligen samt om sättet att genomföra granskningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Energimyndigheten har rätt att få rapporten om en objektsbesiktning som ingår i ett företags obligatoriska energibesiktning in för granskning. Rapporten ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter begäran från Energimyndigheten och får inte vara mer än fyra år gammal.

På begäran av Energimyndigheten ska Patent- och registerstyrelsen för ordnandet av tillsynen lämna Energimyndigheten uppgifter om företag i handelsregistret. Uppgifterna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

3 kap.

Behörigheten för och registrering av personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag

13 §

Behörigheten för den som är ansvarig för energibesiktningen

Den ansvariga personen för den obligatoriska energibesiktningen av ett företag ska vara en person vars behörighet har konstate-

rats och är i kraft och som har antecknats i ett register över personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag.

Den som är ansvarig för energibesiktningen av ett företag ska ha lämplig examen inom teknik-, miljö- eller energisektorn eller arbetserfarenhet som ersätter en sådan examen samt ska ha genomgått utbildning för personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag. Han eller hon ska dessutom ha sådan förtrogenhet med genomförandet av energibesiktningar av företag och med lagstiftningen om energibesiktningar som han eller hon visat genom ett med godkänt resultat avlagt prov för ansvariga personer för energibesiktningar.

På erkännande av formell behörighet och yrkeskompetens som skaffats i någon annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska området tillämpas lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007).

Närmare bestämmelser om lämpliga examina, godtagbar ersättande arbetserfarenhet, utbildningen för ansvariga personer och innehållet i provet för ansvariga personer får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Egna anställda som ansvariga för energibesiktningen

En anställd vid företaget kan vara ansvarig för energibesiktning av företaget. Sådana ansvariga personer omfattas av samma behörighetskrav som andra personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag, och deras behörighet ska ha konstaterats av myndigheten i enlighet med 15 §.

15 §

Konstaterande av behörigheten för den som är ansvarig för energibesiktningen

Ansökan om behörighet som ansvarig för energibesiktningen av ett företag lämnas till

Energimyndigheten. Myndigheten konstaterar att personen i fråga har den utbildning eller ersättande arbetserfarenhet som krävs av en ansvarig person och att denne avlagt provet för ansvariga personer med godkänt resultat samt godkänner eller avslår ansökan om behörighet.

Förnyad behörighet ansöks hos Energimyndigheten. Myndigheten konstaterar att yrkeskompetensen upprätthållits eller förutsätter att provet för ansvariga personer ska avläggas med godkänt resultat för att behörigheten ska förnyas. Närmare bestämmelser om upprätthållande av yrkeskompetensen genom utförandet av energibesiktningar, utbildning eller på annat jämförbart sätt får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Giltighetstiden för behörighet att ansvara för energibesiktningen

Behörigheten gäller i sju år från den dag då beslutet om behörighet meddelades.

17 §

Återkallande av behörighet

Om den som är ansvarig för energibesiktningen av ett företag upprepade gånger bryter mot minimikraven avseende energibesiktningar av företag, eller annars visar sig vara inkompetent för uppgiften, kan Energimyndigheten återkalla personens behörighet.

18 §

Registret över personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag

Energimyndigheten för ett register över personer som är ansvariga för energibesiktningar av företag.

I registret införs den ansvarige personens kontaktuppgifter, det identifikationsnummer

som den ansvarige personen tilldelats samt behörighetens giltighetstid. Dessutom kan i registret också lagras uppgifter om de energibesiktningar som den ansvarige personen genomfört, om han eller hon önskar det. Uppgifterna om en person som är ansvarig för energibesiktningen av ett företag avförs ur registret när ett år har förflutit från det att giltighetstiden för hans eller hennes behörighet löpte ut, om inte behörigheten dessförinnan har förnyats.

Energimyndigheten beslutar om utlämnande av uppgifter ur registret.

Var och en har rätt att utan ersättning få uppgift om en enskild registeranteckning som gäller honom eller henne själv.

4 kap.

Mätning och fakturering

19 §

Tillhandahållande av mätare för slutförbrukare av fjärrvärme och fjärrkyla

Den som ordnar med mätningen ska till ett konkurrenskraftigt pris tillhandahålla slutförbrukare av fjärrvärme och fjärrkyla mätare som korrekt visar slutförbrukarens faktiska energiförbrukning och ger information om faktisk förbrukningstidpunkt när

1) en befintlig mätare byts ut, utom om detta är tekniskt omöjligt eller inte är kostnadseffektivt med beaktande av den beräknade sparpotentialen på lång sikt,

2) när en ny inkoppling görs i en ny byggnad, eller

3) det är fråga om reparation som förutsätter bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller åtgärdstillstånd enligt 126 § i den lagen och reparationen kan ha stor inverkan på byggnadens energiprestanda.

20 §

Fastighetens värmeenergimätare

Om en fastighet försörjs med värme eller kyla från ett fjärrvärmenät eller från en central källa som försörjer flera byggnader, ska en värmeenergimätare installeras vid leveranspunkten för fjärrvärme, fastighetens värmeväxlare eller leveranspunkten för värme, när uppvärmningssystemet byts ut eller när det görs en ny inkoppling i en ny fastighet.

21 §

Handledning av slutförbrukaren vid installation av mätare för fjärrvärme och fjärrkyla

I samband med installationen av en mätare för fjärrvärme och fjärrkyla ska den som ordnar med mätningen ge slutförbrukaren lämpliga råd och information särskilt om hela den potential som mätarna rymmer i fråga om hantering av mätuppgifter och övervakning av energiförbrukningen.

22 §

Fakturering

Fjärrvärme och fjärrkyla ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Faktureringen får ske utifrån mätaravläsning som görs av slutförbrukaren.

Fjärrvärme och fjärrkyla får faktureras enligt uppskattad förbrukning eller ett fast belopp endast om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad energiförbrukning får också göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad energiförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

Trots det som föreskrivs i 1 och 2 mom. får energidetaljisten eller slutförbrukaren avtala om andra betalnings- och faktureringsätt. De faktiska förbruknings- och prisuppgifterna ska dock, om de är tillgängliga, lämnas till kunden minst fyra gånger om året.

I fakturan eller avtalet, på kvittot eller i en bilaga till dessa ska slutförbrukaren av bränsle lämnas specificerade uppgifter om enhetspriset på bränsle och mängden bränsle som levererats.

Fakturor på och uppgifter om förbrukning av fjärrvärme och fjärrkyla ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det. En faktura ska vara tydligt specificerad. De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt.

23 §

Minimiuppgifter i fakturor för fjärrvärme, fjärrkyla och bränsle

Energidetaljisten ska med fakturan för fjärrvärme och fjärrkyla samt bränsle lämna adekvat information som ger slutförbrukarna en fullständig redovisning av de aktuella energikostnaderna. Uppgifterna om och uppskattningarna av energikostnaderna ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Fakturan ska åtföljas av uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och kostnader och en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året.

Energidetaljisten ska i kvittot eller fakturan eller på något annat lämpligt sätt lämna slutförbrukaren av energi uppgifter om åtgärder för förbättrad energieffektivitet samt kontaktuppgifter för sådana aktörer som kan lämna ytterligare upplysningar om åtgärder för förbättrad energieffektivitet.

Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om de uppgifter som fakturan ska

innehålla och om det sätt på vilket uppgifterna ska presenteras i fakturan.

24 §

Uppgifter om tidigare förbrukning av fjärrvärme och fjärrkyla

Den som ordnar med mätningen ska säkerställa att slutförbrukaren på ett enkelt sätt får tillgång till sådan tydlig kompletterande information om sin tidigare förbrukning av fjärrvärme och fjärrkyla som möjliggör egna detaljerade kontroller.

Om en fjärravläsbar mätare som är kapabel att registrera uppgifter varje timme används vid mätningen, ska kompletterande information om tidigare förbrukning finnas tillgänglig för slutförbrukaren och den ska innehålla uppgifter från minst de tre föregående åren eller från och med leveransavtalets ikraftträdande, om mindre än tre år har förflutit efter det.

De slutförbrukare som inte har en fjärravläsbar mätare som kan registrera uppgifter varje timme ska ges tillgång till befintliga uppgifter.

I den mån det finns information om slutförbrukarens fakturor för fjärrvärme och fjärrkyla och om tidigare förbrukning, ska den som ordnar med mätningen på slutförbrukarens begäran göra informationen tillgänglig för den energileverantör som slutförbrukaren anvisar.

25 §

Rapport om energiförbrukning

En energidetaljist ska på ett adekvat sätt och avgiftsfritt lämna slutförbrukare som är anslutna till ett distributionsnät för el samt slutförbrukare som använder fjärrvärme, fjärrkyla och ledningsgas, en rapport om deras energiförbrukning minst en gång om året. Rapporten ska innehålla åtminstone

1) uppgift om slutförbrukarens energiförbrukning under rapporteringsperioden och de

föregående tre åren, dock högst för den tid då kundförhållandet har varat,

2) referensdata om slutförbrukarens energiförbrukning jämfört med andra motsvarande slutförbrukare,

3) information om åtgärder för förbättrad energieffektivitet samt kontaktuppgifter för sådana aktörer som kan lämna ytterligare upplysningar om åtgärder för förbättrad energieffektivitet.

En detaljist är inte rapporteringsskyldig enligt 1 mom., om mätning av den faktiska förbrukningen inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

Om energidetaljisten byts, ska rapporten om energiförbrukning lämnas till slutförbrukaren inom tre månader från det att avtalet om energiförsäljning löpt ut. Om avtalet mellan slutförbrukaren och energidetaljisten ännu inte varit i kraft sex månader eller om den föregående rapporten har lämnats inom de föregående sex månaderna, behöver en rapport enligt 1 mom. inte lämnas.

Om slutförbrukaren och detaljisten avtalat om elektronisk fakturering, ska rapporten lämnas i första hand på elektronisk väg. Om pappersfaktura används, ska rapporten sändas i första hand per post. Slutförbrukaren och detaljisten får också avtala om annat leveranssätt.

En nätt innehavare som sköter mätningen av elenergi ska till elförsäljaren avgiftsfritt lämna de uppgifter om en slutförbrukares elanvändning som behövs med tanke på rapporten.

Närmare bestämmelser om innehållet i rapporten om energiförbrukning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §

Utredning om energiförsäljningen

En energidetaljist ska på begäran av Energimyndigheten lämna myndigheten följande uppgifter om el, ledningssgas, fjärrvärme och fjärrkyla:

1) den totala energiförsäljningen och tidpunkterna för den,

2) slutförbrukarnas energiförbrukning per användarkategori,

3) den geografiska fördelningen av slutförbrukarna per kundgrupp,

4) prissättningen och prisstrukturen.

En bränslegrossist ska lämna följande uppgifter om bränsle per bränsleslag:

1) den totala bränsleförsäljningen och tidpunkten för den,

2) den geografiska fördelningen av försäljningen,

3) bränslepriset.

Energimyndigheten får begära uppgifter enligt 1 och 2 mom. högst en gång per år och för en period på högst tre år. Uppgifterna ska lämnas i den form som Energimyndigheten begär och avgiftsfritt.

Energidetaljister ska bevara uppgifterna enligt 1 mom. och bränslegrossister uppgifterna enligt 2 mom. i minst fyra år.

Närmare bestämmelser om vad uppgifterna ska omfatta och hur de ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Främjande av kraftvärmeproduktion

27 §

Kostnadsnyttoanalys

När en termisk elproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 MW planeras eller genomgår en omfattande uppgradering, ska verksamhetsutövaren göra en kostnadsnyttoanalys för att utvärdera kostnaderna för och fördelarna med att driva den som ett högeffektivt kraftvärmeverk.

När en industrianläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 MW som kan generera överskottsvärme vid en lämplig temperaturnivå planeras eller genomgår en omfattande uppgradering, ska verksamhetsutövaren

göra en kostnadsnyttoanalys för att utvärdera kostnaderna för och fördelarna med att utnyttja överskottsvärme för att tillgodose en ekonomiskt motiverad efterfrågan och med att ansluta anläggningen till ett nät för fjärrvärme och fjärrkyla.

När ett nytt nät för fjärrvärme och fjärrkyla planeras inom ett område med en industrianläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 MW, eller när inom ett befintligt nät för fjärrvärme eller fjärrkyla en ny energiproduktionsanläggning med en total tillförd effekt på mer än 20 MW planeras, eller när en sådan befintlig anläggning genomgår en omfattande uppgradering, ska verksamhetsutövaren göra en kostnadsnyttoanalys för att utvärdera kostnaderna för och fördelarna med att utnyttja användbar överskottsvärme från närliggande industrianläggningar.

Installation av utrustning avsedd för avskiljning av koldioxid som produceras av en förbränningsanläggning för att lagras i enlighet med lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012) betraktas inte som uppgradering enligt i 1—3 mom.

28 §

Befrielse från skyldigheten att göra kostnadsnyttoanalys

Trots det som föreskrivs i 27 § behöver en kostnadsnyttoanalys inte göras när det är fråga om

1) en toppbelastnings- och reservanläggning för elproduktion som planeras vara i drift mindre än 1500 driftstimmar per år,

2) ett kärnkraftverk,

3) en anläggning som behöver vara placerad nära en geologisk lagringsplats som godkänts i enlighet med lagen om avskiljning och lagring av koldioxid,

4) en ny energiproduktionsanläggning med en liten effekt som ingår i ett befintligt fjärrvärmenät och det inte finns tillgång till användbar spillvärme från industrin i närheten av fjärrvärmenätet,

5) en ny industrianläggning eller industrianläggning som genomgår en uppgradering, om anläggningen genererar användbar överskottsvärme i liten utsträckning och inget fjärrvärmenät finns i närheten av den, eller

6) en anläggning som är belägen inom ett område med en liten efterfrågan på fjärrvärme.

Närmare bestämmelser om befrielsegrunder som avses i 4—6 punkten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 §

Anmälan om kostnadsnyttoanalys

Den verksamhetsutövare som är ansvarig för ett projekt ska lämna en anmälan om kostnadsnyttoanalys till Energimyndigheten. Av anmälan ska framgå resultatet av kostnadsnyttoanalysen och huruvida verksamhetsutövaren ämnar driva elproduktionsanläggningen enligt 27 § 1 mom. som kraftvärmeverk eller utnyttja överskottsvärme från industrin som fjärrvärme i de situationer som avses i 27 § 2 eller 3 mom. Anmälan ska lämnas till Energimyndigheten innan byggnads- eller uppgraderingsarbetet inleds.

Energimyndigheten kan inom en månad från mottagandet av anmälan begära ytterligare utredning, om den anmälan som inlämnats inte är tillräcklig, eller om verksamhetsutövaren meddelar att denne inte driver anläggningen som kraftvärmeverk eller använder överskottsvärmen från industrin trots att kostnadsnyttoanalysen visar att sådan drift eller användning är lönsam. Tilläggsutredningen ska lämnas till Energimyndigheten inom en månad efter Energimyndighetens begäran. Byggnads- eller uppgraderingsarbeten får inte fortsättas innan tilläggsutredningen har lämnats.

Närmare bestämmelser om kostnadsnyttoanalysen och innehållet i anmälan om den får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

30 §

Tillsynsmyndighet

Energimyndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser och myndighetsföreskrifter som har utfärdats med stöd av den.

31 §

Vite

Energimyndigheten kan förena sina beslut som fattas med stöd av denna lag med vite. Bestämmelser om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen (1113/1990).

32 §

Sökande av ändring i tillsynsmyndighetens beslut

I ett beslut som Energimyndigheten fattat med stöd av denna lag får ändring sökas ge-

nom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). I andra beslut som förvaltningsdomstolen meddelat än beslut i ärenden som avses i 17 § får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

33 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009).

Stora företag ska genomföra en i 6 § avsedd obligatorisk energibesiktning av företaget senast den 5 december 2015.

De personer som av Motiva Oy beviljats behörighet som ansvariga för företags energibesiktningar före lagens i kraftträdande anses uppfylla behörighetsvillkoren för genomförande av energibesiktningar av företag till utgången av 2016.

Den som ordnar med mätning ska börja tillhandahålla kunderna tjänster enligt 24 § 2 mom. före utgången av 2015.

2

Lag

om ändring av elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i elmarknadslagen (588/2013) 3 § 34 punkten samt 20, 57 och 69 §, och
fogas till 3 § nya 35 och 36 punkter samt till lagen nya 24 a, 24 b, 53 a, 57 a och 69 a §,
som följer:

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

34) *bestämmande inflytande* rättigheter, avtal och andra medel som separat eller tillsammans, med hänsyn till de faktiska och juridiska omständigheterna i saken ger möjlighet att utöva avgörande inflytande i ett företag, i synnerhet genom

a) äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,

b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessas omröstningar eller beslut,

35) *aggregator* en tjänsteleverantör på efterfrågesidan som lägger samman kortvariga användarlaster för att sälja eller utauktionera dem på organiserade elmarknader,

36) *organiserade elmarknader* OTC-marknader och elbörser där handel idkas med elenergi, kapacitet, balanstjänster, tilläggs-tjänster eller terminer.

20 §

Anslutningsskyldighet

Nätinnehavaren ska på begäran och mot skäligen ersättning till sitt elnät ansluta de eldriftsställen och kraftverk inom sitt verksamhetsområde som uppfyller de tekniska kraven. Anslutningsvillkoren och de tekniska kraven ska vara öppna, objektiva och icke-diskriminerande och beakta elsystemets driftsäkerhet och effektivitet.

Nätinnehavaren ska publicera de tekniska kraven för anslutning och en skäligen tid inom vilken nätinnehavaren behandlar de anbudsfrågor som gäller anslutning.

Nätinnehavaren ska på begäran från den som ska anslutas ge denne en omfattande och tillräckligt detaljerad uppskattning av anslutningskostnaderna och en bedömning av när anslutningen kan levereras. Anslutningen till elnätet ska ske inom 24 månader från det att anslutningsavtalet ingåtts, om det är möjligt för nätinnehavaren att inom den tiden göra sådana investeringar i elnätet som anslutningen kräver på ett sätt som är skäligen ur

nätinnehavarens synvinkel och icke diskriminerande ur nätanvändarnas synvinkel.

24 a §

Energieffektivitet vid prissättningen av nättjänster

I prissättningen av och försäljningsvillkoren för nättjänster får inte förekomma villkor som är skadliga med tanke på den totala effektiviteten hos elproduktionen, elöverföringen, eldistributionen och elleveranserna samt energieffektiviteten.

24 b §

Flexibilitet i elförbrukningen och åtgärder för efterfrågestyrning vid prissättningen av nättjänster

I prissättningen av nättjänster får inga sådana villkor uppställas som kan hindra tillhandahållande av flexibilitet i elförbrukningen på marknaden för balanskraft och tilläggstjänster för köpare eller som hindrar detaljister från att på organiserade elmarknader ställa till förfogande systemtjänster med tanke på åtgärder för efterfrågestyrning eller efterfrågehantering. I prissättningen av nättjänsterna ska hänsyn tas till de kostnader och fördelar som medförs av flexibiliteten i elförbrukningen och nätinnehavarens åtgärder för styrning av efterfrågan.

Nätinnehavarens försäljningsvillkor för nättjänster ska skapa förutsättningar för flexibiliteten i elförbrukningen att delta i marknaden för balanskraft och reservkraft och i tillhandahållandet av tilläggstjänster, om nätinnehavaren ska ordna deltagandet. I försäljningsvillkoren ska elsystemets driftsäkerhet och effektivitet beaktas. I försäljningsvillkoren får det inte ingå villkor som utan grund hindrar att den flexibilitet i elförbrukningen som en aggregator tillhandahåller deltar i

marknaden för balanskraft och reservkraft eller i tillhandahållandet av tilläggstjänster.

53 a §

Anslutning av kraftvärmeproduktion och småskalig elproduktion till nätet

Distributionsnätinnehavaren ska ha allmänna och lättillämpliga förfaranden för anslutning av högeffektiv kraftvärme enligt 3 § 14 punkten i energieffektivitetslagen (/) och småskalig elproduktion till distributionsnätet.

57 §

Distributionsnätinnehavarens fakturor

Distributionsnätinnehavaren ska fakturera för distributionsnätanvändares faktiska förbrukning minst fyra gånger om året. När det gäller annan än timmättningsapparat får fakturering ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning.

Distributionsnätinnehavaren får fakturera för uppskattad förbrukning eller fakturera ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får göras också om driftstället inte har försetts med mätapparat.

Distributionsnätinnehavaren ska i fakturan för distributionsnätanvändaren lämna en specifikation över hur priset på eldistribution bildats. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på eldistribution ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året ska vara möjlig utifrån de uppgifter som lämnats. I fakturor som sänds

till konsumenter ska distributionsnätinnehavaren ge uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturor på och uppgifter om förbrukningen ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

57 a §

Betalningssätt för distributionsnätinnehavarens fakturor

Distributionsnätinnehavaren ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt att betala räkningar för eldistribution. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som distributionsnätinnehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om distributionsnätinnehavaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade sannolika årliga elkonsumtion.

69 §

Detaljförsäljarens fakturor

El som levererats till slutförbrukaren ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. När det gäller annan än timmätningsapparat får fakturering ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning.

Levererad el få faktureras enligt uppskattad förbrukning eller till ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärdena för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får göras också om driftstället inte har försetts med mätapparat.

En detaljförsäljare ska i sin faktura ge slutförbrukaren en specifikation över hur elpriset bildas samt information om avtalets giltighetstid. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på eldistribution ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året ska vara möjlig utifrån de uppgifter som lämnats. I fakturor som sänds till konsumenter ska detaljförsäljaren ge uppgifter om hur konsumenterna samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

Detaljförsäljaren ska sända konsumenten en slutfaktura inom sex veckor från det att elleveransen till konsumenten har avslutats.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturor på och uppgifter om förbrukningen ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

69 a §

Betalningssätt för detaljförsäljarens fakturor

Detaljförsäljaren ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt att betala elräkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade

med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som detaljförsäljaren orsakas av att erbjuda olika betalningsätt. Om detaljförsäljaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsu-

mentens uppskattade sannolika årliga elkonsumtion.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 57, 57 a, 69 och 69 a § träder dock i kraft först den 20 .

3

Lag**om ändring av naturgasmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i naturgasmarknadslagen (508/2000) 3 kap. 2 § och 4 kap. 3 §, sådana de lyder i lag 589/2013, och *fogas* till 2 kap. nya 9 a och 9 b § samt till 4 kap. en ny 3 a § som följer:

2 kap.

Allmänna förpliktelser för nätinnehavare och innehavare av lagringsanläggning och behandlingsanläggning för kondenserad naturgas samt prissättningen av tjänster

9 a §

Distributionsnätsinnehavaren ska fakturera för den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Om mätapparaturen inte omfattas av systemet för fjärravläsning, får fakturering grunda sig på slutförbrukarens mätavläsning.

Distributionsnätsinnehavaren får dock fakturera för uppskattad förbrukning eller fakturera ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätavläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får också göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad naturgasförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

Distributionsnätsinnehavaren ska i fakturan för nätanvändaren lämna en specifikation över hur priset på naturgasdistribution bildats. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på naturgasdistributionen ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och samt uppgif-

ter som gör en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året möjlig. I fakturor som sänds till konsumenter ska distributionsnätsinnehavaren ge uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Naturgasmarknadsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturorna och uppgifterna ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

9 b §

Distributionsnätsinnehavaren ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt för att betala räkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som distributionsnätsinnehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om distributionsnätsinnehavaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem, ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade årliga naturgaskonsumtion.

3 kap.

Systemförpliktelser och utredning av naturgashandeln

2 §

Nätinnehavaren ska ordna den mätning av naturgasleveranser i sitt naturgasnät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och anmälandet av dem till parterna på naturgasmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas till naturgasleverantören per driftsställe eller per mätning.

Slutförbrukaren ska till ett konkurrenskraftigt pris erbjudas mätare som korrekt visar naturgasförbrukningen och ger information om faktisk förbrukningstidpunkt i följande fall:

1) när en befintlig mätare byts ut, utom om detta är tekniskt omöjligt eller inte är kostnadseffektivt med beaktande av den beräknade sparpotentialen på lång sikt,

2) när en ny inkoppling görs i en ny byggnad, eller

3) när det är fråga om reparation som förutsätter bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller åtgärdsstillstånd enligt 126 § i den lagen och reparationen kan ha stor inverkan på byggnadens energiprestanda.

Nätinnehavaren kan tillhandahålla mätjänster antingen som eget arbete eller skaffa tjänsterna hos utomstående. Tjänster kan då skaffas också hos andra parter inom naturgashandeln.

Närmare bestämmelser om mätning av naturgasleveranser i naturgasnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla

1) installering av mätapparatur i ett driftsställe, en lagringsanläggning, en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en produktionsanläggning för gas från förnybara energikällor,

2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,

3) avläsning av mätapparatur,

4) utnyttjande av mätningssuppgifter,

5) tidsfördelning i fråga om mättjänster.

4 kap.

Naturgasleverans och naturgasförbrukarens ställning

3 §

Naturgas som levererats till slutförbrukaren ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Om mätapparaturen inte omfattas av systemet för fjärravläsning, får fakturering ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning.

Naturgasleveranser får faktureras enligt uppskattad förbrukning eller till ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får också göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad naturgasförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

En naturgasleverantör ska i sin faktura ge kunden en specifikation över hur naturgaspriset bildas samt information om avtalets giltighetstid. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på naturgasdistributionen ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och samt uppgifter som möjliggör en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året. I fakturor som sänds till konsumenter ska naturgasleverantören ge uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Naturgasmarknadsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla

och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

Naturgasleverantören ska sända konsumenten en slutfaktura inom sex veckor från det att naturgasleveransen till konsumenten har avslutats.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturorna och uppgifterna ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

3 a §

Naturgasleverantören ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt att betala räkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara för-

enade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som naturgasleverantören orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om naturgasleverantören erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade årliga naturgaskonsumtion.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 2 kap. 9 a och 9 b § samt i 4 kap. 3 och 3 a § träder dock i kraft först den 20 .

4

Lag

om ändring av 6 och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 6 och 10 § som följer:

6 §

Energimyndighetens uppgifter som nationell energitillsynsmyndighet

Energimyndigheten ska i egenskap av den nationella energitillsynsmyndighet som avses i Europeiska unionens lagstiftning om el- och naturgasbranschen i synnerhet

1) för innehavare av el- och naturgasnät fastställa metoder för prissättning av överföring och distribution i enlighet med det förfarande som föreskrivs i denna lag,

2) säkerställa att innehavarna av el- och naturgasnät samt andra företag inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen och unionens lagstiftning och i överensstämmelse med sin behörighet besluta om nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens på elmarknaden och naturgasmarknaden och säkerställa att marknaderna fungerar korrekt,

3) samarbeta i gränsöverskridande frågor med energitillsynsmyndigheterna i de andra EES-staterna och med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

4) verkställa de juridiskt bindande beslut av byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och Europeiska kommissionen som hör till verkets ansvarsområde,

5) säkerställa att korssubventionering inte förekommer mellan verksamhetsgrenarna

överföring, distribution och leverans av el och naturgas, lagring av naturgas samt behandling av kondenserad naturgas,

6) övervaka stamnätsinnehavarnas och gasöverföringsnätinnehavarnas investeringsplaner,

7) övervaka efterlevnaden av reglerna för el- och naturgasnätens säkerhet och tillförlitlighet, se över hur näten fungerat tidigare och delta i beredningen av krav på kvaliteten hos el- och naturgasnätstjänster och el- och naturgasleveranser,

8) övervaka nivån på transparensen på el- och naturgasmarknaden och säkerställa att företagen inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens,

9) övervaka öppnandet av parti- och detaljmarknaden för el och naturgas för konkurrens samt följa hur konkurrensen fungerar på dessa marknader,

10) övervaka om det inom elbranschen och naturgasbranschen förekommer avtalspraxis som begränsar konkurrensen och exklusivitetsklausuler som gäller icke-hushållskunder,

11) övervaka hur mycket tid innehavarna av el- och naturgasnät använder för leverans av anslutningar och reparationer,

12) övervaka grunderna för regleringen av användarrättigheter i fråga om naturgaslager och lagring av gas i rörledning samt andra stödtjänster i fråga om naturgas och övervaka tillämpningen av de bestämmelser som gäller

användarrättigheter i fråga om naturgaslager och lagring av gas i rörledning samt andra tilläggstjänster,

13) bidra till att säkerställa effektiviteten och genomförandet när det gäller konsumentskyddsåtgärder som riktar sig till el- och naturgasmarknaden,

14) årligen göra upp och publicera en utvärdering av hur skyldigheter som gäller allmännyttiga tjänster i fråga om el- och naturgasleveranser har fullgjorts,

15) säkerställa att kunderna kan få tillgång till uppgifter om sin egen förbrukning av el eller naturgas,

16) övervaka verkställandet av de bestämmelser som gäller ställningen och ansvarsområdena för innehavare av el- och naturgasnät, leverantörer av el och naturgas, kunder samt andra parter på el- och naturgasmarknaden,

17) övervaka investeringar som görs i elproduktionskapacitet och deras konsekvenser för elleveranssäkerheten,

18) övervaka samarbete i tekniska frågor mellan EES-staternas och tredjeländers innehavare av stamnät för el,

19) övervaka genomförandet av skyddsåtgärder som gäller el- och naturgasmarknaden,

20) främja kompatibiliteten hos de processer för utbyte av uppgifter som hänför sig till de viktigaste marknadsprocesserna på el- och gasmarknaden på regional nivå,

21) främja även deltagandet av efterfrågebaserade resurser i el- och naturgasmarknaden utöver utbudet.

Vid skötseln av uppgifterna enligt denna paragraf ska Energimyndigheten beakta de undantag som föreskrivs i naturgasmarknadslagen och naturgasnätsförordningen.

10 §

Villkor och metoder som fastställs av Energimyndigheten

Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nät-

innehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iakta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:

1) metoderna för bestämmande av nätinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten under tillsynsperioden,

2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,

3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,

4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,

5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,

6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,

7) metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnätsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning.

I beslutet om fastställande av de metoder som ska iaktas vid prissättningen kan det bestämmas om

1) principerna för värdering av det kapital som är bundet till nätverksamheten eller tjänsten,

2) sättet för bestämmande av en godtagbar avkastning på kapital som är bundet till nätverksamheten eller tjänsten eller av en godtagbar avkastning på tjänsten,

3) sättet för bestämmande av nätverksamhetens eller tjänstens resultat och sådan rättelse av resultaträkningen och balansräkningen som detta kräver,

4) mål som sporrar till effektivisering av nätverksamheten, främjande av marknadsintegrering, förbättrande av nÄtsÄkerheten och främjande av tillhörande forskning och till utveckling av nätet och tillhandahållande av systemtjänster som främjar nÄtanvÄndarnas Åtgärder för bättre energieffektivitet samt sättet för hur målen bestäms och de metoder enligt vilka målsättningen tillämpas i prissättningen,

5) metoden för bestämmande av prissättningsstrukturen, om en sådan metod behövs för tillträde till nätet eller verkställigheten av en internationell förpliktelse som är bindande för Finland, eller om metoden hänför sig till prissättning av tjänster som omfattas av systemansvar.

Ett beslut om fastställande som riktar sig till elnÄtsinnehavare får inte hindra nÄtÄtnehavaren från att på den organiserade elmarknaden tillhandahålla systemtjänster med tanke på Åtgärder för efterfrÅgestyrning, efterfrÅgehantering eller distribuerad produktion.

SÅdana beslut om fastställande dÄr det bestäms om de metoder som avses i 1 mom. 1 punkten, gÄller under tvÅ pÅ varandra fÅljande tillsynsperioder pÅ fyra År. Om en nÄtÄtnehavare har inlett sin verksamhet medan den tillsynsperiod som tillämpas pÅ andra nÄtÄtnehavare fortfarande pÅgÅr, gÄller beslutet om fastställande enligt 1 mom. 1 punkten trots det fram till slutet av tillsynsperioden i frÅga. SÅdana beslut om fastställande dÄr det bestäms om de villkor, fÅrutsÄttningar och tariffer som avses i 1 mom. 2 punkten gÄller den tid pÅ hÅgst tvÅ År som Energimyndigheten bestÄmmer. Övriga beslut som avses i 1 mom. gÄller tills vidare eller, om det finns sÄrskilda skÄl, den tid som anges i beslutet.

—————
Denna lag trÄder i kraft den 20 .

BestÄmmelserna i 10 § tillämpas inte pÅ ett i 10 § 1 mom. 1 punkten avsett beslut om fastställande, om den tillsynsperiod som faststÄllts i beslutet har bÅrjat efter lagens ikrafttrÄdande.

Helsingfors den 9 oktober 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Europa- och utrikeshandelsminister *Lenita Toivakka*

*Bilagor
Parallelltext*

2

Lag

om ändring av elmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i elmarknadslagen (588/2013) 3 § 34 punkten samt 20, 57 och 69 §, och
fogas till 3 § nya 35 och 36 punkter samt till lagen nya 24 a, 24 b, 53 a, 57 a och 69 a §,
som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

34) *bestämmande inflytande* rättigheter, avtal och andra medel som separat eller tillsammans, med hänsyn till de faktiska och juridiska omständigheterna i saken ger möjlighet att utöva avgörande inflytande i ett företag, i synnerhet genom

- a) äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,
- b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessas voteringar eller beslut.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

34) *bestämmande inflytande* rättigheter, avtal och andra medel som separat eller tillsammans, med hänsyn till de faktiska och juridiska omständigheterna i saken ger möjlighet att utöva avgörande inflytande i ett företag, i synnerhet genom

- a) äganderätt eller nyttjanderätt till ett företags samtliga tillgångar eller en del av dessa,
- b) rättigheter eller avtal som ger ett avgörande inflytande på sammansättningen av ett företags organ och dessas omröstningar eller beslut,

35) **aggregator** en tjänsteleverantör på efterfrågesidan som lägger samman kortvariga användarlaster för att sälja eller utauktionera dem på organiserade elmarknader,

36) **organiserade elmarknader** OTC-marknader och elbörser där handel idkas med elenergi, kapacitet, balanstjänster, tilläggstjänster eller terminer.

20 §

Anslutningsskyldighet

Nätinnehavaren ska på begäran och mot skäligen ersättning till sitt elnät ansluta de eldriftsställen och kraftverk inom sitt verksamhetsområde som uppfyller de tekniska kraven. Anslutningsvillkoren och de tekniska kraven ska vara öppna, objektiva och icke-diskriminerande och beakta elsystemets driftsäkerhet och effektivitet.

Nätinnehavaren ska publicera de tekniska kraven för anslutning och en skälig tid inom vilken nätinnehavaren behandlar de anbudsfrågningar som gäller anslutning.

Nätinnehavaren ska på begäran från den som ska anslutas ge denne en omfattande och tillräckligt detaljerad uppskattning av anslutningskostnaderna och en bedömning av när anslutningen kan levereras.

20 §

Anslutningsskyldighet

Nätinnehavaren ska på begäran och mot skälig ersättning till sitt elnät ansluta de eldriftsställen och kraftverk inom sitt verksamhetsområde som uppfyller de tekniska kraven. Anslutningsvillkoren och de tekniska kraven ska vara öppna, objektiva och icke-diskriminerande och beakta elsystemets driftsäkerhet och effektivitet.

Nätinnehavaren ska publicera de tekniska kraven för anslutning och en skälig tid inom vilken nätinnehavaren behandlar de anbudsfrågningar som gäller anslutning.

Nätinnehavaren ska på begäran från den som ska anslutas ge denne en omfattande och tillräckligt detaljerad uppskattning av anslutningskostnaderna och en bedömning av när anslutningen kan levereras. *Anslutningen till elnätet ska ske inom 24 månader från det att anslutningsavtalet ingåtts, om det är möjligt för nätinnehavaren att inom den tiden göra sådana investeringar i elnätet som anslutningen kräver på ett sätt som är skäligt ur nätinnehavarens synvinkel och icke diskriminerande ur nätanvändarnas synvinkel.*

24 a §

Energieffektivitet vid prissättningen av nättjänster

I prissättningen av och försäljningsvillkoren för nättjänster får inte förekomma villkor som är skadliga med tanke på den totala effektiviteten hos elproduktionen, elöverföringen, eldistributionen och elleveranserna samt energieffektiviteten.

24 b §

Flexibilitet i elförbrukningen och åtgärder för efterfrågestyrning vid prissättningen av nättjänster

I prissättningen av nättjänster får inga sådana villkor uppställas som kan hindra tillhandahållande av flexibilitet i elförbrukningen på marknaden för balanskraft och tilläggstjänster för köpare eller som hindrar detaljister från att på organiserade elmarknader ställa till förfogande systemtjänster med tanke på åtgärder för efterfrågestyrning eller efterfrågehantering. I prissättningen av nättjänsterna ska hänsyn tas till de kostnader och fördelar som medförs av flexibiliteten i elförbrukningen och nätinnehavarens åtgärder för styrning av efterfrågan.

Nätinnehavarens försäljningsvillkor för nättjänster ska skapa förutsättningar för flexibiliteten i elförbrukningen att delta i marknaden för balanskraft och reservkraft och i tillhandahållandet av tilläggstjänster, om nätinnehavaren ska ordna deltagandet. I försäljningsvillkoren ska elsystemets driftsäkerhet och effektivitet beaktas. I försäljningsvillkoren får det inte ingå villkor som utan grund hindrar att den flexibilitet i elförbrukningen som en aggregator tillhandahåller deltar i marknaden för balanskraft och reservkraft eller i tillhandahållandet av tilläggstjänster.

53 a §

Anslutning av kraftvärmeproduktion och småskalig elproduktion till nätet

Distributionsnätinnehavaren ska ha allmänna och lättillämpliga förfaranden för anslutning av högeffektiv kraftvärme enligt 3 § 14 punkten i energieffektivitetslagen (/) och småskalig elproduktion till distributionsnätet.

57 §

Distributionsnätsinnehavarens fakturering i fråga om distributionsnät

Distributionsnätsinnehavaren ska i sin faktura ge distributionsnätsanvändaren en specifikation av hur priset för eldistributionen bildas. Distributionsnätsinnehavaren ska i fakturor som sänds till konsumenter lämna uppgifter om hur de kan göra reklamationer och i fakturering som är riktad till konsumenter uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Energimarknadsverket får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och hur uppgifterna ska ges i fakturan.

Distributionsnätsinnehavaren ska erbjuda konsumenterna olika sätt för betalning av eldistributionsräkningar. Alternativen får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. Villkoren för betalningssätten får beakta skäliga skillnader i de kostnader som innehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om distributionsnätsinnehavaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem, ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens kalkylerade sannolika årliga elförbrukning.

57 §

Distributionsnätsinnehavarens fakturor

Distributionsnätsinnehavaren ska fakturera för distributionsnätsanvändares faktiska förbrukning minst fyra gånger om året. När det gäller annan än timmättningsapparat för fakturering ska utifrån slutförbrukarens mätaravläsning.

Distributionsnätsinnehavaren får fakturera för uppskattad förbrukning eller fakturera ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får göras också om driftstället inte har försetts med mätapparat.

Distributionsnätsinnehavaren ska i fakturan för distributionsnätsanvändaren lämna en specifikation över hur priset på eldistribution bildats. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på eldistribution ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året ska vara möjlig utifrån de uppgifter som lämnats. I fakturor som sänds till konsumenter ska distributionsnätsinnehavaren ge uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om

vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturor på och uppgifter om förbrukningen ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

57 a §

Betalningssätt för distributionsnätinnehavarens fakturor

Distributionsnätinnehavaren ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt att betala räkningar för eldistribution. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som distributionsnätinnehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om distributionsnätinnehavaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade sannolika årliga elkonsumtion.

69 §

Detaljförsäljarens fakturering

En detaljförsäljare ska i sin faktura ge slutförbrukaren en specifikation av hur elpriset bildas och information om avtalets giltighetstid. I fakturor som sänds till konsumenter ska detaljförsäljaren ge konsumenterna uppgifter om hur de kan göra reklamationer och i fakturering som är riktad till konsumenter uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Energimarknadsverket får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och

69 §

Detaljförsäljarens fakturor

El som levererats till slutförbrukaren ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. När det gäller annan än timmätningsapparat får fakturering ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning.

hur uppgifterna ska ges i fakturan.

En detaljförsäljare ska sända konsumenten en slutfaktura inom sex veckor efter det att elleveransen till konsumenten har upphört.

Detaljförsljaren ska erbjuda konsumenterna olika sätt för betalning av elräkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. Villkoren för betalningssätten får beakta skäliga skillnader i de kostnader som detaljförsäljaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om detaljförsäljaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem, ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens kalkylerade sannolika årliga elförbrukning.

Bestämmelser om detaljförsäljares fakturering finns dessutom i lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009).

Levererad el få faktureras enligt uppskattad förbrukning eller till ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärdena för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får göras också om driftstället inte har försetts med mätapparat.

En detaljförsäljare ska i sin faktura ge slutförbrukaren en specifikation över hur elpriset bildas samt information om avtalets giltighetstid. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på eldistribution ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året ska vara möjlig utifrån de uppgifter som lämnats. I fakturor som sänds till konsumenter ska detaljförsäljaren ge uppgifter om hur konsumenterna samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Energimyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

Detaljförsljaren ska sända konsumenten en slutfaktura inom sex veckor från det att elleveransen till konsumenten har avslutats.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturor på och uppgifter om förbrukningen ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

69 a §

Betalningssätt för detaljförsäljarens fakturor

Detaljförsljaren ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt att betala elräkningar.

De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som detaljförsäljaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om detaljförsäljaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade sannolika årliga elkonsumention.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 57, 57 a, 69 och 69 a § träder dock i kraft först den 20 .

3

Lag**om ändring av naturgasmarknadslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i naturgasmarknadslagen (508/2000) 3 kap. 2 § och 4 kap. 3 §, sådana de lyder i lag
589/2013, och
fogas till 2 kap. nya 9 a och 9 b § samt till 4 kap. en ny 3 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

**Allmänna förpliktelser för nätinnehavare
och innehavare av lagringsanläggning och
behandlingsanläggning för kondenserad
naturgas samt prissättningen av tjänster**

9 a §

Distributionsnätsinnehavaren ska fakturera för den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Om mätapparaturen inte omfattas av systemet för fjärravläsning, får fakturering grunda sig på slutförbrukarens mätaravläsning.

Distributionsnätsinnehavaren får dock fakturera för uppskattad förbrukning eller fakturera ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får också göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad naturgasförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

Distributionsnätsinnehavaren ska i fakturan för nätanvändaren lämna en specifika-

tion över hur priset på naturgasdistribution bildats. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på naturgasdistributionen ska lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och samt uppgifter som gör en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året möjlig. I fakturor som sänds till konsumenter ska distributionsnätinnehavaren ge uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Naturgasmarknadsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturorna och uppgifterna ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

9 b §

Distributionsnätinnehavaren ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt för att betala räkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningsätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som distributionsnätinnehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om distributionsnätinnehavaren erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem, ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade årliga naturgaskonsumtion.

3 kap

Systemförpliktelser och utredning av naturgashandeln

2 §

Nätinnehavaren ska ordna den mätning av naturgasleveranser i sitt naturgasnät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och anmälandet av dem till parterna på naturgasmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas till naturgasleverantören per driftsställe eller per mätning.

Nätinnehavaren kan tillhandahålla mättjänster antingen som eget arbete eller skaffa tjänsterna hos utomstående. Tjänster kan då skaffas också hos andra parter inom naturgashandeln.

Närmare bestämmelser om mätning av naturgasleveranser i naturgasnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla

- 1) installering av mätapparatur i ett driftsställe, en lagringsanläggning, en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en produktionsanläggning för gas från förnybara energikällor,
- 2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,
- 3) avläsning av mätapparatur,
- 4) utnyttjande av mätningssuppgifter,
- 5) tidsfördelning i fråga om mättjänster

3 kap

Systemförpliktelser och utredning av naturgashandeln

2 §

Nätinnehavaren ska ordna den mätning av naturgasleveranser i sitt naturgasnät som ligger till grund för balansavräkningen och faktureringen samt registreringen av mätuppgifterna och anmälandet av dem till parterna på naturgasmarknaden. De mätuppgifter som behövs vid faktureringen ska lämnas till naturgasleverantören per driftsställe eller per mätning.

Slutförbrukaren ska till ett konkurrenskraftigt pris erbjudas mätare som korrekt visar naturgasförbrukningen och ger information om faktisk förbrukningstidpunkt i följande fall:

- 1) när en befintlig mätare byts ut, utom om detta är tekniskt omöjligt eller inte är kostnadseffektivt med beaktande av den beräknade sparpotentialen på lång sikt,
- 2) när en ny inkoppling görs i en ny byggnad, eller
- 3) när det är fråga om reparation som förutsätter bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller åtgärdsstillstånd enligt 126 § i den lagen och reparationen kan ha stor inverkan på byggnadens energiprestanda.

Nätinnehavaren kan tillhandahålla mättjänster antingen som eget arbete eller skaffa tjänsterna hos utomstående. Tjänster kan då skaffas också hos andra parter inom naturgashandeln.

Närmare bestämmelser om mätning av na-

turgasleveranser i naturgasnät utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna kan gälla

1) installering av mätapparatur i ett driftställe, en lagringsanläggning, en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas eller en produktionsanläggning för gas från förnybara energikällor,

2) krav som ställs på mätapparatur och mätningssystem,

3) avläsning av mätapparatur,

4) utnyttjande av mätningssuppgifter,

5) tidsfördelning i fråga om mättjänster.

4 kap.

Naturgasleverans och naturgasförbrukarens ställning

3 §

En naturgasleverantör ska i sin faktura ge kunden en specifikation över hur naturgaspriset bildas samt information om avtalets giltighetstid. I fakturor som sänds till konsumenter ska naturgasleverantören ge uppgifter om hur de kan göra reklamationer samt i fakturering som är riktad till konsumenter uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Naturgasmarknadsmyndigheten kan meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska ges i fakturan.

Naturgasleverantören ska ge konsumenten en slutfaktura inom sex veckor efter det att naturgasleveransen till konsumenten har avslutats.

Naturgasleverantören ska erbjuda konsumenterna olika sätt för betalning av räkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. Villko-

4 kap.

Naturgasleverans och naturgasförbrukarens ställning

3 §

Naturgas som levererats till slutförbrukaren ska faktureras enligt den faktiska förbrukningen minst fyra gånger om året. Om mätapparaturen inte omfattas av systemet för fjärravläsning, får fakturering ske utifrån slutförbrukarens mätaravläsning.

Naturgasleveranser får faktureras enligt uppskattad förbrukning eller till ett fast belopp, om faktureringen grundar sig på slutförbrukarens mätaravläsning och denne inte har meddelat mätvärden för faktureringsperioden i fråga. Avvikelse från fakturering enligt konstaterad förbrukning får också göras, om mätning och fakturering enligt konstaterad naturgasförbrukning inte är möjlig eller inte kan ordnas till rimlig kostnad.

En naturgasleverantör ska i sin faktura ge kunden en specifikation över hur naturgaspriset bildas samt information om avtalets giltighetstid. Uppgifterna om och uppskattningarna av priset på naturgasdistributionen ska

ren för betalningssätten får beakta skäliga skillnader i de kostnader som distributionsnätinnehavaren orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om naturgasleverantören erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska det i tillräcklig grad återspegla konsumentens kalkylerade årliga naturgaskonsumtion.

Bestämmelser om naturgasleverantörers fakturering finns dessutom i lagen om energieffektivitetstjänster hos företag på energimarknaden (1211/2009).

lämnas till slutförbrukarna i rätt tid och i en lättbegriplig form. Med fakturan ska det lämnas uppgifter om slutförbrukarens faktiska förbrukning och prisuppgifter och samt uppgifter som möjliggör en jämförelse med förbrukningen och kostnaderna under samma period det föregående året. I fakturor som sänds till konsumenter ska naturgasleverantören ge uppgifter om hur konsumenterna kan göra reklamationer samt uppgifter om de mekanismer för tvistlösning som konsumenterna har tillgång till. Naturgasmarknadsmyndigheten får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter fakturan ska innehålla och på vilket sätt uppgifterna ska presenteras i fakturan.

Naturgasleverantören ska sända konsumenten en slutfaktura inom sex veckor från det att naturgasleveransen till konsumenten har avslutats.

De fakturor samt prisuppgifter och uppgifter om förbrukningen som avses i denna paragraf ska lämnas till slutförbrukaren på ett adekvat sätt och avgiftsfritt. Fakturorna och uppgifterna ska sändas till slutförbrukaren på elektronisk väg, om denne önskar det.

3 a §

Naturgasleverantören ska erbjuda konsumenterna alternativa sätt att betala räkningar. De alternativ som erbjuds får inte vara förenade med ogrundade villkor eller villkor som diskriminerar någon kundgrupp. I villkoren för betalningssätten får hänsyn tas till skäliga skillnader i de kostnader som naturgasleverantören orsakas av att erbjuda olika betalningssätt. Om naturgasleverantören erbjuder konsumenterna ett förhandsbetalningssystem ska systemet i tillräcklig grad återspegla konsumentens uppskattade årliga naturgaskonsumtion.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestäm-

Gällande lydelse

RP 182/2014 rd

79

Föreslagen lydelse

*melserna i 2 kap. 9 a och 9 b § samt i 4 kap.
3 och 3 a § träder dock i kraft först den 20 .*

4

Lag**om ändring av 6 och 10 § i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden (590/2013) 6 och 10 § som följer:

Gällande lydelse

6 §

Energimarknadsverkets uppgifter som nationell energitillsynsmyndighet

Energimarknadsverket ska i egenskap av den nationella energitillsynsmyndighet som avses i Europeiska unionens lagstiftning om el- och naturgasbranschen i synnerhet

1) för innehavare av el- och naturgasnät fastställa metoder för prissättning av överföring och distribution i enlighet med det förfarande som föreskrivs i denna lag,

2) säkerställa att innehavarna av el- och naturgasnät samt andra företag inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen och unionens lagstiftning och i överensstämmelse med sin behörighet besluta om nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens på elmarknaden och naturgasmarknaden och säkerställa att marknaderna fungerar korrekt,

3) samarbeta i gränsöverskridande frågor med energitillsynsmyndigheterna i de andra EES-staterna och med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

4) verkställa de juridiskt bindande beslut av byrån för samarbete mellan energitillsyns-

Föreslagen lydelse

6 §

Energimyndighetens uppgifter som nationell energitillsynsmyndighet

Energimyndigheten ska i egenskap av den nationella energitillsynsmyndighet som avses i Europeiska unionens lagstiftning om el- och naturgasbranschen i synnerhet

1) för innehavare av el- och naturgasnät fastställa metoder för prissättning av överföring och distribution i enlighet med det förfarande som föreskrivs i denna lag,

2) säkerställa att innehavarna av el- och naturgasnät samt andra företag inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter enligt den nationella lagstiftningen och unionens lagstiftning och i överensstämmelse med sin behörighet besluta om nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att främja effektiv konkurrens på elmarknaden och naturgasmarknaden och säkerställa att marknaderna fungerar korrekt,

3) samarbeta i gränsöverskridande frågor med energitillsynsmyndigheterna i de andra EES-staterna och med byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

4) verkställa de juridiskt bindande beslut av byrån för samarbete mellan energitillsyns-

myndigheter och Europeiska kommissionen som hör till verkets ansvarsområde,

5) säkerställa att korssubventionering inte förekommer mellan verksamhetsgrenarna överföring, distribution och leverans av el och naturgas, lagring av naturgas samt behandling av kondenserad naturgas,

6) övervaka stamnätsinnehavarnas och gasöverföringsnätinnehavarnas investeringsplaner,

7) övervaka efterlevnaden av reglerna för el- och naturgasnätens säkerhet och tillförlitlighet, se över hur näten fungerat tidigare och delta i beredningen av krav på kvaliteten hos el- och naturgasnätstjänster och el- och naturgasleveranser,

8) övervaka nivån på transparensen på el- och naturgasmarknaden och säkerställa att företagen inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens,

9) övervaka öppnandet av parti- och detaljmarknaden för el och naturgas för konkurrens samt följa hur konkurrensen fungerar på dessa marknader,

10) övervaka om det inom elbranschen och naturgasbranschen förekommer avtalspraxis som begränsar konkurrensen och exklusivitetsklausuler som gäller icke-hushållskunder,

11) övervaka hur mycket tid innehavarna av el- och naturgasnät använder för leverans av anslutningar och reparationer,

12) övervaka grunderna för regleringen av användarrättigheter i fråga om naturgaslager och lagring av gas i rörledning samt andra stödtjänster i fråga om naturgas och övervaka tillämpningen av de bestämmelser som gäller användarrättigheter i fråga om naturgaslager och lagring av gas i rörledning samt andra tilläggstjänster,

13) bidra till att säkerställa effektiviteten och genomförandet när det gäller konsumentskyddsåtgärder som riktar sig till el- och naturgasmarknaden,

14) årligen göra upp och publicera en utvärdering av hur skyldigheter som gäller allmännyttiga tjänster i fråga om el- och naturgasleveranser har fullgjorts,

myndigheter och Europeiska kommissionen som hör till verkets ansvarsområde,

5) säkerställa att korssubventionering inte förekommer mellan verksamhetsgrenarna överföring, distribution och leverans av el och naturgas, lagring av naturgas samt behandling av kondenserad naturgas,

6) övervaka stamnätsinnehavarnas och gasöverföringsnätinnehavarnas investeringsplaner,

7) övervaka efterlevnaden av reglerna för el- och naturgasnätens säkerhet och tillförlitlighet, se över hur näten fungerat tidigare och delta i beredningen av krav på kvaliteten hos el- och naturgasnätstjänster och el- och naturgasleveranser,

8) övervaka nivån på transparensen på el- och naturgasmarknaden och säkerställa att företagen inom el- och naturgasbranschen fullgör sina skyldigheter vad gäller transparens,

9) övervaka öppnandet av parti- och detaljmarknaden för el och naturgas för konkurrens samt följa hur konkurrensen fungerar på dessa marknader,

10) övervaka om det inom elbranschen och naturgasbranschen förekommer avtalspraxis som begränsar konkurrensen och exklusivitetsklausuler som gäller icke-hushållskunder,

11) övervaka hur mycket tid innehavarna av el- och naturgasnät använder för leverans av anslutningar och reparationer,

12) övervaka grunderna för regleringen av användarrättigheter i fråga om naturgaslager och lagring av gas i rörledning samt andra stödtjänster i fråga om naturgas och övervaka tillämpningen av de bestämmelser som gäller användarrättigheter i fråga om naturgaslager och lagring av gas i rörledning samt andra tilläggstjänster,

13) bidra till att säkerställa effektiviteten och genomförandet när det gäller konsumentskyddsåtgärder som riktar sig till el- och naturgasmarknaden,

14) årligen göra upp och publicera en utvärdering av hur skyldigheter som gäller allmännyttiga tjänster i fråga om el- och naturgasleveranser har fullgjorts,

15) säkerställa att kunderna kan få tillgång till uppgifter om sin egen förbrukning av el eller naturgas,

16) övervaka verkställandet av de bestämmelser som gäller ställningen och ansvarsområdena för innehavare av el- och naturgasnät, leverantörer av el och naturgas, kunder samt andra parter på el- och naturgasmarknaden,

17) övervaka investeringar som görs i el-produktionskapacitet och deras konsekvenser för elleveranssäkerheten,

18) övervaka samarbete i tekniska frågor mellan EES-staternas och tredjeländers innehavare av stamnät för el,

19) övervaka genomförandet av skyddsåtgärder som gäller el- och naturgasmarknaden,

20) främja kompatibiliteten hos de processer för utbyte av uppgifter som hänför sig till de viktigaste marknadsprocesserna på el- och gasmarknaden på regional nivå.

Vid skötseln av uppgifterna enligt denna paragraf ska Energimarknadsverket beakta de undantag som föreskrivs i naturgasmarknadslagen och naturgasnätsförordningen.

10 §

Villkor och metoder fastställda av Energi- marknadsverket

Energimarknadsverket ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:

1) metoderna för bestämmande av nättinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjänsten

15) säkerställa att kunderna kan få tillgång till uppgifter om sin egen förbrukning av el eller naturgas,

16) övervaka verkställandet av de bestämmelser som gäller ställningen och ansvarsområdena för innehavare av el- och naturgasnät, leverantörer av el och naturgas, kunder samt andra parter på el- och naturgasmarknaden,

17) övervaka investeringar som görs i el-produktionskapacitet och deras konsekvenser för elleveranssäkerheten,

18) övervaka samarbete i tekniska frågor mellan EES-staternas och tredjeländers innehavare av stamnät för el,

19) övervaka genomförandet av skyddsåtgärder som gäller el- och naturgasmarknaden,

20) främja kompatibiliteten hos de processer för utbyte av uppgifter som hänför sig till de viktigaste marknadsprocesserna på el- och gasmarknaden på regional nivå,

21) främja även deltagandet av efterfrågebaserade resurser i el- och naturgasmarknaden utöver utbudet.

Vid skötseln av uppgifterna enligt denna paragraf ska *Energimyndigheten* beakta de undantag som föreskrivs i naturgasmarknadslagen och naturgasnätsförordningen.

10 §

*Villkor och metoder som fastställs av **Ener-** **gimyndigheten***

Energimyndigheten ska genom ett beslut (*beslut om fastställande*) fastställa att en nätinnehavare, en systemansvarig stamnätsinnehavare och en systemansvarig överföringsnätsinnehavare samt en innehavare av en behandlingsanläggning för kondenserad naturgas ska iaktta följande villkor för tjänsterna och metoder för prissättning av tjänsterna innan dessa införs:

1) metoderna för bestämmande av nättinnehavarens intäkter av nätverksamheten och de avgifter som ska tas ut för överföringstjäns-

under tillsynsperioden,

2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,

3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,

4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,

5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,

6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnättsinnehavare och en systemansvarig överföringsnättsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,

7) metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnättsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning.

I beslutet om fastställande av de metoder som ska iaktas vid prissättningen kan det bestämmas om

1) principerna för värdering av det kapital som är bundet till nätverksamheten eller tjänsten,

2) sättet för bestämmande av en godtagbar avkastning på kapital som är bundet till nätverksamheten eller tjänsten eller av en godtagbar avkastning på tjänsten,

3) sättet för bestämmande av nätverksamhetens eller tjänstens resultat och sådan rättelse av resultaträkningen och balansräkningen som detta kräver,

4) mål som sporrar till effektivisering av nätverksamheten, främjande av marknadsintegrering, förbättrande av nåsakerheten och främjande av tillhörande forskning och till utveckling av nätet samt sättet för hur målen bestäms och de metoder enligt vilka målsättningen tillämpas i prissättningen,

ten under tillsynsperioden,

2) villkor, förutsättningar och tariffer som gäller tillträde till behandlingsanläggningar för kondenserad naturgas,

3) villkoren för nätinnehavarens överföringstjänst,

4) villkoren för nätinnehavarens anslutningstjänst och metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för anslutningen,

5) villkoren för hantering av överbelastning och fördelningen av överföringskapaciteten i stamnätet och överföringsnätet samt metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för överbelastningen och metoderna för användningen av inkomster från hanteringen av överbelastning,

6) villkoren för de tjänster som omfattas av systemansvaret för en systemansvarig stamnättsinnehavare och en systemansvarig överföringsnättsinnehavare samt metoderna för bestämmande av avgifterna för nämnda tjänster,

7) metoderna för bestämmande av de avgifter som tas ut för den systemansvariga stamnättsinnehavarens uppgift att utveckla det informationsutbyte som krävs för elhandel och balansavräkning.

I beslutet om fastställande av de metoder som ska iaktas vid prissättningen kan det bestämmas om

1) principerna för värdering av det kapital som är bundet till nätverksamheten eller tjänsten,

2) sättet för bestämmande av en godtagbar avkastning på kapital som är bundet till nätverksamheten eller tjänsten eller av en godtagbar avkastning på tjänsten,

3) sättet för bestämmande av nätverksamhetens eller tjänstens resultat och sådan rättelse av resultaträkningen och balansräkningen som detta kräver,

4) mål som sporrar till effektivisering av nätverksamheten, främjande av marknadsintegrering, förbättrande av nåsakerheten och främjande av tillhörande forskning och till utveckling av nätet och *tillhandahållande av systemtjänster som främjar nätanvändarnas åtgärder för bättre energieffektivitet* samt

5) metoden för bestämmande av prissättningsstrukturen, om en sådan metod behövs för tillträde till nätet eller verkställigheten av en internationell förpliktelse som är bindande för Finland, eller om metoden hänför sig till prissättning av tjänster som omfattas av systemansvar.

Sådana beslut om fastställande där det bestäms om de metoder som avses i 1 mom. 1 punkten, gäller under två på varandra följande tillsynsperioder på fyra år. Om en nätinnehavare har inlett sin verksamhet medan den tillsynsperiod som tillämpas på andra nätinnehavare fortfarande pågår, gäller beslutet om fastställande enligt 1 mom. 1 punkten trots det fram till slutet av tillsynsperioden i fråga. Sådana beslut om fastställande där det bestäms om de villkor, förutsättningar och tariffer som avses i 1 mom. 2 punkten gäller den tid på högst två år som Energimarknadsverket bestämmer. Övriga beslut som avses i 1 mom. gäller tills vidare eller, om det finns särskilda skäl, den tid som anges i beslutet.

sättet för hur målen bestäms och de metoder enligt vilka målsättningen tillämpas i prissättningen,

5) metoden för bestämmande av prissättningsstrukturen, om en sådan metod behövs för tillträde till nätet eller verkställigheten av en internationell förpliktelse som är bindande för Finland, eller om metoden hänför sig till prissättning av tjänster som omfattas av systemansvar.

Ett beslut om fastställande som riktar sig till elnätsinnehavare får inte hindra nätinnehavaren från att på den organiserade elmarknaden tillhandahålla systemtjänster med tanke på åtgärder för efterfrågestyrning, efterfrågehantering eller distribuerad produktion.

Sådana beslut om fastställande där det bestäms om de metoder som avses i 1 mom. 1 punkten, gäller under två på varandra följande tillsynsperioder på fyra år. Om en nätinnehavare har inlett sin verksamhet medan den tillsynsperiod som tillämpas på andra nätinnehavare fortfarande pågår, gäller beslutet om fastställande enligt 1 mom. 1 punkten trots det fram till slutet av tillsynsperioden i fråga. Sådana beslut om fastställande där det bestäms om de villkor, förutsättningar och tariffer som avses i 1 mom. 2 punkten gäller den tid på högst två år som *Energimyndigheten* bestämmer. Övriga beslut som avses i 1 mom. gäller tills vidare eller, om det finns särskilda skäl, den tid som anges i beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 10 § tillämpas inte på ett i 10 § 1 mom. 1 punkten avsett beslut om fastställande, om den tillsynsperiod som fastställts i beslutet har börjat efter lagens ikraftträdande.